

Söderköpings-Posten

Upplaga: 22 000 ex

Till alla hushåll i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet

www.soderkopingsposten.se

Gertrud från Vikbolandet är aktuell med ny spänningsroman
Sid 22

"Walk and Talk" med Peter
Sid 4

Söderköpings Brunn öppnar
Sid 10-11

Djurbergs firar 150 år
Sid 32

Vi älskar lokala nyheter

*Tycker du om Söderköpings-Posten?
Då kommer du att älska vår nya app!*

Ladda hem vår nya app från App Store eller Google Play utan kostnad, för att ta del av dagliga lokala nyheter, se dagens luncherbjudanden, väderlek, bostäder till salu, erbjudanden från lokala företag, busstider, hemestertips och mycket mer.

Söderköpings-Posten

KANALMAGASINET

HELGKASSE

EN RESTAURANGUPPLEVELSE - HEMMA HOS DIG!

NY MENY VARJE VECKA MED LOKALA PRODUCENTER FRÅN VIKBOLANDET MED OMNEJD

MENY & BESTÄLLNING:
KANALMAGASINET.SE/HELGKASSE

0121-800 790

GRATIS LEVERANS TILL NORRKÖPING & SÖDERKÖPING

från 300 KR/PERS

RESTAURANG BAKFICKAN SÖDERKÖPING

ÖPPETTIDER:

MÅN & TIS 11.00-14:30, ONS & TORS 11.00-20:00

FRE 12.00-20:00, LÖRD & SÖN 12:00-20:00

FIRA PÅSKEN HOS OSS!

VÄLKOMPONERAD PÅSKMENY

SKÄRTÖRSDAGEN 11-20, LÅNGFREDAG, PÅSKAFTON OCH PÅSKDAGEN 12-20

BOKA BORD ELLER BESTÄLL TAKEAWAY!

VÄLKOMNA!

MER INFO OCH HELA MENYN PÅ BAKFICKANSODERKOPING.SE - 0121-30098

Stegeborgs Hamnkrog

Fira påskan hos oss!

Välkomponerad påskmeny

Skärtorsdagen 16-20, Långfredagen, påskafton och påskdagen 12-20, Annandag påsk 12-16

BOKA BORD eller beställ takeaway - VÄLKOMNA!

Mer info och hela menyn på stegeborg.se - 0121-42002

Är Söderköpings-Posten en feministisk tidning?

Den 8 mars firades den internationella kvinnodagen. Varför firas kvinnodagen? Enligt Nordiska museets webbplats ges följande förklaring: "Internationella kvinnodagen den 8 mars firas officiellt sedan 1977, på initiativ av FN. Dagens ursprung är den tidiga arbetarrörelsen och kvinnorörelsen. Dagen firades av vänsterkvinnor 1911 och har fram till 1970-talets slut förknippats med den kvinnliga vänsterrörelsen. Nuförtiden är dagen inte kopplad till någon uttalad politisk ideologi, utan betraktas som en allmän dag för kvinnofrågor..."

Det känns nära att tänka på feminism i anslutning till internationella kvinnodagen. Vad är då feminism? Så här står det på Wikipedia:

"Feminism är en samling rörelser och ideologier vars målsättning är att kvinnor ska ha samma rättigheter och möjligheter som män och där feminismen verkar för kvinnors politiska, ekonomiska och sociala rättigheter. Vissa av rörelsens rötter kan spåras till 1700-talet och har sedan dess funnits i en rad olika gestalter. Fram till början av 1900-talet användes begreppen kvinnorörelsen eller kvinnorättsrörelsen. Ordet feminist var ursprungligen ett nedsättande uttryck för att beskriva kvinnor som inte anpassade sitt beteende till rådande könsnormer. Ordet användes även om kvinnliga egenskaper hos män. Benämningen togs dock över av

kvinnorörelsen vid den internationella kvinnokonferensen i Paris 1892. Från ursprunget i upplysningstidens frihetstankar och den franska revolutionen har feminismen vuxit till att idag bli en betydande politisk ideologi.

Feminism och feministisk praktik tar sig mycket olika uttryck beroende på vem, var och när frågan diskuteras, vad som är problemet i samhället och hur arbetet för förändring bör se ut. Det finns många olika feministiska inriktningar, därför kan det ofta vara mer korrekt att prata om feminismer, än om feminism. Att det finns så många olika teoretiska inriktningar av feminism visar på ett komplext ämnesområde, där olika teorier har olika uppfattningar om vad som är problemet i samhället och hur arbetet för förändring bör se ut..."

Flera politiska partier och massmedia beskriver sig som feministiska, även om definitionerna tycks skilja sig åt.

Är då Söderköpings-Posten en feministisk tidning? Ja, tidningen ställer självklart upp på målsättningen att kvinnor ska ha samma rättigheter och möjligheter som män.

Vi på redaktionen har ambitionen att försöka skildra olika könsperspektiv, liksom vara uppmärksamma på att spegla olika politiska uppfattningar, kulturer, etniska ursprung etc. Det är egentligen ambitiöst och är kanske inte så lätt för en tidning som har målsättningen att i första hand vara "positiv, personlig och lokal".

Själv är jag i alla fall övertygad om att världen skulle se bättre ut om kvinnor och kvinnors värderingar fick större genomslag. Idag styrs många länder av maktfullkomliga män.

Borde inte jämställdheten mellan kvinnor och män kommit längre i Sverige under de senaste årtiondena? Framsteg har gjorts men fortfarande är t.ex. löneskillnaderna stora och kvinnorepresentationen i bolagens styrelser är fortfarande en aktuell fråga.

Jag roade mig med att räkna antalet fotograferade ansikten i reportagen i föregående nummer av Söderköpings-Posten, resultatet blev 44 kvinnor och 31 män.

Hur vi lyckas i vår ambition att spegla olika synsätt, är upp till dig som läsare att avgöra.

Åke Serander
Ägare och redaktör

Utgivningsplan 2021

Lördag 24 april

Tema: Båt och Skärgård

Lördag 29 maj

Tema: Sommartidning

Lördag 28 augusti

Tema: Mat och Dryck

Lördag 25 september

Tema: Jord, Skog och Jakt

Lördag 23 oktober

Tema: Bil och Däck/Julbord

Lördag 27 november

Tema: Jul och Vinter

Välkommen att boka annonsplats på telefon 0121-421 35

Månadens annonsör

- Vi har valt att annonsera i Söderköpings-Posten, som vi tycker är en bra kanal för att nå möjliga kunder i Söderköping med omnejd. Det är också roligt att kunna bidra till en lokalt verksam tidning.

Söderköpings-Posten är engagerad och lyfter fram de lokala nyheterna på ett positivt sätt. Vi upplever att tidningen intresserar många, såväl privatpersoner som företagare".

Malin Alpeus
Söderköpings Revisionsbyrå

Tävla om en övernattning och middag på Brunnen

Ladda hem vår nya app "Söderköpings-Posten" från App Store eller Google Play och följ instruktionerna inne i appen. Lycka till önskar vi på redaktionen. Du läser mer om appen på sida 7.

Slussportens industriområde

I Söderköpings-Posten den 20 februari hade vi med en artikel om Slussportens industriområde. Till listan över företag ska läggas Carlssons Recond AB, som även de är verksamma på området.

Vi lottar ut tre ex av Dragoner

Boken är skriven av Gertrud Hellbrand från Vikbolandet, läs mer på sida 22.

Skicka in ett vykort till Söderköpings-Posten, Storgatan 2, 614 30 Söderköping, så deltar du i utlottningen av tre böcker. Märk kuvertet med "Dragoner". Vi vill ha ditt vykort före den 10 april.

Söderköpings-Posten
Storgatan 2
614 30 Söderköping
Telefon 0121-421 35
Mobil 0705-50 53 33
info@soderkopingsposten.se
www.soderkopingsposten.se

Ansvarig utgivare och ägare:
Åke Serander
Grafisk produktion och annonser:
Mikael Karlsson
Reportage och mediasäljare:
Daniel Serander

Tidningen är religiöst- och partipolitiskt obunden

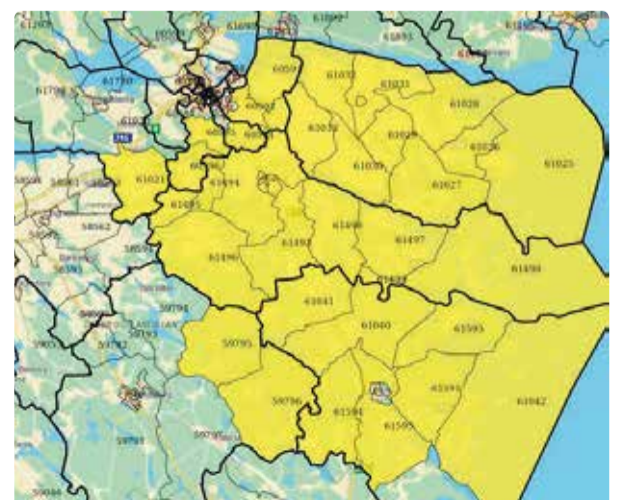
Tryck: **Pressgrannar AB 2021**

Vill du annonsera i Söderköpings-Posten?
Skicka ett mejl till:
annons@soderkopingsposten.se
så kontaktar vi dig.

Vad vill du läsa om? Tipsa oss gärna.
info@soderkopingsposten.se

Nå alla hushåll i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet med en annons hos oss

”
För varje annons som beställs i tidningen skänker vi 50 kronor till den ideella föreningen Guldkant i Söderköping.

Gruppförändelse till hushåll i Söderköping, Valdemarsvik, Vikbolandet och på ställ i Norrköping. Upplagan är 22 000 exemplar.

AFFÄRN I ÖSTRA RYD BUTIKEN MED STORT UTBUD FRÅN LOKALA PRODUCENTER

**TILL PÅSKBORDET REKOMMENDERAR VI
AGETOMTAS RÖKTA DOVHJORT ELLER
VILDSVIN MED SPENATOMELETT ELLER
VÅR EGEN VÄSTERBOTTENPAJ
VÄLKOMMEN!**

VÅRA LOKALA PRODUCENTER INOM FEM MILS RADIE FRÅN ÖSTRA RYD

AGETOMTA, ASKEBY TRÄDGÅRD, EKLUNDS CHARK, HERRSÄTERS OSTKAKA
KNEIPPSUNDETS FISK, LELLES MORÖTTER OCH POTATIS,
LIDAS JORDGUBBAR, LINDS BRÖD, NAJAS STEKOST, SÄNKDALENS GLASS,
ÖTH'S FRUKT OCH GRÖNT

(RUDENSTRANDS FRUKT OCH ÖSTERLUNDS HONUNG INOM ÅTTA MILS RADIE)
(Handlarn's sortiment är grund i butiken)

SAMARBETSPARTNER MED ÅTVIDABERGS SPARBANK

**VÄLKOMMEN TILL VÅRT CAFÉ MED MACKOR OCH
HEMBAKADE BULLAR SAMT LINDS GODA KONDISVAROR
OBS CAFEÉT HAR EGEN INGÅNG.**

KONTAKTA OSS MÅNDAG - FREDAG 10-19
0709-271 270 LÖRDAG 10-15

AFFÄRN I ÖSTRA RYD

Vi älskar lokala nyheter

*Ladda hem vår nya
app och ta del av lokala
nyheter varje dag*

Ladda hem vår nya app från App Store eller Google Play utan kostnad, för att ta del av dagliga lokala nyheter, se dagens luncherbjudanden, väderlek, bostäder till salu, erbjudanden från lokala företag, busstider, hemestertips och mycket mer.

Söderköpings-Posten

Jour dygnet runt

Begravningsrådgivare
Johanna Andersson

Tradition och nytänkande

När det ofattbara händer, så finns vi alltid här. Vi hjälper till med allt från begravning och bouppteckning till gravvård och familjejuridik. Välkommen att kontakta oss eller läs mer på fonusost.se.

FONUS
ÖST

Skönbergagatan 11, Söderköping ☎ 0121-146 40
soderkoping@fonusost.se

Hitta hem.

Vi hjälper dig hela vägen. Från din första tanke på ny bostad till det nya livet som bostadsägare.

Välkommen till oss på bankkontoret i Söderköping.

Ågatan 21, Söderköping
0121-607 70
soderkoping@handelsbanken.se

Handelsbanken

"På min morfars sida fanns ett politiskt engagemang. Vi har en fantastisk demokrati i Sverige som vi måste värna om. Jag tycker att flera borde ta steget från att bara sitta hemma vid bordet och tycka, till att faktiskt engagera sig."

Peter är politiker i Söderköping

Kommunen har arrangerat "walk and talk" där de bjöd in företagare att träffa en politiker eller tjänsteperson under en promenad. En möjlighet att uttrycka sina idéer och tankar kring hur företagsklimatet och näringslivets förutsättningar kan bli bättre. Jag bestämde träff med Peter Karlström som sitter i kommunstyrelsen för centerpartiet och är ledamot av kommunfullmäktige.

Vad är din bakgrund, när blev du politiskt engagerad?

- Jag har nog alltid varit engagerad och tyckt att det är viktigt med vad som händer i kommunen. När jag var VD på Ståhls fastigheter, och företaget hade fastigheter i Söderköping, tyckte jag inte att det passade att vara politiskt verksam. Senare, 2006, sålde Ståhl fastigheterna i Söderköping och då tyckte jag att jag kunde engagera mig. Jag började med att sitta i Ramunderstadens styrelse. Det var frågor som jag tyckte att jag kunde.

Senare kom jag in i fullmäktige och har nu suttit två och en halv mandatperiod. Senaste perioden dessutom i kommunstyrelsen och som förste vice ordförande i samhällsbyggnadsnämnden. På min morfars sida fanns ett politiskt engagemang. Vi har en fantastisk demokrati i Sverige som vi måste värna om. Jag tycker att flera borde ta steget från att bara sitta hemma vid bordet och tycka, till att faktiskt engagera sig. Jag har suttit sex år i kommunstyrelsen och vi är nu mitt i en mandatperiod kan man säga.

Vilka fler sitter på ordinarie platser i kommunstyrelsen för centern?

- Det gör Ulric Nilsson, kommunalråd och Boel Holgersson, ordförande i socialnämnden.

Hur ser du på din roll i kommunstyrelsen?

- Kommunstyrelsen är organ för de strategiska frågorna i kommunen. Fastighetsfrågor, budget och ekonomi är de tunga frågorna. Sen i samhällsbyggnadsnämnden är det mer det praktiska hantverket som detaljplaner och utveckling.

När frågorna kommer till kommunfullmäktige så är de väl redan avgjorda?

- Man ska inte förringa den offentliga debatt som ändå fullmäktige innebär för medborgare som vill engagera sig och följa olika politiska frågor. Vi har numera dessutom öppna informationsmöten både i kommunstyrelsen och i nämnderna.

Sen sitter du i samhällsbyggnadsnämnden?

- Ja, och där är Börje Natanaelsson (M) ordförande. Börje som var kommunalråd tidigare.

Kan inte privata aktörer få göra detaljplaner, precis som i Norrköpings och Linköpings kommuner? I nuläget är det ju en kötid på fem till sex år att få en ny detaljplan utförd

Åke Serander och Peter Karlström går på "walk and talk" i Söderköping.

Foto: Daniel Serander

och kommunens befolkning har bara ökat med några hundra sett över flera år, trots mycket nybyggnation?

- Jo, det är en fråga som har legat mig varmt om hjärtat. Kommunen har planmonopol lagstiftningsvägen och utförandet att granska planerna. Men nu öppnar vi upp för samarbete med byggherrar så att det går snabbare att få fram planer. Byggherren skriver avtal med kommunen. "Det här gör kommunen och det här gör företaget som byggare." När man jobbar med konsulter och byggherrar går det snabbare. Ett sådant regelverk med arbetssätt finns redan i kommunen. Att skriva avtal med byggherrar och konsulter kräver dock kunskap och erfarenhet, så att det blir ett samspel. Norrköping och Linköping har kommit längre. I Linköping rangordnas byggherrarna i tre klasser. De som kan mest, får också göra mest på egen hand. Då har kommunen bara den granskande rollen. Den som kan minst får inte göra så mycket. Det måste man vara tydlig med.

De flesta gillar Söderköping som det är, när förändringar ska ske så dyker olika särintressen upp. Exempel på det är Länsstyrelsens synpunkter om hasselnokar och växter, samt riksintressen som Göta kanal, inte minst provning av strandskydd. Alla överklaganden tar mycket tid.

Hur ser du på det politiska klimatet i Söderköping?

- Samarbetet är bra, även med oppositionen. Sen tycker vi inte lika i alla frågor, men det är ju politik.

Det var jobbigt i början av den här mandatperioden. Vi tyckte att vi kom till en ekonomi som inte var så god. Vi fick lov att hålla igen på investeringar och utgifter. Vi i alliansen är så besjälade av en budget och ekonomi i balans. Det är där det börjar, sedan kan man gå framåt. Efter flera år i rad haft en kostnadsutveckling som översteg intäktsökningarna med ett par procentenheter. Det är inte hållbart i längden, ekonomin urholkas. Vi hade inför 2020 en ryggsäck med 25 miljoner kronor av förluster, som vi nu har tagit igen.

Jag har en fråga om den strategiska planen. Känns det verkligen rätt att fördela kostnader för underhåll på flera år, enligt den nya redovisningsprincipen – komponentavskrivning? Ska inte underhåll finansieras löpande varje år?

- Komponentavskrivning bygger på att du gör, inte på reparationer, korta avskrivningar per komponent. Ju kortare tid en komponent håller, desto högre avskrivningstakt ska du ha på den. Längst är stommen i ett hus. Detta är en nu vedertagen kommunal redovisningsprincip. Råd och regler ska följas. Det är inte vi själva som väljer.

Kommunens fastigheter underhålls inte så bra?

- Först måste vi bestämma vilka fastigheter kommunen ska ha kvar, sedan ska underhållet planeras. Mer kommunal verksamhet skulle kunna flytta ner på stan från Storängen. Vi i Centern tyckte att medborgarkontor för de utåtriktade verksamheterna skulle lokaliseras

i centrum, men det satte Arbetsförmedlingen sig emot, på den tiden.

Hur kan näringarna utvecklas i skärgården?

- Jag som centerpartist tycker att vi ska göra satsningar både i staden och på landsbygden. Det gick vi till val på. Äldrecentrum vill vi ju ha både i den västra, östra kommundelen och i staden. Skolor är viktiga att de finns och fungerar. Äldreboenden och skolor ger ju också arbetstillfällen på landsbygden. Vi kan inte centralisera allt. Då lever landsbygden bara sex eller nio veckor om året.

Kan du berätta något privat om dig själv?

- Jag bor i Spinkenäs mot Stegeborg, är gift och har utflugna barn. Vi är pensionärer åldersmässigt. Jag har ingen löneanställning, men flera styrelseuppdrag, bl.a. i några fastighetsbolag.

Är du styrelseproffs?

Nähä, skrattar Peter, det skulle jag inte kalla mig för. Jag tycker det är roligt med styrelsefrågor. Så länge man efterfrågas, så försöker jag hänga med.

Vilka är dina hobbies vid sidan av politiken?

- Jag brukar kalla mig dräng hemma. Hustrun har lite projekt med odling och annat. Då får jag sitta på traktorn ibland. Vi bor på ett gammalt skärgårdshemman. Farfar och farmor köpte loss det från Borkhult fideikommiss. Det var en av Östergötlands största jordägare en gång i tiden. De ägde t.ex. Husby vid Slätbaken. Som barn på den tiden hade mor och far inte så mycket sommarsemester, så då var man antingen hos farfar och farmor eller hos mormor och morfar i Björkfors, i södra Östergötland. Farfar lärde mig att ro och fiska, han var född 1883. Det var oerhört lite som han gjorde för sig själv eller för sin egen generations skull. Om de byggde något, så var det för kommande generationer. Den grundtanken och långsiktigheten fanns.

Tycker du att den tanken lever kvar i politiken?

- Ja, jag vurmar för långsiktighet. Ordning på ekonomin så vi står på stadiga ben, sen kan vi lägga planerna framåt.

Småstaden har fått en renässans under pandemin, inget ont som inte har något gott med sig. Det tycker jag att jag hört när jag talar med handlarna, som haft det bättre under pandemin, jämfört med kollegorna i Norrköping.

Efter en timme har vi promenerat från Hagatorget till Söderköpings Brunn och tillbaka. Där bjuds vi på en kopp värmande kaffe. Det blev ett intressant samtal med Peter om det politiska livet och om några aktuella frågor. Det är viktigt att våra politiker har förståelse för företagandet, men också att vi som invånare förstår det politiska livets förutsättningar och utmaningar.

Åke Serander

Social samvaro

Ridning och hästskötsel

Sju dagar i veckan

För mer information:
kansli@soderkopingsrs.se
www.soderkopingsrs.se
 076-142 41 15

Handla Lokalt

I SÖDERKÖPING, VALDEMARSVIK OCH PÅ VIKBOLANDET

Bio Consulting AB

Fönsterbytar tankar?

FÖNSTER

Skräddarsydda efter
Dina önskemål

Vi lämnar gärna en offert på fönster både med och utan montering.

Svensktillverkade fönster **D I R E K T** ifrån **F A B R I K**
KONKURENSKRAFTIGA PRISER!

Lilla Bäckermåla Valdemarsvik 0709 68 58 08
www.bioconsultingab.se

HÅRDHS MÅLERI AB

Vi är en gammal genuin målerifirma med bred kompetens inom antikvariskt- och vanligt måleri, som även utför fönsterrenoveringar.

Kunskap, tradition och kvalitet sedan 1996

Välkommen att kontakta oss inför ditt nästa byggprojekt på telefon
 070-834 65 57 eller mejla till jonas@hardhsmaleri.se

Boutique Ramunda

Dam, Herr och Barnboutique

Våren har kommit och vi fyller på med massor av fina vårnyheter

Behöver du hjälp med vårens outfit och värdesätter personlig service så är du varmt välkommen till oss på Ramunda

Tusen tack till alla kunder för att ni stöttar och gör era inköp hos oss. Ni är guld värda

Hagatorget 2
 Söderköping
 0121-139 06

Storgatan 8
 Valdemarsvik
 0123-210 10

Klockstapeln vid S:t Laurentii kyrka renoveras

Annica Wastesson med ett glatt gäng timmermän.

Det är en solig dag i början av mars när jag träffar timmermannen Mattias Hallgren och Annica Wastesson, fastighetschef Söderköping S:t Anna församling, i kyrkparken utmed Prästgatan.

På gräset ligger tre resliga stammar av tall som fem unga timmermän håller på att bearbeta för hand med yxor. Det är klockstapelns balkar på östra sidan som behöver bytas ut. På grund av kvalitets- och miljömässiga skäl så framställs nya balkar för hand på gammalt sätt. Vi börjar först med att tala om den historiskt intressanta klockstapeln.

- En del material är troligtvis original från 1580-tal, berättar Mattias. Syllarna har dock bytts ut till betong under 1900-talet. Klockvåningen har kompletterats med järnbeslag och bjälkar för att klara klockornas tyngd.

- När man går upp för trapporna ser man att den har rödtjärade spån och synlig smedspik, fortsätter Mattias. Många av kyrktaken och klockstaplarna var rödfärgade på 1500 till 1700-talet. Det är först på senare tid det har börjat blivit mera svart. Det hänger ihop med att spänen förr i tiden var 100 % kärnvirke. Redan på 1800-talet började de stora tallarna i skogarna att ta slut. Då började man istället doppa ytved i tjära för att impregnera, och därav den svarta färgen.

- Den röda färgen kunde vara Falu rödfärg, men var ofta tjära med harts och rött pigment i. Tjären var tjockare förr i tiden. I ett recept från 1700-talet har vi läst att den nästan var som pastej. "Lägg på så mycket du har råd med", kunde man läsa. Så det var verkligen ett tjockt lager, i syfte att motverka slitage mot UV-ljus.

- Det är framförallt de stora kryssen som nu ska åtgärdas, de som går från taket ner till marken - de långtgående på östra sidan. 2017 upptäcktes att de bitvis var ruttna.

- Nu ska primärt tre stockar bytas ut, vi har även en lång i reserv. Om vi inte använder den nu så finns det många balkar som i framtiden kan behöva bytas ut. I sådana fall får den finnas kvar som reserv till framtida renoveringar.

- Vi står och hugger för hand, vilket kan tyckas ålderdomligt, men så som det ser ut är det inte värt att köra till något specialsågverk som kan tillverka det här. Det blir mycket dyra transporter. I sågverk lägger man in och säger rakt. På dessa balkar vill vi gärna ha lite böj. Vi kan nu anpassa dem så som vill ha dem, i och med att vi gör dem på plats. Vi kan helt enkelt anpassa stockarna bättre, än på sågverk. Timmarna vi lägger känns dessutom

försvarbara ekonomiskt i förhållande till vad det kostat att köra på sågverk.

- Vi arbetar på traditionellt sätt och som en bonus blir det även en publik händelse här i pastoratet. Det har varit stort intresse bland folk som går förbi. Vissa kanske skrockar "hö hö, har ni hört talas om sågverk?". Igår hade vi en massa intresserade barn som stod och var nyfikna. Vi tycker att det funkar bra som inspiration.

- Det här hade egentligen varit perfekt att ha i samband med ett gästabud, inflikar Annica Wastesson, men man kan inte få allt!

Var har tallarna vuxit?

- Vi är måna om att ha liknande material som det befintliga, så vi tog kontakt med pastoratet och åkte ut och letade i stiftets äldsta produktionsskogar, säger Mattias. Vi letade efter gammal skog som var 150 år och äldre. Det ska vara gamla trån som vuxit tätt och helst i flera generationer. De måste vara väldigt rakvuxna i fibrerna, därför ska de gärna ha vuxit i skugga. Sedan väljer man ut med kärlek och omsorg.

- De här tallarna hittade vi i närheten av Tranås. Vi pratade med stiftets skogvaktare som följde med och visade oss skogarna och så valde vi ut träden tillsammans.

- Det rör sig om tre träd, ett är kapat i två delar. Att hitta tallar som blir så höga som 18 meter innan kronan förutsätter nästan att de fått stå i en grop och vuxit, så att de blir längre än träden intill. Så det är många parametrar att tänka på.

- När man sedan börjar jobba lägger man upp stocken på ett underlag som är helt rakt, så man kan snurra runt på det. Finns det en böj ska den läggas uppåt eller nedåt. Sedan lodar man in ändarna och hugger in på sidan och kapar fibrerna med yxa eller motorsåg. Vi smalnar först av med storyxa, och hugger fint efter det. Det är egentligen på samma sätt som man jobbade på 1500-talet. Nu har vi inte 1500-tals yxor, men de är i alla fall från 1600- och 1700-talet.

Sedan jobbar ni i tre, fyra dagar. Blir man inte väldigt trött i armarna?

- Vi är vana. Det är sånt här arbete vi gör om dagarna.

Ni behöver inte gymma efter arbetsdagen?

- Nej precis, det slipper man. Vi hoppas vara klara tisdag nästa vecka. Sen kommer det en ny entreprenör

till hösten när träet har torkat och reser balkarna på klockstapeln.

- Träden är nu lätta och bra. Man ska inte fälla träden när saven har börjat. Vi vill ha stärkelsen kvar i virket. Så det är tur att vi fick vinter i år.

Var kommer ni timmermän från?

- Vi är alla från olika företag. Personligen kommer jag från Karlsborg. Jag jobbar som koordinator för ett nätverk timmermän som jobbar med såna här projekt. Vi ringer in rätt medarbetare från olika ställen i Sverige som gör jobbet enligt vår kalkyl. Vi tar även med några lärlingar, så det blir kontinuitet i det här arbetet.

- En vinst med att jobba med historiska byggnader och tidsenliga verktyg är att man på så sätt behåller den gamla kunskapen, som annars går förlorad med tiden. Det är intressant, inte minst vid projekt som arkeologiska utgrävningar och dylikt. Jobbar man inte med de här verktygen, förstår man dem inte, och kan sedan inte tyda spåren. Det bidrar till väldigt mycket ny kunskap på individnivå. Man kan då se vilka problem de tidigare arbetarna haft när de byggt o.s.v.

- Nästa steg är att dessa stockar ska torkas och kläs med spån. Många av spänen som sitter här på det befintliga materialet är bra och gammalt. Vi lyfter ner det och demonterar spänen. Kanske kan man till och med återanvända spikar.

Annica, vad kostar det här och vilka bidrag har ni fått?

- Vi har erhållit så kallade kyrkoantikvarisk ersättning från stiftet för att göra det här, vi bevarar kulturarvet. Det ingår mer än att byta ut dessa delar, till exempel ska cementsyllen göras om och vi ska snygga till gräset runt klocktornet m.m. Vi vill helt enkelt förbättra miljön över lag.

- När man använder den här typen av material får du en helt annan livslängd, säg 300 år, förklarar Mattias. Det får man inte med virke från en modern byggvaruhandel. Det är också en del i det antikvariska bidraget - rätt kvalitet och livslängd. På lång tid blir det därför förmodligen billigare.

- Vi har valt att använda oss av furustubbstjära från Tornedalen, säger Annica. Vi vill inte behöva frakta hit tjära från Kina. Det blir lite dyrare på det här sättet, men det är bra ur hållbarhets- och miljösynpunkt.

"- Vi står och hugger för hand, vilket kan tyckas ålderdomligt, men så som det ser ut är det inte värt att köra till något specialsågverk som kan tillverka det här. Det blir mycket dyra transporter. I sågverk lägger man in och sågar rakt. På dessa balkar vill vi gärna ha lite böj. Vi kan nu anpassa dem så som vill ha dem, i och med att vi gör dem på plats."

Frej Wike arbetar med en yxa från 1600-talet.

- Stiftet är intresserade av och har tankar på att på sikt kunna försörja stiftets kyrkor med till exempel material till spån och tjära, fortsätter Mattias. Det finns ju skogar här i området med. De vill försöka dra igång projekt som kan producera, på samma sätt som vi tar virke från stiftets skogar.

Hur går det i andra stift och församlingar med vikande befolkning och skatteintäkter? Finns det kulturarv som står och förfaller?

- Ja, det kostar ju att bygga kvalitet. Kyrkorna har hållit i 800 år och mer därtill.

- Vi har arbetat i Västergötland, i ett av Sveriges fattigaste pastorat. Där finns 5 000 invånare och 17 kyrkor. De har det tungt. Just därför vill vi gärna göra publika arbeten, och skapa mervärde, intresse och få lokalbefolkningen att känna stolthet över sin kyrkor. Varje kyrkobyggnad berättar just den sockens historia – om alla förfäder som varit med och bidragit. Det skapar en livscykel som förhoppningsvis ska fortsätta även i framtiden.

Men det finns även församlingar som tvingas att fuska?

- Ja, det finns de som tar till snabba billiga lösningar, vilket kanske straffar sig i längden. Så har det varit i alla tider när man läser gamla skrifter. Kyrkan har försökt få bönder att leverera tionde för att renovera kyrkor, men något tionde kom kanske aldrig in.

- Det ekonomiska är att ha förebyggande underhåll och laga när skadorna är små – helt enkelt att agera i tid. Väntar du tio år får du stora skador och därmed stora utgifter.

Finns det fler större renoveringar som utförts, Annica?

- Både på S:t Laurentii och Drothems kyrkor så är taken delvis omlagda. Även Skällviks klockstapel är helt iordninggjord.

- På S:t Laurentii kyrka jobbar vi med tre olika material: skiffer, plåt och spån. Vi har bytt norra takfallet och sakristiataket 2016. Det gäller att hålla intervallerna för underhåll, det behöver exempelvis tjäras om vart femte år.

Det finns marksättningar kring Skällviks kyrka och även liknande problem vid Drothem?

- Ja, Skällviks kyrka har vi framför oss, berättar Annica. Där är tanken att vi ska prova med att uppföra kontreforter eller även kallade strävpelare som stöd.

- Skällviks kyrka är byggd på risbädd som jag förstår det. Det innebär problem vid för torra somrar, flikar Mattias in.

- När man ser tillbaka kan man se att man haft denna problematik till och från sedan 50-talet, fortsätter Annica. Drothems kyrka är pålad, men då pålade man bara runt om. Det är ett stort projekt vi har framför oss. Vi försöker hitta hållbara lösningar och de rätta åtgärderna för att vinna tid, och på så sätt få bättre kontroll på att vi gör rätt åtgärder framåt. Vi väntar nu på tillstånd från Länsstyrelsen.

- Avslutningsvis så vill jag säga, att det är väldigt trevligt att vara här och jobba, berättar Mattias. Söderköping är en så fin stad med trevliga människor. Annica, församlingen och pastoratet har så bra förståelse för denna typ av arbeten och har agerat föredömligt i den här processen.

- Vi har varit mycket i kontakt med antikvarie och andra med stor byggantikvarisk kunskap. Det gäller att hitta en lagom väg för att agera. Det är även givande att kunna agera mentor för lokala företag, som kanske inte har kunskapen, men ändå ett intresse. Vi tar in snickare som efter några dagar eller veckor, fått saker förklarade och därefter tycker att det här arbetet är jättekul och intressant.

- Vi är väldigt tacksamma att Mattias och gänget finns. Det är viktigt med personer som har det här intresset och kan komma hit och konsultera. Det är jobb som kräver sin specialkompetens, avslutar Annica.

Jag går över till grabbarna som hugger för att ta några fotografier. Alla ställer upp sig framför stockarna och det blir en gruppbild. Även Frej Wike, 26 år från Västerås ställer upp och visar sin yxa som är tillverkad på 1600-talet.

Det känns bra att veta att dessa unga grabbar med stor yrkesskicklighet värnar om vårt svenska kulturarv här i Söderköping och landet runt.

Åke Serander
Text och Foto

Foto: Magdalena Anderås

Söderköpings-Postens nya app med lokala nyheter utan kostnad

Nu har vi lanserat vår app med lokala nyheter. Ladda hem den kostnadsfritt från den plats där du brukar ladda ner appar: AppStore (Apple) eller Google Play (Android).

I appen hittar du inte bara dagliga lokala nyheter fritt, utan också information om: butiker, företag, föreningar, väder, dagens lunch, restauranger, evenemang, busstidtabeller, bostäder till salu, lediga jobb, quiz, dagens ros m.m. Allt med lokal prägel.

Syftet med appen är att ge söderköpingsbor, besökare och andra lokala nyheter mellan utgivningen av pappers-tidningen, men också att stärka den lokala sammanhållningen i utgivningsområdet.

Vi gör det tillsammans. Tillsammans är vi starka!

Åke Serander

Söderköpings-Posten hundra år tidigare...

Nedanstående text är hämtad från arkivet vid S:t Ragnhilds Gille. Artikeln publicerades i tidningen 30 mars 1921.

"Efter lunch går vi långpromenad med hundarna, vårt fokus ligger mycket på ordentliga promenader. Det är promenaderna en hund älskar mest. När man tar fram kopplet och ser glädjen hos hunden, det talar för sig själv."

Ayla trivs på dagis.

Foto: Daniel Serander

Pernilla och personalen är ute på promenad med hundarna.

Foto: Daniel Serander

Pernilla driver Söderköpings hunddagis och pensionat

Jag kontaktade Pernilla Karlsson som äger Söderköpings hunddagis och pensionat för att få veta mer om verksamheten, och låta henna berätta hur en vanlig arbetsdag kan se ut.

Pernilla är uppvuxen i Norrköping och har en bakgrund som kock och styckare, något hon arbetat som tidigare, både i Sverige och utomlands. Hon har bland annat drivit egen cateringfirma och delikatessbutik i Göteborg, innan hon flyttade till Söderköping.

Hur kom du på idén att starta hunddagis?

- När jag flyttade till Söderköping hittade jag inte något bra ställe att lämna mina hundar på, när jag arbetade. Det blev startskottet för mitt företag.

I Göteborg brukade jag lämna mina hundar till ett fantastiskt hunddagis, de inspirerade mig till modellen för verksamheten, som jag startade den 1 maj 2005.

Hundar har alltid funnits i Pernillas liv, Rottweiler till största del.

- Det är en brukshund, så det krävs en del träning. I mitt fall har spår och lydning varit den främsta träningen med mina hundar.

Kan du beskriva verksamheten. Hur ser en vanlig dag ut för er och hundarna?

- Vi har fyra olika hundstall och sju lite större rasthagar, där hundarna kan leka med varandra. När väder och vind tillåter får hundarna i största möjliga mån vara utomhus i rasthagarna.

Dagishundarna går promenader på för- och eftermiddagen. Pensionatshundarna går fyra promenader per dag: morgon, lunch, eftermiddag och kväll. Givetvis så anpassar vi promenaderna utefter hundarnas ålder och fysik.

Hos oss lämnar husse/matte själva in sin hund om de kommer före klockan åtta på morgonen. Varje hundstall har kodlös och dagishundarna står alltid i samma box, som de eventuellt delar med en kompis.

Vi börjar arbetsdagen klockan åtta på morgonen. Först rastar vi eventuella pensionatshundar och ger dem frukost. Sedan börjar vi promenera med dagishundarna, därefter får de hundar som kan och vill vara ute, om vädret tillåter.

På förmiddagen sköter vi även andra sysslor, som t.ex. städning m.m.

Efter lunch går vi långpromenad med hundarna, vårt fokus ligger mycket på ordentliga promenader. Det är promenaderna en hund älskar mest. När man tar fram kopplet och ser glädjen hos hunden, det talar för sig självt. Jag anser att promenaderna är den viktigaste uppgiften vi som arbetar på hunddagis har. Så det är viktigt att man tycker om att röra på sig för att trivas med det här arbetet. De minuter vi sitter ner, är när vi har rast. Vi går säkert en, till en och en halv mil per dag.

Jag vill även berätta att vi alltid försöker vara flexibla, så att alla kunder ska känna att de kan lämna och hämta sin hund när de själva önskar. Enda gångerna vi behöver ha lite mer struktur, är på helger och storhelger. Vi håller öppet 365 dagar om året, berättar Pernilla.

Hur många är ni som arbetar tillsammans?

- Vi är tre som jobbar här, jag själv, Maria Bardh och Ewelina Järfalk. Vi jobbar i skift och löser av varandra. Maria och Ewelina är självklart också utbildade i yrket med flera års erfarenhet.

Varifrån kommer era kunder?

- När det gäller pensionatsverksamheten skulle jag säga att vi är ganska rikstäckande, då vi har stadigt åter-

kommande kunder till exempel från Linköping och Västervik. För dagiset är det mest kunder från Söderköping, Norrköping, Gusum, Ringarum och Valdemarsvik, men även Vikbolandet m.m.

Erbjuder ni några övriga tjänster?

- De tjänster vi erbjuder utöver dagis och pensionat är kloklippning, dusch och viss trimning och vi säljer hundfoder från Sportmen's Pride.

Vi erbjuder även privatlektioner med vår instruktör Ewelina för matte/husse med sin hund. Hundägaren får själv komma med önskemål om vad hen vill uppnå med träningen.

Vissa tror att man kan lämna bort en hund för träning, men så fungerar det inte. Istället är det viktigt att man tränar tillsammans med sin hund. Därför kan det vara bra att ta hjälp av en instruktör, i början, som kan se samspelet mellan hund och ägare.

Söderköpings hunddagis och pensionat tar emot elever från gymnasiet som utbildar sig inom detta område.

Under åren har Pernilla även hjälpt ungdomar med praktikplats, för att de ska få lite avbrott i sin vardag. Något som många gånger visat sig ge positivt resultat.

- En önskan från oss är att vi vill starta ett bra samarbete med kommunen i den här frågan, berättar Pernilla.

Vad är det bästa med att arbeta på hunddagis?

- Det bästa är givetvis hundarna som har olika personligheter, precis som vi tvåbenta, de ger mycket glädje. Att få vara ute i naturen hela dagarna är också fantastiskt, det ger energi. När man kommer hem från en arbetsdag, känner man sig glad och trött, men på ett skönt sätt.

Mikael Karlsson

Svenska kyrkan

SÖDERKÖPING S:T ANNA

PSST...
 Missa inte att prenumerera på vårt månadsblad. Gå in på vår hemsida och anmäl dig!

Våra kyrkor står öppna för dig!

Solen värmer, fåglarna sjunger och barnens cyklar åker fram. Någon halkar till på gruset som snart ska bli uppsopat på vägen. "Våren kommer till vår fröjd in i kalla hagar." Så är det också med påsken, den går från kyla till värme, från mörker till ljus. Långfredagen som präglas av sorg, ångest och smärta. Den dagen då Jesus dog på ett kors. Den påminner oss om vår egen sorg, ångest och smärta. Om vinterns kyla i våra egna liv. Den påminner om året som gått och det mörka i den pandemi vi lever i med sjukdom, död och sorg. Men det är påskdagen som är påskens höjdpunkt, som kommer med uppståndelse och liv. Uppståndelsen i vårt eget liv, när vi har klarat oss igenom den ångestfyllda natten, när vi går starkare och rikare ur smärta eller kaos som har drabbat oss på olika sätt i livet. När snödropparna bryter igenom den kalla marken och naturen återigen kommer till liv.

Våren vittnar om hopp och om en ljus framtid. Då firar vi påskens mirakel, att Jesus uppstod, att livet segrat över döden. *Att ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det.* (Joh 1:5)
 Vi ses! Hälsar
 Sara Vestman, församlingsbo och präst i församlingen sedan den 1 februari.

FORTSÄTT OCKSÅ GÄRNA ATT TA DEL AV VÅRA DIGITALA GUDSTJÄNSTER!

14 februari - 28 mars

Till förmån för fasteaktionen, samarbetar vi i församlingen med lokala bagerier som skänker 50 öre per såld semla till Act Svenska kyrkan och deras arbete att lindra konserkvenserna av coronapandemin för de mest utsatta i världen.

I S:t Laurentii kyrka finns **kreactiva** påsar som innehåller material för att skapa en kyrktupp. Tag gärna en bild och skicka in med chans att vinna en frälsarkrans. Pengarna går oavkortat till Act Svenska kyrkans fasteaktion.

TILLSAMMANS GÖR VI SKILLNAD!

Matkasse
 För att hjälpa hushåll som inte får det att räckta till samarbetar Diakonicentrum med matbutiker i Söderköping genom att ta vara på mat som har kort datum, som vi sedan skänker i form av matkassar. På det här sättet får bra mat komma till användning istället för att slängas, vi hjälper människor som är i behov och vi bidrar även till en bättre miljö genom att minska matsvinnet.

DIAKONI
 CENTRUM

Aktuellt

Under mars månad påbörjas renovering och ombyggnation av församlingsexpeditionen. Arbetet beräknas hålla på under 1 års tid.

Under tiden hittar du oss i S:t Laurentii församlingshem.

Kontakt

www.svenskakyrkan.se/soderkoping
www.facebook.com/soderkopingsanktanna

Församlingsexpedition:

Telefon: 0121-358 00
 Mail: ssa.forsamling@svenskakyrkan.se

Diakonicentrum har öppet måndag-tisdag, torsdag- fredag 09:30- 11:30.

På grund av rådande situation ser vi helst att man i första hand ringer innan ett fysiskt möte bestäms.

Diakonicentrum:
 Telefon: 0121-358 09

Med reservation för eventuella ändringar. Vi följer Folkhälsomyndighetens riktlinjer.

Coronapandemin tvingar miljoner människor till ett liv i extrem fattigdom och hunger.

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

svenskakyrkan.se/act

"Himlen är Herrens, men jorden gav han åt människorna"
 Ps. 115:16

"- Vi vill att det ska vara ett levande hotell som ska kännas öppet för alla och mer välkomnande. Vi ska genomföra olika programdagar och aftnar, många evenemang. Det ska inte bara vara ett konferenshotell."

Söderköpings Brunn har byggts om och restaurerats

Vi träffar VD Johan Lindgren som guidar oss runt i de vackra lokalerna. Vad fint det har blivit, säger jag, efter att vi gått in genom den nya entrén, som faktiskt är den ursprungliga med ingång från verandan.

- Ja, vi är mycket nöjda, det har tagit tid, men resultatet har blivit fantastiskt.

Vi kommer in i receptionen och rakt framför oss har vi den nya receptionsdysken.

- Här har vi höjt taket och gjort takmålningar, säger Johan.

På receptionsdiskens framsida finns en avbildning föreställande Magnus Gabriel von Block. Han som såg till att källan uppmärksammades 1719.

Vid sidan om disken finns "Sorglösa bar". Här finns en avbildning av Gustav den III som 1774 gav privilegier för källan. Här ska man kunna dricka brunn från S:t Ragnhilds källa, den gamla källan som hittades i samband med renoveringen när golven bröts upp.

I receptionen sitter också en större kopia av en tavla målad av Kaj Högbergs och Pia Carstens far, Hans Högberg. Deras mor poserade för verket och hon står vid brunnen för att hämta vatten. Motsvarande verk har tidigare suttit långt in i lokalen men har nu fått en framträdande plats i receptionen.

I receptionen har också helgonet S:t Ragnhild fått en mindre staty, en liten fontän där vattnet rinner ner från hennes kruka. Söderköpings stadsvapen kan man se på flera ställen i byggnaden.

Vi passerar den tidigare entrén och in till höger i den korridor där man tidigare hängde av ytterkläderna. Det är inte längre ett kapprum. Till vänster finns en helt ny toalettgrupp som är könsneutral. Materialen är exklusiva i sten och mässing med dekorationer tagna från takmålningarna i societetssalongen.

I slutet av korridoren svänger vi till höger i det tidigare sällskapsrummet som övergår till baren. Här finns fortfarande den öppna spisen. Den har man öppnat upp, så att man nu kan se den från flera håll. Även i detta utrymme har vi höjt taken som förgyllts med gedigna kornischer, säger Johan. Här finns numera också en liten flygel för underhållning i anslutning till baren.

- Här har vi också satt upp gamla svartvita fotografier på väggarna, totalt flera 100 svartvita i passande ramar, säger Johan.

Vi fortsätter in i restaurangen. Här har man höjt golvet och därmed också taket, det har gjort att det inte längre finns någon nivåskillnad mellan baren och matsalen. Det är bra ur tillgänglighetssynpunkt.

I restaurangen finns nu en ny större "vinkällare" med

Johan Lindgren putsar på den nya flygeln inför nyöppningen.

glasväggar. De gamla möblerna har behållits. Från A la carte-restaurangen har man en underbar utsikt över Storån och Brunnsparken.

Vi går vidare mot den tidigare Åsalen där lunchgäster brukar ta sin grönsaksbuffé. Här låg tidigare en scen till höger ut mot ån. Nu har man istället öppnat upp så att ljuset kommer in och man får se de fina vyerna med ån och Brunnskyrkan. Här kommer så småningom frukost och andra bufféer att serveras.

Vi fortsätter in i Å-salen. Här har man tidigare ätit frukost, julbord och haft lite större tillställningar. Den här lokalen har nu blivit dubbelt så stor och kommer att användas ungefär som brunnssalongen gjordes tidigare. Här finns 150 sittplatser. Längst fram finns en scen för föredragshållare och artister.

Vi går tillbaka mot receptionen och passerar på höger hand det helt nya och öppna köket. Många maskiner har varit riktiga energitjuvar så nu är både induktionsspisar och gasol installerat.

Vidare till societetssalongen. Taket har restaurerats med surdegsbröd och fyllts i där det har tappat sin färg. Det har varit många vattenläckor, nu är det torrt och fint. Rummet har kompletterats med taklister och takmålningar.

Jag tackar Johan för rundvandringen och ställer några kompletterande frågor.

Har ni också renoverat några rum?

- Ja, vi har renoverat korridoren och rummen på slottet.

Blir det någon förändrad inriktning av verksamheten?

- Vi vill att det ska vara ett levande hotell som ska kännas öppet för alla och mer välkomnande. Vi ska genomföra olika programdagar och aftnar, många evenemang. Det ska inte bara vara ett konferenshotell.

Vi kommer att byta logotype så att det nu blir med S:t Ragnhilds avbild. Vi ska i marknadsföringen trycka stenhårt på att vi är ett kurshotell, för det var ju faktiskt vad det var från början. Här kan man gå på SPA och få olika behandlingar. Och inte att förglömma, dricka brunn från S:t Ragnhilds källa. Man ska kunna komma hit på olika tider, vardagar och helger för att äta och dricka, och för att umgås. Hotellet har stora konferensmöjligheter och luftiga lokaler för företagsevenemang, bröllop och evenemang.

Vem har varit arkitekt för ombyggnaden och renoveringen?

- Fredrikssons slottsarkitekter har utformat verandan och ordnat med ny inglasning med värme och som är tät

så att den kan användas året om. Fredrikssons slottsarkitekter är en av landets främsta arkitektbyråer. För övrigt har vi arkitekter inom ED-gruppen, konsultgruppen Arqly tidigare GKAK arkitekter ingår där. Jag vill också nämna att Eddy Demir har varit mycket engagerad i färg- och ljussättning och utförande av inredningen.

När blir den officiella invigningen?

- Vi kommer att öppna den 25 mars, vi hade tänkt en "Grand opening" med VIP-gäster och evenemang och slå på stort. Det hade varit bra för verksamheten och Söderköping som ort, men det känns nu för osäkert att planera i pandemitider.

Vi kommer dock att satsa på att synas mycket över hela Sverige. 25 mars öppnar restaurangen, SPA och hotell. Vi har redan många förfrågningar och bokningar.

Vi kommer att erbjuda påskmiddag som vi dukar ut på borden, alltså inte påskbuffé. Påsken kommer att bli stor på Söderköpings Brunn redan i år.

Hur har det gått med rekrytering av ny personal? Kockar, hovmästare, servitörer m.fl.

- Det har gått enligt plan. Vi är i stort sett klara med rekryteringen av samtliga medarbetare och det känns mycket bra.

Hanteringen av personal har varit en jättejobbig fråga med alla svängningar under pandemin. Från att först, förra våren säga upp alla anställda, till att sedan ta tillbaka de som ville komma tillbaka inför julen, och sedan blev det inga julbord, varför vi fick säga upp nästan alla igen eftersom vi inte kunde permittera.

Vi har tappat otroligt med kunskap och erfarenhet, samtidigt är vi inte de enda som sitter i den här situationen. Det finns väldigt mycket duktig personal ute på arbetsmarknaden inom vår bransch just nu. Det är ett fåtal som jag har kunnat återanställa. Det gäller nu att kunna hitta ett bra lag och det kommer att ta ett litet tag innan det sätter sig. Man ska inte tro att en så här stor verksamhet bara kan "spela av sig själv".

Vi ser fram emot att Söderköpings Brunn startar upp igen. Förutsättningarna är goda med nya fräscha lokaler men där traditionen ändå har bevarats på ett harmoniskt sätt. Tidigare personal borgar för kontinuitet och erfarenhet samtidigt som ny personal kommer in i omvandlingen till kurorts- och konferenshotell. Målsättningen att hotellet ska vara mer öppet och genomföra fler evenemang känns modernt.

Åke Serander
Text

Magnus Johansson, Husfoto
Foto

Den öppna spisen där elden nu ses från flera håll.

Vi kommer att byta logotype så att det nu blir med S:t Raghild avbild. Vi ska i marknadsföringen trycka stenhårt på att vi är ett kurhotell, för det var ju faktiskt vad det var från början. Här kan man gå på SPA och få olika behandlingar.

Magnus Gabriel von Block pryder receptionsdisken.

Baren inbjuder till samvaro.

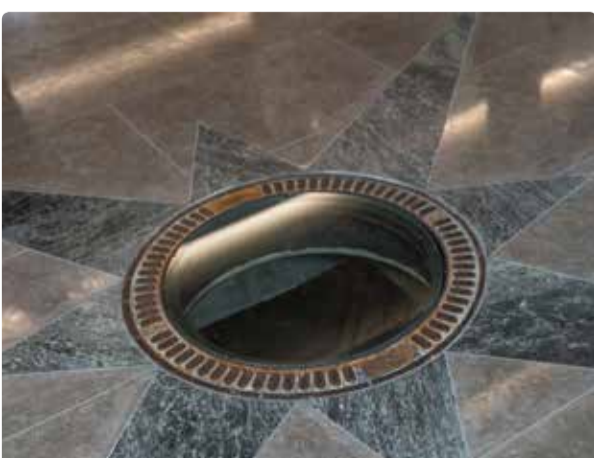
Ny "vinkällare" med glasväggar.

S:t Raghild, ny staty med fontän.

In i det sista pågår förberedelserna för nyöppnandet.

S:t Raghilds källa syns genom glasgolvet.

Restaurangen har försetts med nya målningar.

Det helt nya och öppna köket.

Nu kan ensamstående äldre få någon att prata med

Under coronapandemin känner sig många äldre ensamma, isolerade och har kanske fått om ens någon att prata med. Nu öppnar äldrekonserntent i Söderköpings kommun upp för de äldre som vill prata om sina tankar och funderingar.

Pernilla Karlsson, äldrekonserntent förklarar det närmare:

- Vi förstår att många äldre personer har det väldigt svårt, framförallt när isoleringar pågått under en så lång tid. Vi vill skapa något för alla som känner sig ensamma och därför kan man nu ringa till oss för att prata. Du behöver inte ha en särskild anledning för att ringa och vi behöver inte prata om något speciellt heller. Det är kanske just de där vardagliga samtalen som det finns störst behov av, avslutar Pernilla.

Telefonlinjen öppnade den 8 mars och riktar sig främst till de över 65 år. Öppettiderna kommer vara mellan klockan 8 och 15 måndag till torsdag. Du når Pernilla på telefon 0121-182 74.

Söderköpings kommun

Text

Daniel Serander

Foto

Carina Lindell, enhetschef på Blå Porten tillsammans med Pernilla Karlsson, äldrekonserntent och skapare bakom idén.

"Den läkare, sjuksköterska och personal som tidigare funnits i lokalerna dag och natt förflyttas från boendet och blir istället en gemensam resurs i kommunen.

Tjänsterna blir kvar, så det är inte fråga om någon besparingsåtgärd."

Snickaren Stellan Olsson, här tillsammans med Jessica Ohlsson och Caroline Ring, har precis monterat nya köksnickerier.

Blå Portens lägenheter blir trygghetsboende

Jag träffar Ramunderstadens VD Caroline Ring och förvaltningschefen Jessica Ohlsson för att få veta mer om vad som händer på Blå Porten. Caroline och Jessica berättar:

Kommunfullmäktige beslutade 2016 att Blå Portens lägenheter skulle förvandlas till s.k. trygghetsboende. Förra året bestämde Ramunderstaden att gå vidare med frågan. Förändringen ska vara helt genomförd till februari 2022 och omfattar ett trettiotal lägenheter. Omvandlingen har påbörjats och informationsmöten hålls nu med boende.

Vad innebär då trygghetsboende?

- Personer som är äldre än 70 år erbjuds att hyra lägenhet, inte genom socialförvaltningen utan direkt av Ramunderstaden. Intressenter hyr då en lägenhet

där det också finns gemensamma lokaler att nyttja.

Stöd och service beställs av de boende genom samma typ av hemtjänst som andra äldre kommuninvånare nyttjar, i kommunal eller privat regi. På Blå Portens trygghetsboende kommer det att finnas en värd/värdinna på halvtid, som ska svara för aktivitetsfrämjande åtgärder, såsom högläsning och gymnastik m.m. Gemensamma aktiviteter genomförs varje dag för att motverka social isolering.

Den läkare, sjuksköterska och personal som tidigare funnits i lokalerna dag och natt förflyttas från boendet och blir istället en gemensam resurs i kommunen. Tjänsterna blir kvar, så det är inte fråga om någon besparingsåtgärd.

Inga av de nuvarande boende som klarar sig med hemtjänst kommer att behöva flytta. Biståndshandläggare har

nu att tillsammans med boende avgöra vilken service och stöd som behövs, och hur och var den bäst kan tillgodoses.

Vartefter lägenheterna blir lediga sker en besiktning, och viss upprustning och renovering kan bli aktuell. Någon "lyxrenovering" sker inte, utan tanken är att hyran ska begränsas till nuvarande nivåer, cirka 1 100 kr per kvm och år. Några exempel på månadshyror är: 1:a 4 700 kr, 2:a 5 700 kr samt 3:a 6 400 kr. Vid större renoveringar som nytt badrum kommer hyrorna att höjas enligt överenskommelse med hyresgästföreningen. I lägenheterna finns tvättmaskin och torktumlare. Flera av lägenheterna är handikappanpassade.

Är du intresserad av trygghetsboende? Kontakta Ramunderstaden.

Åke Serander
Text och Foto

SPECIAL Wheels

SPEED with **SPIRIT** and **CARE**

IMAGE **MSW** by O.Z. **NITRO** WHEELS

YOKOHAMA

www.yokohama.se

YOKOHAMA
Däcken för din säkerhet

**DU KAN BYTA TILL SOMMAR-
DÄCK EFTER DEN 31 MARS.
DUBBDÄCK ÄR TILLÅTET TILL
OCH MED DEN 15 APRIL.**

**BOKA TID FÖR
DÄCKSKIFTE
PÅ TELEFON
0121-721 730**

Däckia

Johans Däckservice AB 0121-721 730 www.dackia.se

Välkommen till Däckia!

Vi fortsätter under hösten med kontrollerade rutiner för er och vår säkerhet.

- Plocka fram låsbult/nyckel samt eventuella andra bultar till din andra uppsättning däck
- Kör gärna in bilen själv till anvisad plats och vänta kvar i bilen. Du kan betala med Swish
- Vi går inte in i ditt fordon eller placerar material och information där
- Håll avstånd och undvik att gå in i kundmottagningen om det är trångt, vänta gärna ute

Tack för förståelsen och visad hänsyn.

Däckia
www.dackia.se

**BOKA PLATS
I VÅRT
DÄCKHOTELL**

"På vägen upp till villan snavade jag på en nedfallen gren men fick i sista stund tag i en stol där det satt en ung man. Han log illmarigt och igenkännande och till min fasa upptäckte jag att det var min mattelärare. "Jasså du har fått det här springjobbet", sa han "passa nu på att räkna rätt så du inte lurar någon på pengar"..."

Foto: S:t Ragnhilds Gilles bildarkiv

Foto: S:t Ragnhilds Gilles bildarkiv

Foto: S:t Ragnhilds Gilles bildarkiv

Den ofrivilliga servitrisen

De tio första dagarna i juli 1954 hade temperaturen inte understigit 30 grader dagtid. Badgästerna i Söderköping som led av andnings- och hjärtbesvär hade av läkare blivit tillsagda att hålla sig inomhus så mycket som möjligt. Musikerna som varje eftermiddag hördes från brunnsscenen, kortade ner sin repertoar.

Serveringsvillan på Ramunder stängde dessa dagar. Läskedryck hade exploderat och badgästerna orkade inte bestiga berget. De två hurtiga servitriserna som kånkade upp varorna, kände otrolig lättnad att få pusta ut i några dagar.

Alltså kom svalkan som en himmelsk gåva i mitten av månaden. Badgästerna tittade ut ur sina "husarrest", drog in den friska luften och började konversera, eller rättare sagt, låta likt vattenfall som släppt sina fördämningar.

Serveringsvillan hade åter öppnats och förfriskningarna drogs nu upp av de pigga och utvilade flickorna.

En lördagseftermiddag när luften var så där ljuvligt frisk och mamma hade slutat för dagen, föreslog hon att vi skulle unna oss en liten kaffestund på Serveringsvillan och samtidigt få en lagom motionspromenad. För att nå denna gracila villa måste man antingen gå via slussen eller åka en liten eka tvärs över kanalen. Vi valde den senare. Rorsmannen hade precis lämnat av ett sällskap på bergssidan och var nu på väg till oss.

Tillsammans med fyra damer i hatt och handväska och två fnittrande tonåringar gick vi ombord. Priset för överfarten var 35 öre för vuxna och 20 för barn. Det fanns precis plats för oss åtta, fyra på varje sida.

I några turistbroschyrer har jag läst att Kanalen kallats för "Sveriges blåa band". Jag kunde inte hur jag än försökte få detta smutsbruna vatten att se blått ut. Reklamen tycktes vara mycket blödig.

Över på andra sidan knogade vi uppför den lite knaggliga backen, bitvis avlöst av stentrappor. Väl uppe hördes skratt och sorl av röster och vi upptäckte att endast ett bord var ledigt och skyndade dit.

Till all lycka hade bordet skön skugga. Stolkonstruktörernas ergonomi lyste med sin frånvaro, men vad gjorde nu det i denna bedårande natur med idel glada människor. Vi beställde kaffe, saft och bullar och mamma som hämtat andan tänkte nu berätta om denna vackra villa som hon för 15 år sedan för första gången besökte och då med mig i barnvagn.

"Jo, det var en arkitekt från Stockholm, jag minns inte hans namn, som 1891 "badade Brunn" här i stan. Att promenera på Ramunderberget var hans stora förtjusning och vid ett av sina strövtåg där, kom han hit, såg den underbara utsikten, hörde vindens sus i tallarna och fick en ingivelse: Här skulle byggas en liten villa med utskänkning av diverse svalkande drycker.

Han talade med Brunnsdirektionen, som tyckte hans idé var utmärkt. I april 1892 kom stora lass virke, be-

ställda från en fabrik i Linköping och släpades upp med häst och vagn. Priset skulle uppgå till 1500 kronor, ett högt pris på den tiden. Det inkluderade emellertid både grundarbete och uppsättning så det klubbades igenom med god marginal. Jag har också läst att det fanns tankar på att bygga en kugelbana alldeles i närheten. Vad jag vet, tror jag inte den kom till stånd. Slut på idéer blev det i alla fall inte. På 1940-talet kom ett förslag om att anlägga ett utomhusbad här. Det stoppades snart eftersom det skulle bli alldeles för dyrt. Villan blev ju i alla fall byggd och fick det romantiska namnet *Paradiset*. Omgiven av trädens sus, trolska mossbeklädda stenar och vidunderlig utsikt, passade namnet perfekt".

Nu hade vi fått det vi beställt. Fumlig som jag var, tappade jag bullen i gräset, blåste bort några myror och fick i första tuggan vassa barr mellan tänderna. En ren bagatell då Ramunder bjöd på sommar och sol. Vi drack och mumsade och jag hade just tagit den sista tuggan när en av servitriserna springande närmade sig vårt bord. Hon lät mycket andfädd och mellan de snabba andetagerna fick hon fram:

"Skulle du kunna hjälpa oss, vi hinner inte med själva. Här har du anteckningsblock. Skriv ner beställningarna. Gå sedan upp till villan och lämna dem till Stina, som gör i ordning allt. Priserna står på väggen där uppe.

Efter allt hon rabblat upp, tog hon ett djupt andetag, tittade mig snabbt i ögonen och sa medan hon halvt vände sig bort. "Visst vill du det. Tack ska du ha." Och borta var hon!

"Gå du", sa mamma och så befann jag mig vara en icke fullt 14-årig servitris utan erfarenhet eller behörighet. Men hade personalen bett mig så kunde jag ju pröva. Alltid bra ha med i framtiden.

Raskt reste jag mig, tog upp blocket från bordet och försökte föreställa mig hur en servitris ska se ut och föra sig. Innan den tanken hade landat, hördes en mörk mansröst ropa "fröken". Min "kollega" syntes inte till så jag antog att han menade mig. Jag gick fram till mannens bord där det även satt en mycket parant, välfriserad dam, tog fram mitt block och sa som jag trodde lät bra: "Vad får det lov att vara." "Ja vad tycker du Albert", sa damen. "Du vill väl ha en pilsner och själv tar jag kaffe med socker, gräddor och en bulle."

På vägen upp till villan snavade jag på en nedfallen gren men fick i sista stund tag i en stol där det satt en ung man. Han log illmarigt och igenkännande och till min fasa upptäckte jag att det var min mattelärare. "Jasså du har fått det här springjobbet", sa han "passa nu på att räkna rätt så du inte lurar någon på pengar".

Jag neg lite snabbt och skyndade vidare uppför den slitna trätrappan. "Jag måste räkna trappstegen", tänkte jag, "så att jag, när jag sedan går ner med brickan, vet exakt när jag landar".

Medan Stina plockade fram det beställda, kikade jag på prislistan och försökte memorera den. "Nu är brickan klar" ropade Stina och här gällde att inte tveka om summan jag skrev ner på blocket.

Något osäkert tog jag den färdiga brickan, vägde den på händerna och efter att jag fått den i bra balans, gick jag sakta steg för steg mot utgången, räknade till sex i trappan och kände fast mark under fötterna.

Att man betalade direkt när man fick det beställda, visste jag. Medan jag plockade av det beställda, la jag ner prislappen framför mannen. "Det blev inte så dyrt som jag hade befarat", sa han och kvinnan log lättad. Jag såg hur han stoppade en 25-öring i min kjolficka. Helt överrumplad tackade jag och neg.

Nöjd och otroligt lättad tog jag mig an nästa beställning från ett par snobbiga tonårsflickor. På tillgjord stockholmsska beställde de bara två pilsner. Jag blev osäker om det var tillåtet men låtsades inte om något. Medan jag väntade på att Stina skulle plocka iordning, tittade jag åter på prislistan och såg att jag på räkningen till det förra sällskapet hade bjudit på ölen. Lite svinn, men kanske det skulle jämnas ut sig i slutet.

Det hade börjat blåsa när jag sakta men säkert stegade nerför trappan. En kastvind lyfte servetterna in bland träden och jag hindrade precis ölglasen att gå samma öde till mötes.

Uppför trappan, hämta nya servetter, ner igen till de kaxiga flickorna som nu lite valhänt smuttade på ölen.

Vinden ökade en aning och jag småsprang hukande från bord till bord, medan jag då och då tittade var jag satte fötterna. Det blev två beställningar till, ett släntrade upp och nerför trappan som nu kändes ganska säkert. och jag kom fram med det beställda utan större intermezzo. Plötsligt flög en tunn halsduk tvärs över några bord, bredde ut sig som en fallskärm och landade högt i en tall. Några tittade upp. Det var min scarf som lösgjort sig och befriad svävade iväg. Lite svinn, som sagt!

Efter 20 minuter hade det mojnat. Klockan var nu fyra på eftermiddagen. De flesta hade avlägsnat sig och min mattelärare med sällskap reste sig och vinkade. Jag gick och satte mig hos mamma, som nu hade bestämt min yrkesbana. Servitris skulle det bli och praktiken var redan klar. "Nej tack du, inget för mig", tänkte jag. "Du skulle bara känna hur fötterna jämrar sig och armarna skakar av alla tunga brickor".

Stina kom ner med en varm påtår till mamma och påfyllning av saft till mig. "Det här är du värd" sa hon "och tack för du ställde upp. Välkommen igen. Det gick ju bra och ingen klagade."

Jag kände efter i min ficka och räknade då min dricks till 67 öre. Hade jag tagit för mycket eller för lite betalt?

Mamma försökte nu hitta tråden igen där hon blivit avbruten när jag tillträdde min nya tjänst. "Jo," fortsatte hon "den första värdinnan här hette Eva Håkansson och hon var också källarmästare för Brunnen. Kostnaderna stod alltså Söderköpings Brunn för. När nu villan i början av juni 1892 var färdig, satte hon in annonser i Söderkö-

pings-Posten där hon lockade törstiga skogsvandrare med läsk och kaffe. Hur hon värmdes kaffet vet jag inte, men någon slags eldstad måste väl ha funnits. Kanske vedspis. Vid midsommar samma år hade nästan halva staden blivit nyfiken på denna attraktion. På 1920-talet kom musiktrion från Brunnen upp två gånger i veckan och gjorde besöken mera stämningsfulla och lockande och sedan har det bara rullat på."

"Ursäkta," hördes plötsligt en röst bakom oss. En äldre, propert klädd man, jag inte lagt märke till tidigare, böjde sig försiktigt fram. "Jag har lyssnat lite på er berättelse och jag undrar om jag skulle kunna få inflika en egendomlig episod, som hände mig här för ungefär 40 år sedan. om ni tillåter". Jo visst, det fick han gärna.

"Jag och några kamrater skulle tävla om vem som kunde springa fortast uppför trapporna. Väl uppe visade mitt ur på åtta minuter. Spännande att få höra de andras, men såg dem ingenstans. Jag gick stigen fram till *Paradiset*. Där var bord och stolar fortfarande kvar, men serveringen var slut för året.

Jag satte mig ner och väntade på dem. Till slut tröttade jag och tänkte gå, men av någon oförklarlig anledning stannade jag kvar. Jag satt en stund och tänkte på att det för länge sedan hade varit en galgbacke här. Plötsligt märkte jag att någon stod och iakttog mig. Det var en man i 50-årsåldern, såg prydlig ut, bar hatt och glasögon och hade en stor svart och sliten skinnväska, som han nervöst plockade med.

Av hans ivriga nästan skrämde blick, förstod jag att hans besök var mycket angeläget. På knagglig engelska och med livliga gester kunde jag ana att det hänt något, för honom, dramatiskt här. Till min häpnad började han gråta obehärskat, föll på knä framför mig och stammade fram något som kunde betyda "grav". Plötsligt reste han sig, sprang fram till villan, föll där åter på knä, sträckte händerna mot himlen och bad någon slags bön tror jag att det var, på ett för mig främmande språk. Sedan reste han sig, log mot mig med hela sitt tårdränkta ansikte och halvsprang nerför trapporna.

Allt hade gått så fort och jag stod fortfarande alldeles stilla när han plötsligt var borta. Hade det varit på riktigt eller hade jag sett en syn?

Undrar fortfarande efter 40 år hur det förhöll sig, men det känns nästan som om den här platsen blivit helig. Hade mannen någon avlägsen släkting som avrättats här? Jag går upp hit flera gånger varje sommar och känner en vila som jag inte finner någon annanstans".

Här slutade mannen berätta och vi satt alldeles trollebundna. Så bröt mamma tystnaden och tackade för en spännande historia. Mannen lyfte på hatten, bugade lätt och trippade nedför trapporna med käppen käckt svängande.

Medan vi lyssnat till mannen, hade Stina och kollegan plockat bort från borden, torkat av dem och höll just på att diska. Jag kände mig som om jag svikit dem, sprang upp till villan och erbjöd min hjälp. Den behövdes inte, säkert gick allt snabbare utan mig. Efter tack och hej vandrade vi tillbaka ner till rorsmannen, som nu hade sin sista tur för dagen.

På natten sprang jag mellan bord och stolar, snubblade, ramlade, välte brickor med kaffe och fick panik. Läraren hotade med underkänt i matte, roddbåten körde på grund och rorsmannens stormhatt flöt iväg. Jag vaknade, allt annat än utsövd.

Hur gick det nu med *Paradiset*? Jo, villan behövde renoveras grundligt och likaså trädgårdsmöblerna som länge fått gästernas ryggar att knorra. Detta skulle bli en alldeles för stor kostnad i jämförelse med intäkterna från serveringen.

1959 revs *Paradiset*, men virket togs till vara i flera skjul. Bland annat byggdes en kiosk vid Klarsjön.

Ett Paradis får aldrig helt utplånas, då blir världen så dystert. Därför fortlever det i olika skepnader. Kanske kan man, om man lyssnar riktigt noga, urskilja musik och porslinskrammel när man läskar sig med en glass vid Klarsjön.

Birgitta Fallegård

Lions i samarbete med Stadskärneföreningen

En aktivitet som piggar upp, ger lite spänning och något annat att tänka på än corona, det var vad Stadskärneföreningen hade i tankarna när de kontaktade Lions.

Föreningen bad Lions ordna ett lotteri i vår trots att vi inte kan genomföra Ramundermarken och Ankracet på grund av coronapandemin. Lions vill gärna fortsätta sitt hjälparbete trots pandemin men har haft svårt att ordna inkomstbringande aktiviteter under rådande omständigheter, så vi tog med glädje, och tacksamhet emot förslaget.

Det kommer att bli ett Anklotteri!

Lotterna kommer att finnas till försäljning i många av de butiker som ingår i Stadskärnegruppen. Det går också att vända sig till någon medlem i Lions för att köpa lotter.

Lotterna kostar 20 kr och priserna är fina.

Dragning av de lyckliga vinnarna sker den 2:a maj.

De fina priserna kommer från våra lokala företag.

Du får lite spänning och hjälper samtidigt Lions att hjälpa!

Lions Söderköping

Fröken Elvis.

Foto: Kenth Wångklev

Se Fröken Elvis live från ditt vardagsrum

Lördagen den 27/3 kl. 18.00 sänder vi tillsammans med vår systerförening i Gnosjö en liveföreställning direkt på Riksteatern Söderköpings facebook för att många ska få uppleva denna fantastiska föreställning gratis – www.facebook.com/riksteaternsoderkoping

Det är ett unikt gräsrotsamarbete där du får ta del av Fröken Elvis fina tolkningar av "kungens" klassiska låtskatt på svenska men även en del nyskrivet material. Gruppen är känd för sin direkta publikkontakt som helt säkert kommer att tränga igenom alla skärmar. Luta dig tillbaka i din soffa och njut av högkvalitativ kultur, nu när vi ej ska träffas fysiskt. Lite är som tidigare, dessa artister uppträder live – allt utspelas på en scen i Gnosjö och livestreamas för dig. Detta innebär bl.a. att om strömmen går blir det mörkt, men också att artister såväl som de runt om kring får en försörjningsmöjlighet.

En konsert i föreställningsformat med svängiga arrangemang. Om du tänker dig att du har ett band med dina bästa vänner, ni klickar både musikaliskt och har samma smak för gott fika, där har du Fröken Elvis!

Allt började med Elvis på svenska, som också blev namnet på det första albumet som släpptes 2015. Ett album med Elvis låtar med nya översättningar och i nya arrangemang i typisk "Fröken Elvis-stil".

Musik med humor, värme, lite allvar och en jädra massa instrument.

Vi säljer inga biljetter, men tycker du det är bra och vill stötta initiativet, så går det givetvis att swisha en symbolisk summa till Gnosjö Scenkonst 123 522 96 79.

Medverkande:

Camilla Fritzén - sång, översättning, Lisa Bodelius - trombon, kontrabas, piano, dragospel, körsång, översättning, Maria Olsson - trumset, slagverk, körsång, Sanna Andersson - kontrabas, melodika, ukulele, gitarr, körsång.

Carl Gustav Pettersson

Slutspurt på bokrean Köp 3 böcker betala för 2

Extra öppet söndag 21/3, kl 10-15
Ord. öppettider är mån-fre, kl 10-18 lörd, kl 10-14

Varmt välkomna hälsar
Anders och Louise

info@soderkopingsbokhandel.se
eller ring 0121/100 98
Storgatan Söderköping

Spara tid och plats!

Vi förvarar och skiftar dina däck.

Boka plats i vårt däckhotell

redan idag.

Johans Däckservice AB 0121-721730 www.dackia.se

Alsätters trädgårdar

Trädgård är vår passion!

Beskärning - Trädgårdsrådgivning
Skötsel - Anläggning

Telefon: 0709-64 35 36
info@alsatterstradgardar.se
www.alsatterstradgardar.se

SOMSTEN

Runqvist Allservice

Hårterpet 1
614 93 Söderköping
ludde_runqvist@hotmail.com
0707-19 19 26

Har du en gammal sliten betongtrappa?

Vill du ha något nytt som inte alla andra har? Vi lägger på nytt cementbaserat yttskikt med stenstruktur och den färg du vill ha som passar till huset.

Skön varm yta, matt eller blank. Slät eller sträv med Antihalk.

Du väljer!

Ring 0707-19 19 26 så får du ett pris. Från 3 750 kr färdigt och klart inkl. ROT avdrag.

FÖRSÄLJNING MONTERING RENOVERING

SPISCENTER

BASTU OCH BRASKAMINER

011-14 90 40

JÄRNGATAN 21, NORRKÖPING SPISCENTER.COM

Tack för att du annonserar
i Söderköpings-Posten

"Från omkring år 1200 anser vi numera att Söderköping fanns till som en fullvärdig stad, därmed en av de fem-sex äldsta i det egentliga Sverige, 50 år äldre än Stockholm."

Detalj ur modell av tysk kogg i Söderköpings hamn pingsten 1522. Modellmakare: Erik Hansson, Onsala och Luxemburg.

Söderköping – svensk storstad under 1500-talet

Söderköpings stadsområde har varit bebyggt fler än de 800 år som 1986 firades som jubileum.

Genom arkeologiska undersökningar främst i trakten av Drothems kyrka kan konstateras att det levde människor i dalsänkan sedan 1000-talet.

På kullarna runt dalgången, i Ljunga/Skönberga, Högby, Mariehov, Täby bodde människor flera århundraden tidigare.

Troligen är landhöjningen orsaken till att de forntida boplatserna avfolkades, avståndet till vattnet och därmed kommunikationslederna via sjöar och åar, kom succesivt att hamna långt från människorna, varför dessa flyttade ned i dalgången vid åarnas möte.

Från omkring år 1200 anser vi numera att Söderköping fanns till som en fullvärdig stad, därmed en av de fem-sex äldsta i det egentliga Sverige, 50 år äldre än Stockholm. Under medeltiden, d.v.s. fram till ca 1520 hände ett och annat som på olika sätt finns dokumenterat, men från och med att Gustav Vasa tillträdde vet vi av olika anledningar mer om vad som hände i vår stad. Mycket av vår äldsta historia har försvunnit i och med att dokumenten inte bevarats.

Låt oss se på några händelser under 1500-talet

1506 har man hittat en uppgift om att det framfördes en form av teaterföreställning i Söderköpings skola, sannolikt den första utanför hovet och slotten. Skolan är känd från en notis i början av 1300-talet och en i början av 1400-talet och från mitten av 1500-talet finns information om dess lärare. Från mitten av nästa århundrade är namnen på dess elever kända. Det fanns under den här tiden ytterst få skolor i riket, så kallade stadsskolor för besuttna föräldrars gossebarn vilka efter avslutad skolgång kunde räkna med en högre tjänst i riket och inom kyrkan. En av skolans elever under tidigt 1500-tal slutade sin bana som ärkebiskop, precis som skolans lärare från 1405. Skolan bör under detta århundrade ses som en gymnasial skola, med dagens ögon, som gav tillträde till universitetsstudier utomlands, men också tillträde till yrken som man i modern tid först kan ägna sig åt efter universitetsstudier.

1556 tillträdde som rektor Klas Botvidsson, efter att i ett år varit detsamma i Norrköpings skola, men i Söderköping erhöll han i lön per år 50 % mer än i grannstaden.

1517, och under flera år dessförinnan, var osämjan mellan de båda unionsländerna Danmark (med Norge, Island, Grönland, Färöarna, Bohuslän, Halland, Skåne, Bleking, Bornholm) och Sverige (med Gotland, Fin-

land) så pass stor så att man bör betrakta det som krig. I unionen regerade en kung, den danske kungen, medan Sverige styrdes av riksföreståndare. Just detta år så anges det i dokumenten att Söderköping "brandskattades" och att galgar restes utefter vägarna i stadens närhet, galgar behängda med dömda söderköpingsbor.

1522 kulminerade kriget i landet och den tidigare fången i Danmark, Gösta/Gustav hade lyckats hyra in ett stort antal fartyg från Lübeck och senare även från Danzig varav de första anlände till staden pingsten detta år. Uppgifterna varierar något men flera hundra tyska soldater lämnade skeppen vid Hamntorget i staden, varav några fick uppgiften att marschera till Kalmar för att belägra och försöka inta Kalmar slott medan skeppen senare seglade mot Stockholm, som då stod under danskt styre, och lyckades med även andra insatser åter göra Sverige svenskt. Gustav Vasa blev först riksföreståndare och sedan kung.

Som borgmästare i huvudstaden tvångsplacerades borgmästaren i Söderköping.

Under Gustavs regeringstid ändrades förhållandena för de svenska klostren, succesivt stängdes de och i några fall revs de. Så exempelvis klostret/konventet i Söderköping. I vår stad lades även hospitalet, beläget där nu före detta Drothems prästgård ligger. Helgeandshuset, vid nuvarande Klosterkvarten, kom att sedan benämnas Hospital med en allmän vårdande funktion. Sverige lämnade även, om det i verkligheten tog lång tid, den katolska religionen, fick bibeln översatt till svenska och ett och annat föremål i kyrkorna omvandlat till kungliga pengar.

Altarskäpen från 1510, S:t Laurentii kyrka, och 1512, Drothems kyrka, bevarades dock, men S:t Ilians kyrka revs.

Söderköpings tryckeri 1523 - 1526, ett av de äldsta i landet, blev mycket kortlivat, då kungen menade att det bara skall finnas ett sådant och det skall ligga i Stockholm.

Stegeborg har funnits som borganläggning, tillsammans med borgen i Skällvik, sedan långt före 1500-talet, men efter det att Gustav Vasa tillträtt ökade dess betydelse och blev alltmer ett av de säten där kungafamiljen vistades. Som ett tecken på det kan vi notera att kungasonen Johan, sedermera kung som Johan III, föddes på slottet i december 1537.

Under hans regenttid långt senare fortsatte den påbörjade till- och utbyggnaden av borgen/slottet till att bli en ståtlig skapelse och ha en central funktion i bevakningen av in- och utloppet till det inre av Östergötland. I länet växte Linköping, Vadstena, Skänninge i betydelse och Söderköpingsån, Storån, fungerade fortfarande som

farled västerut i länet. Söderköping fortsatte att vara en viktig omlastningshamn med Hamntorget fyllt av magasin och andra byggnader.

Situationen i vårt land var inte lugn. Missnöje fanns av förställiga skäl och detta ledde till uppror. Nils Dacke från söder drog sig på 1540-talet med härar norrut och ödelade delar av landet. Söderköping drabbades inte men Stegeborg var ett av målen. Borgen intogs dock inte utan kom att stå stadig i kungens hand.

Den förste lutherske kyrkoherden i staden Nils Knutsson, Nicolaus Canuti, blev tillförordnad biskop och fick äran att i Vadstena viga Gustav Vasa i dennes tredje äktenskap, varefter Nils strax åter blev kyrkoherde i Söderköping. Äktenskapet var inte populärt ute i landet.

Ärkefienden Danmark anfaller vårt land och under dess härförare Daniel Rantzau intas Söderköping och enligt honom brände han staden efter att ha skövlat den. Enligt annan information valde borgarna i staden att tillsammans med den svenska hären lämna staden och tar med sig sina värdesaker och bränna delar av den. Ett tillvägagångssätt som är känt även senare i historien. Dokumenten anger dock att stadens rådhus eldhärjades medan kyrkorna stod orörda. Det tog en tid men under det kommande årtiondet uppfördes ett nytt rådhus och den byggnad vi idag benämner Kung Johans hus.

Omkring 1580 lämnar de sista bröderna i konventet staden, d.v.s. det dröjde ganska lång tid efter det att beslutet togs i landet att stänga klostren.

1566 och 1571 betalades Älvsborgs lösen till Danmark och i rullorna noterades hur många personer, ibland även med namn, som i Söderköping betalade den pålagda skatten. 1566 anges det ha varit två präster, 67 borgare, 37 majestätes tjänare och 18 adelns tjänare och 1571 två präster, 138 borgare, 50 båtsmän och knektar, 13 kungliga majestätets tjänare och tio adelns tjänare. Hur detta skall tolkas kräver rejäl forskning, men det speglar inte antalet invånare i staden. Forskare har kommit fram till att under århundradet kan vi räkna med omkring 1500 invånare av alla de slag.

1582 - 1584 blev ett par märkesår. Då uppfördes stadens nuförtiden mest fotograferade objekt, klockstapeln vid S:t Laurentii kyrka. Det finns inte en turist som passerar i området utan att mobilkameran tas fram, i flera fall utan att de vet vad de fotograferar. Klockstaplar är inget som förekommer i alla europeiska länder. Enligt de forskningar som utförts av Per Kjellgren, vår förre kyrkoherde, så gjordes stora insatser för stapelns uppförande av Johan III:s personal i Stegeborg.

1585 ingick Johan III äktenskap med Gunilla Bielke från Liljestad, godset utefter vägen mellan Skönberga

och Mogata. Kan det varit så att de träffats när han året innan var i staden?

1587 står det nya, andra rådhuset färdigt, efter det som brann 20 år tidigare. Verkställighet av beslut kunde även på den tiden ta sin tid.

1595 genomfördes en riksdag i staden. Liknande sammankomster hade skett tidigare men benämns herremöten, rådslag mm. Denna riksdag var egentligen olaglig eftersom den inte var sammankallad av kungen, Sigismund, utan av dennes motståndare och farbror hertig Karl, senare kung Karl IX. Hur som helst genomfördes den och resulterade i att Uppsala mötes beslut från 1593 befästes, det var nu definitivt slut med den katolska religionen i landet. Dessutom redde man ut situationen efter det så kallade Onsdagsbröllopet på Stegeborg.

1598 är hertigen tillbaka. Nu med trupper för att sedan ta sig vidare till Stångebro vid Linköping och därmed, efter striderna vid Stegeborg och Linköping, göra slut på Sigismunds funktion som landets kung.

1599 får vi en apotekare verksam i staden.

Ola Lönnqvist
Text och Foto

Litteratur:

Sven Ljung: *Söderköpings historia intill 1568*, tryckt 1948, utgivare: S:t Ragnhilds Gille

Erik B Lundberg: *Stegeborgs slott*, tryckt 1964

Gösta Lundberg: *Stegeborg under medeltiden*, tryckt i Söderköping 1978

Björn Helmfrid: *Söderköpings historia*, tryckt i Söderköping 2001, utgivare: S:t Ragnhilds Gille

Dick Harrison: *En medeltida storstad*, tryckt 2012

Ola Lönnqvist: *Från forntid till nutid*, tryckt 2020

Ola Lönnqvist: *Ragnar Henriksson*, tryckt 2020 och fortsättningen del 2, tryckt 2021

Ola Lönnqvist: *Söderköpings skolhistoria del 4*, tryckt 2020

Missade inte vår Köp- och säljguide inne i tidningen

En bilaga att spara från Serander Fastighetsförmedling

VI FIRAR HELA ÅRET MED OLIKA TEMAN
VARJE MÅNAD & TILLHÖRANDE KAMPANJER!

DJURBERGS
JÄRN • BYGG • FÄRG
Ågatan 4 SÖDERKÖPING Tel. 0121-120 20 www.djurbergs.se

VÄLKOMMEN ATT KOLLA IN MÅNADENS TEMA SOM ÄR:

MASKINER

I Söderköping skapar vi möjligheter tillsammans!

” Jag är tacksam för Stadskärnans stöd, som har varit till stor hjälp under mitt första år som företagare i Söderköping. Därför kan jag varmt rekommendera dig att också bli medlem.

Besök hemsidan för mer information.

STADSKÄRNAN I
Söderköping
www.isoderkoping.se

Midas Verheijden
Ägare Håll Bar och Kök
Årets nystartare i Söderköping 2020

Annikas hus

VÄLKOMMEN TILL ANNIKAS HUS!

FÖNSTERRENOVERING, FÖNSTERBYTEN,
BYGGNADSVÅRD, RÅDGIVNING

BUTIK MED INREDNING AV OLIKA SLAG,
LINOLJEPRODUKTER, BESLAG, DREV
OCH LITE BEGAGNAT

ÖPPETTIDER MÅNDAG TILL FREDAG 10-18, LÖRDAG 10-14

WWW.ANNIKASHUS.SE - ÅGATAN 25 - FÖLJ OSS GÄRNA PÅ

Pensionärsrabatt

Som pensionär får du 7% rabatt på receptfria produkter varje tisdag

Allergibesvär?

Välkommen in till oss på
Apotek Hagatorget i Söderköping

7%

Rabatten gäller ej receptbelagda läkemedel och kan inte kombineras med andra erbjudanden

 APOTEK
Hagatorget

mån-fre 9-18, lör 10-14
Hagatorget 2 I, 0735-08 27 51

Ängens
BLOMMOR

Öppet hela Påskhelgen!

Långfredag 10-14

Påskafton 9-15

Påskdagen 10-14

Annandagen 10-14

Varmt välkommen önskar
tjejerna på Ängen

Minska avståndet med blommor.
Skicka blomsterbud från 75:-

Telefon: 0121-102 04
Hemsida: www.angen.se
E-post: blommor@angen.se

Mån-Fre 9-18
Lör 9-15, Sön 10-14
Håll dig uppdaterad

"Jag föreslår att man börjar med en översiktlig utredning, projektering och kostnadsberäkning. Därefter bör man snarast bereda en ansökan om EU-medel. Med hänsyn till den stora betydelsen som Storån haft för Östersjöländerna och norra Europa under medeltiden borde det finnas goda förutsättningar för framgång."

Rädda Storån innan det är för sent

Följande medborgarförslag framförde Ulf Axelsson vid kommunstyrelsens sammanträde i mars.

"Vi måste kraftsamla för Söderköpings framtid. I julas berättade jag för min hustru att 500 marschaller skulle sättas ut på nyårsafton för att pryda staden. Hon svarade genast "Bra, då kanske man kan hitta Storån".

Det beskriver Storån i ett nötskal och är del av bakgrunden till mitt förslagsärende.

Förslaget består egentligen av två huvuddelar

- Nödvändig muddring av Storån fram till Brunnshotellet.
- Skapa två till fyra fördämningar mellan Kvarndammen och Brunnen.

Först lite om muddringen. Storån är en nationalklenod av historiskt betydligt större dignitet och betydelse än Göta Kanal för Söderköping. Ett arv som förpliktar!

Storån är en officiell farled som ska tillåta ett djupgående på 1.8 m från Mem till Båtklubben och därefter 1.5 m till gästhamnen vid Brunnen. Eftersatt muddring, inget underhåll av eroderade strandkanter och ohämmad trädutväxt har snart gjort farleden ofarbar. Farorna un-

Vattenspegel vid Klosterkvarn.

Foto: Åke Serander

der vattenytan är stora eftersom osynligt flyttimmer kan orsaka stora skador på skrov, roder och propeller. Om jag förstått saken rätt blir Söderköpings kommun skadeståndsskyldig vid skador på människor och båtar. Här fordras åtgärder nu och en underhållsplan för framtiden.

Lämnar nu muddringen för att plädera för två till tre fördämningar mellan Kvarndammen och Brunnen för att åstadkomma vattenspeglar genom viss rekonstruktion av Storåns storhetstid då hamnbassängen var imponerande.

Jag tror nämligen att för lilla Söderköping handlar det nu om att vinna eller försvinna i och med kommande ombyggnad av E22.

Sedan länge har det handlat mycket om två sommar-månader då Göta Kanal inneburit viss attraktionskraft. Men det räcker inte långt. Söderköping behöver hållbara attraktioner tolv månader om året. Storån ser jag då som en viktig komponent för att motivera en växande bilburen publik till ett stopp i Söderköping när E22:s nya dragning är klar. Då gäller det att ha starka argument att locka besökande till ett stopp!

Mitt förslagsärende fick redan för ett år sedan ett mycket positivt gensvar. Många hörde av sig, t.o.m.

från Tyskland. Har under det gångna året gjort en privat Gallup som bekräftar att många skulle önska en rejäl förvandling från nuvarande trista dike till stora vackra vattenspeglar.

Söderköping är och förblir bokstavligen talat den levande porten till medeltiden. Därför är det viktigt att värna och bevara Storån för nutid och framtid innan det är försent. Vatten har en oemotståndlig effekt och magisk kraft att samla och förena. Vattenspeglar skulle ge skönhetsvärden och attraktionskraft utan like året runt. Bodar och kaféer skulle återuppstå. Konst och kultur skulle blomstra, turistströmmarna skulle flöda.

Jag föreslår att man börjar med en översiktlig utredning, projektering och kostnadsberäkning. Därefter bör man snarast bereda en ansökan om EU-medel. Med hänsyn till den stora betydelsen som Storån haft för Östersjöländerna och norra Europa under medeltiden borde det finnas goda förutsättningar för framgång.

För Söderköping handlar det mycket om framtida hållbarhet, miljö och ökad turism.

Då gäller det att rädda Storån innan det är för sent."

Ulf Axelsson

Vi älskar lokala nyheter

Ladda hem vår nya app för att vara med och tävla om middag och övernattning för två på Söderköpings Brunn

Ladda hem vår nya app "Söderköpings-Posten" från App Store eller Google Play och följ instruktionerna inne i appen. Lycka till önskar vi på redaktionen. Du läser mer om appen på sida 7.

Söderköpings-Posten

Valdemarsviks Sparbank

MAXIMERA DIN FÖRBRÄNNING

De 4 saker folk är mest intresserade av är:

1. Börja träna och komma i bättre form
2. Justera sin vikt och trivas med sin kropp
3. Äta bättre och hälsosammare
4. Förbättra sin ekonomi

Vi kan hjälpa dig med allt detta!

Var med på vårt upplägg *Maximera Din Förbränning* där du på 21 dagar kan starta en process som kan leda till en dramatisk förändring inom alla dessa områden. Allt sker online.

Läs mer på: www.24halsovagledare.se

Föreningen Guldkant i Söderköping vill bidra till bättre livskvalitet för äldre och ensamma människor i kommunen genom bl.a.

- Sommarfest och julfest
- Besök på äldreboenden med underhållning och fika
- Fotbad samt fot- och handmassage
- Mopedturer med cafébesök
- Båtutflykt i skärgården
- Åktur med veteranbil
- Gärdsfester med grillning

Ge gärna ett bidrag!

Föreningen består av ideellt arbetande medlemmar.

Telefon 0121-10296
Bankgiro 5269-3330
Swish 123 626 52 35

Guldkant
i Söderköping

**FRI HEMLEVERANS
FRÅN LINDEN & SPIRALEN**

LÄS MER OM HUR DU BESTÄLLER HEM DINA VAROR
PÅ LINDENSPIRALEN.SE/HEMLEVERANS

LUNDBERGS
FASTIGHETER

LINDEN
NORRKÖPING CITY

SPIRALEN
NORRKÖPING CITY

Vilma visar upp sin nyöppnade frisörsalong.

"Jag tycker det känns bra att satsa här och kunna ge tillbaka. Det är viktigt att vi satsar i landsbygden så den inte dör ut."

Göran, Vilma och Ulla-Britt under renoveringen.

Foto: Privat

Systrarna Johansson utanför salongen.

Vilma har öppnat sin egna frisörsalong

I centrala Ringarum i f.d. Ringarums loppis lokaler har Vilma Johansson öppnat sin egen frisörsalong, Härlagret1. Många känner säkert igen Vilma som själv är uppvuxen och boende i Ringarum. Även lokalen är välkänd på orten som förutom ovan nämnda verksamhet tidigare varit butiklokal för butiken Boråslagret och butik inom el och belysning.

Grattis till öppningen Vilma, kan du berätta lite om din bakgrund?

- Tack, det gör jag gärna. Jag är 22 år gammal och har gått en treårig frisörutbildning på Kungsgårdskolan i Norrköping. Därefter arbetade jag några år på en salong i Norrköping där jag arbetade heldagar 09-18. Jag trivdes väldigt bra med kollegorna och jobbet – men ville slippa pendlingen och få möjligheten att styra min tid själv. Jag är mycket hästintresserad och kände att jag hade svårt att få tiden att räcka till för mitt stora intresse.

Omvandling och reovering av lokal

I huset där lokalen är belägen bor paret Göran och Ulla-Britt Fallman. Jag träffar Göran vid mitt besök, som berättar hur det gick till när lokalen ombildades.

- Vilma hörde av sig till mig en dag och berättade att hon var intresserad av att hyra lokalen. Vi träffades och hon berättade mer om sina planer. Vi hade egentligen inte planerat att hyra ut lokalen men vi tyckte att det var roligt att hon ville satsa och att det var bra för Ringarum med verksamheten. Två månader senare stod lokalen klar.

Vilma berättar vidare.

- Lokalen var i originalskick och full av saker när jag kom hit. Jag är väldigt tacksam för möjligheten och all hjälp som jag fått av ägarna Göran och Ulla-Britt. Jag vill även rikta ett stort tack till min familj och sambo som arbetat hårt för att få lokalen i nuvarande skick.

Golvet har behandlats och målats då det var ett lapp-täcke av olika färger och mönster tidigare. Väggarna har tilläggsisolerats och målats. En vägg var väldigt fin under alla lager av tapet, så den har slipats och betsas. Innertaket var också fint så det har vitlaserats.

Från Boråslagrets tid fanns också en kassadisk och beredningsskänk som vi gjort iordning. Vi har fått bra hjälp utifrån med elen som dragits om och rörarbetena för vatten och avlopp. Lokalen har inretts med ett pentry och ett WC-rum.

Det har varit jättekul att få vara med och bestämma och sätta min egen prägel på lokalen.

Som kuriosa kan jag nämna att namnet Härlagret1 är en hommage till Boråslagret.

Hur var öppningen och hur har responsen varit?

- Jag hade en smygöppning för nära och kära den 27/2. Då blev det liksom på riktigt efter allt arbete. Det officiella öppnandet var 1/3 och det kom förbi mycket folk, så det var jättekul!

Många ortsbor har uttryckt sin tacksamhet för att jag öppnat så de kan klippa håret lokalt och slippa åka till Söderköping eller Valdemarsvik. Det passar också bra nu i rådande pandemitider.

Vad är det roligaste med att jobba som frisör?

- Det är så varierande - ingen dag är den andra lik. Jag lär mig ständigt och tycker om att utmanas.

Vad är det för trender som är populära just nu?

- Det är många som klipper sig kort, gardinluggen är populär. Många äldre vill slippa färga håret på grund av utväxt så många gör slingor i håret istället och rockar sina gråa hår. En annan trend är att många vill bli ljusa i håret.

Jag går löpande kurser för att hålla mig uppdaterad och lära mig nya saker inom yrket.

Jag har snappat upp att många unga kvinnor väljer att färga sitt hår grått, är den trenden fortfarande aktuell och vet du vad har den sitt ursprung i?

- Det var faktiskt Rihanna (en amerikansk popsångerska, reds. anm) som färgade sitt hår riktigt silvergrått

för flera år sedan och det blev snabbt populärt bland yngre och trenden håller i sig än.

Nu har du precis öppnat, men jag vill ändå fråga vad du har för planer framåt i salongen?

- Mitt mål är att utöka allteftersom och bredda mitt tjänsteutbud. Jag genomförde en undersökning lokalt på sociala medier om intresset för en nagelteknolog och det visade det sig finnas ett stort intresse för. Så jag kommer troligtvis att hyra in teknolog en dag per vecka framöver. Det blir en bra service till mina kunder, att kunna klippa sig och få naglarna fixade samtidigt.

Hur ser konkurrensen ut på orten?

- Det finns bara en salong till utöver min. Längre tillbaka fanns det fyra frisörer. Jag tycker det känns bra att satsa här och kunna ge tillbaka. Det är viktigt att vi satsar i landsbygden så den inte dör ut.

Vad är det bästa med Ringarum?

- Det är närheten till grönskan ute i naturen, det är så härligt! Hästar är som sagt mitt stora intresse. Nu har jag har nära till min häst och kan åka förbi på lunchen eller rida på morgonen och jobba igen lite senare på kvällen.

Ringarum är också mer intimt än Norrköping. Här känner vi varandra och man är inte blyg för att titta förbi salongen för en kopp kaffe och en pratstund.

Mitt i samtalet utbrister Vilma:

- Där kommer min syster Moa med sin häst. Moa har precis som jag nyligen startat upp en egen verksamhet, men som hovslagare i Söderköping med omnejd. Vi möter upp Moa och jag får en bild på de företagsamma systrarna Johansson tillsammans med hästen utanför salongen. Ni kan läsa mer om Moa och hennes verksamhet i nästa nummer av Söderköpings-Posten.

Daniel Serander
Text och Foto

Just nu
erbjuder vi fast pris
för bouppteckning
7 995 kr
Gäller till den 30 mars

Behöver du juridisk hjälp?

Jag heter Terese Landin, arbetar med familjerätt och har 25 års erfarenhet som jurist. Varmt välkommen att boka personlig rådgivning på plats vid mitt kontor i Söderköping.

- Testamente
- Framtidsfullmakt
- Äktenskapsförord
- Vårdnad om barn
- Bouppteckning/arvskifte
- Bodelning vid separation

E-post: sodergardensjuridiska@gmail.com
Hemsida: www.sodergardensjuridiska.se

Telefon: 070-617 62 00
Adress: Storgatan 1, Söderköping

ÖSTGÖTA Begravningsbyrå

Den Nära begravningsbyrån

*Välkommen till vår
nya lokal på
Skönbergagatan 8*

Jourtelefon dygnet runt! 0121-144 70

www.ostgotabegravning.se

Upplev Norrköpings ...

HÄFTIGASTE GOLFHALL!

*Toppmodern golfsimulator, Driving Range,
Puttinggreen, Golfshop och Golfstudio.
Läs mer på: www.bragk.se/hole-in-1*

Hole-in-1

MIRUM GALLERIA
NORRKÖPING

"Jag hittade på egna historier redan som barn och älskade att skriva och rita. Mina föräldrar har alltid uppmuntrat mina konstnärliga griller."

Foto: Maja Hellbrand

Gertrud är aktuell med spännande boktrilogi

Hej Gertrud. Du är aktuell med spänningsromanen *Dragoner*, där journalisten Mira Westman, återvänder till sin uppväxtsky i Östergötland (fiktiva Hedsbro utanför Linköping), för att nysta i sin morfars död och sin yngre sysslings försvinnande. Snart pekar ledtrådarna mot ett hästutbildande par i bygden.

Berätta lite mer om boken

- Det är en berättelse om ett mord, och om släkterelationer, kärlek och svartsjuka. Mira förlorade sin mamma i en tragisk olycka när hon var sexton år gammal, och därför har hon förträngt mycket av det förflutna. När hon nu återvänder till Hedsbro tvingas hon att ta itu med en massa saker, som bästa vännen hon svek då, och pojkvännen som hon dumpade. Samtidigt inser hon att det finns ett hot mot henne här och nu, att någon faktiskt velat hennes morfar illa och att hon själv kan råka illa ut. Man behöver inte kunna något om hästar för att läsa boken. Ridsportmiljön är mest en bakgrund för de mänskliga relationerna, även om den förstås också innehåller en del godbitar för alla hästnördar där ute.

Hur fick du idén till boken?

- Det som kom först var just hästutbildarparet Patrik och Jerry på granngården. De två står nämligen och minglar på ett földop i min släktroman *Veterinären* från 2014. Jag visste att jag ville skriva om dem igen och i *Dragoner* har de äntligen fått plats att utvecklas. Sedan behövde jag något av en detektiv, och det fick bli hemvändaren Mira som vill ta reda på vad som egentligen har hänt i hennes barndomsbygd. Idén att skriva spänning kom sig av lusten att få bygga täta och koncentrerade intriger.

Du har fyra egna hästar och gräver där du står, eftersom du delvis skriver om den elitistiska och hierarkiska hästsportvärlden. Är det en inspirerande miljö för spänningsromaner?

- Jag tycker det är en perfekt miljö för spänning.

Gertrud från Vikbolandet skriver spänningsroman i stallmiljö.

Foto: Peter Holgersson

Landsbygden är full av färgstarka människor och platser, och ridsporten är som en egen liten värld av maktspel, drivkrafter som krockar och relationer mellan folk och hästar som hänger ihop. Alla känner alla eller har i alla fall hört talas om varandra. Där finns tävlingsanda och konkurrens – en massa starka känslor som puttrar under ytan.

Vad betyder hästarna för dig?

- Som barn älskade jag alla sorters djur men det var något alldeles särskilt med just hästar. Jag tror att det har att göra med kraften hos dem, skönheten och frihetskänslan i att vara nära ett så stort och ståtligt djur. När jag är tillsammans med hästarna glömmar jag mig själv och blir lite mer av ett djur. Det är skönt.

Dragoner är första delen i en trilogi. Den andra boken *Villskoga vända* kommer vårvinter 2022 och sedan kommer *Dominion* efter det.

Har du redan skrivit klart uppföljarna?

- Den andra boken skrev jag till stora delar färdigt förra våren när det inte gick att göra så mycket annat på grund av pandemin. Nu håller jag på och redigerar och skriver till saker och hoppas få den helt klar snart. Den tredje boken är ännu på idé- och skisstadiet, men det finns en ganska klar plan för handling och karaktärer. Varje bok går att läsa fristående, men personer och händelser återkommer och utvecklas.

Hur disciplinerad är du med ditt bokskrivande?

- Jag arbetar halvtid med en skrivarkurs, Textlabbet på Bona folkhögskola. Det innebär att när deltagarna på kursen har skrivperiod, då måste jag också skriva. Och då gäller det att ta tillvara på dagens arbetstimmar om det ska bli några böcker. Så ganska disciplinerad skulle jag säga att jag är.

Hur kom det sig att du började skriva böcker?

- Mina föräldrar arbetade som lärare (på Vikbolands-

skolan) och jag växte upp omgiven av böcker. Jag hittade på egna historier redan som barn och älskade att skriva och rita. Mina föräldrar har alltid uppmuntrat mina konstnärliga griller. Efter att ha läst konst och litteratur på universitetet gick jag en skrivarkurs och sedan dess har det varit skrivande som gäller.

Hur ser en vanlig dag på din hästgård ut?

- Det är egentligen mina föräldrars gård. Det tar en stund för mig att gå dit genom skogen så min gamla mamma sköter oftast morgonfodring, utsläpp och sådant. Hästarna äter frukost och går ut i hagen och mina döttrar och jag kommer dit först efter jobb och skola och rider och mockar. Ibland åker vi och tränar i ridsalen några kilometer bort. De hoppar och jag rider dressyr.

Du har man och två barn. Är de också hästintresserade?

- Min stackars man är inte direkt någon hästkille. Han jagar istället och får ibland vänta ensam vid middagsbordet när saker drar ut på tiden i stallet. Mina två döttrar och jag har en mor-dotter-ponny som vi turas om att rida på. Sedan har vi ett pensionerat halvblodssto som går med på skogsturer och så hennes två avkommor som inte är inridna än.

Vad önskar du dig mest av allt just nu?

- Att alla läser *Dragoner!*

Anna von Koch

Namn: Gertrud Hellbrand
Född: 16 mars 1974 i Norrköping
Bor: Hyr ett hus på Vikbolandet
Familj: Maken Ola Klippvik, två döttrar, 13 och 15 år gamla
Husdjur: Tre katter, en ponny och föräldrarnas tre halvblodshästar
Gör: Författare och skrivarkurslärare på Bona folkhögskola
Aktuell: Med spänningsromanen *Dragoner*

"Jansson gör länet är en slags soppteater, en cook-a-long. Under en timme bjuds det bland annat på matlagning och musik."

Östgötateatern satsar på scenkonst på landsbygden

Strax innan påsk, nämligen den 31 mars, landar föreställningsturnén *Jansson gör länet* i Östra Husby bygdegård. Med Peter Jansson i spetsen satsar Östgötateatern på scenkonst på landsbygden. Av förklarliga skäl måste dock publiken hållas på avstånd, alla blir placerade på första parkett med hjälp av skärmen.

Peter Jansson är skådespelare och konstnärlig idéutvecklare på Östgötateatern. Han arbetar för att scenkonsten ska nå utanför stadsgränserna.

- Det är ett fyraårigt projekt jag är engagerad i. Vi har haft och har många satsningar, med startskottet *Bygdens söner*, en monolog som jag skulle ha spelat på ett tjugotal platser runtom på Östergötlands landsbygd. Corona slog sönder allt och hela teatern har gått över till en digital repertoar.

När Östgötateatern tvingades ställa om till digital verksamhet blev det en utmaning att presentera scenkonst på landsbygden.

- Jag fann det svårt att öronmärka digitala projekt på landsbygden, och idén uppkom att helt enkelt fysiskt arbeta på platser ute i länet när vi genomför digitala projekt. Det hade naturligtvis varit mycket enklare att göra detta från vår studio. Men jag tycker att det är oerhört viktigt att vi som stor institution i länet också förlägger vår fysiska verksamhet utanför de stora städerna. Det skickar signaler om att inte bara städerna räknas, på något sätt.

Jansson gör länet är en slags soppteater, en cook-a-long. Under en timme bjuds det bland annat på matlagning och musik.

- Upplägget är att jag helt enkelt leker tv-kock och att man får följa med när jag kokar en soppa. Men det är så tråkigt att titta på lök som steks, så därför har jag med mig ett gäng skådespelare och musiker som sjunger, busar och ger varandra små utmaningar. Musik, mat och lite flams och trams, helt enkelt. När vi sänder från Östra Husby är det dessutom påsktema, så jag hoppas på lite färgglada upptåg från min musikpanel.

Utöver Peter Jansson består ensemblen av Caroline Harrysson, Hani Arrabi, Karin Oscarsson, Fredrik Ingå och Karl Sanner. Bakom kulisserna arbetar Sara Pärlefalk, Jeanette Söderwall och Josef Mårdh. Men även om gruppen är förväntansfull inför den digitala föreställningen längtar de efter att få möta publiken på plats igen. Det blir tydligt när jag frågar Peter om det finns några fördelar med att arbeta digitalt, eller om pandemin har fört med sig några lärdomar.

- Fördelarna är ärligt talat inte så många. Scenkonst handlar till nästan all del om det fysiska mötet mellan den som står på scen och den som sitter i publiken. Det är vår konstform och den är svår att genomföra utan det fysiska mötet. Men det är en fördel att de som inte kan

Föreställningen "*Jansson gör länet*" landar i Östra Husby.

Foto: Sara Pärlefalk

ta sig fysiskt till lokalen kan sitta i hemmets trygga vrå och ändå ta del av det vi har att erbjuda. Sen får vi inte träffas som det ser ut nu, och mycket kreativitet utlöses av denna kris för att vi alla ändå vill kunna mötas på något sätt. Så det positiva är att vi tagit ett kliv in i den digitala världen, där jag tror mycket mer kommer hända framöver även när vi får ses fysiskt. Men oj, vad vi längtar efter vår egentliga uppgift som inte går att ersätta med något; mötet med publiken och den magi som kan uppstå i en gemensam upplevelse. Att få oroas och roas i samma rum som andra människor fattas många, och det kommer en tid då vi kan mötas igen. Det enda goda med en pandemi är att den går över.

Men även om föreställningen den 31 mars äger rum digitalt, hoppas Peter ändå på att kunna skapa ett särskilt band till tittarna.

- En viktig del i denna produktion är att det faktiskt är live, det händer nu! Vår konstform är ögonblickets konstform, det uppstår och sedan finns det aldrig igen. Vi kan göra om samma sak flera föreställningar, men ingen blir den andra lik. Den 31 mars klockan 19.00 uppstår denna cook-a-long från Östra Husby bygdegård. En timme senare är den över, finns inte mer, bara minnet av den. Det är viktigt tror jag, att få längta till något, bänka sig och vara där samtidigt som alla andra, om än digitalt. Det går inte att se det i efterhand, utan här och nu tillsammans med andra!

Det går också att delta aktivt före och under föreställningen. Man kan skicka in önskelåtar i förväg och chatta direkt i sändningen. Allt sker via Östgötateaterns Facebooksida. Där hittar man både livesändningen och kontaktuppgifter. Och inköpslistan förstås, om man vill vara med och laga soppan hemifrån. Det är enkelt att hitta rätt, och man behöver varken konto eller biljett för att se föreställningen. Medan publiken bänkar sig hemma, kommer Peter och produktionen alltså befinna sig i Östra Husby bygdegård, och valet av spelplats är ingen slump.

- Det vi behöver är en lokal att filma live ifrån, samt ett kök. Och det finns många bygdegårdar som står helt tomma i nuläget. En viktig grund i denna idé är att synliggöra hur bygdegårdar kämpar för livet nu under detta svåra år, när inga hyresintäkter kommer in. Vi kommer ha möjlighet för publiken att skänka en slant till den bygdegård vi är i, för att förhoppningsvis få in några kronor till de olika bygdegårdsföreningarna. Dessa bygdegårdar är som ett nav i många samhällen, en mötesplats, en plattform. De finns där som en påminnelse om ett vi, detta är en liten chans att få uppleva det vi:et, när man känner igen sin egen bygdegård i bild. Jag känner mig alltid trygg i bygdegårdar. Jag började min stapplande teaterkarriär som tolvårig amatör på olika bygdegårdar runt om i Tranemo kommun i Västergötland. Nu står jag som professionell skådespelare på liknande scener fast i Östergötland. En ynnest!

Peter Olén är ansvarig för programgruppen i Östra Husby bygdegårdsförening. Han berättar att verksamheten i bygdegården avstannat senaste året.

- Då bygdegården förknippas med en mötesplats är det tydligt att coronapandemin har påverkat oss. Bygdegårdar drivs ideellt av medlemmar, så minsta lilla inkomst och engagemang är så viktigt för att kunna hålla igång med föreställningar, event, tipspromenader och även för att kunna sköta underhållet på fastigheten. Att äntligen få öppna upp bygdegården för besökare igen, om än digitalt denna gång, är något Peter Olén ser fram emot.

- Det är så roligt att få vara en del av Östgötateaterns satsning på digitala event. Vi är både glada och stolta över att kunna bjuda in till en spännande Facebookföreställning.

Peter Olén har också en hälsning till Söderköpings-Postens läsare.

- Passa på att vara med och delta under premiären av *Jansson gör länet* och se vår fina bygdegård. Du som vill har möjlighet att swisha ett valfritt belopp som går oavkortat till bygdegården och vår fortsatta verksamhet, så att vi kan hälsa alla välkomna live till Östra Husby bygdegård igen!

Både Peter Olén och Peter Jansson är förväntansfulla inför sändningen den 31 mars. Och förhoppningsvis kan den, som sagt, generera några slantar till bygdegårdsföreningen.

- Jag gjorde en liknande satsning för en bygdegård i Västergötland, min hemmabygdegård sedan barnsben, säger Peter Jansson. Det var en stödgalä för att rädda bygdegården, en konsert som vi livesände med hjälp av endast två mobilkameror och duktiga tekniker. Det gick fantastiskt, vi drog in cirka 16 000 kronor!

Det enda egentliga orosmomentet för Peter Jansson är att han tappat smaksinnet till följd av ett visst virus. Men det kanske inte gör så mycket, med tanke på att publiken håller avstånd och bara får smaka soppan digitalt. Och oavsett smaken så blir det en fantastisk kväll.

- Det blir lite flamsigt och löst i kanterna, allt kan gå hur som helst. Soppan kokar över, någon tappar en gitarr, en annan får ett skrattanfall. Missa inte när allt går åt pipan - för där och då är vi med om samma sak!

Efter att ha pratat med dessa två Peter, som jag skulle vilja kalla eldsjälarna, vet jag var jag kommer befinna mig 31 mars klockan 19.00, nämligen i Östra Husby bygdegård - fast genom skärmen. Vi träffas väl där, med hjälp av Östgötateaterns Facebooksida? Bon appétit!

Matilda Wibero

BETTIFIX
Kläder för
Honom, Hennes
& Barnet

ERBJUDANDE!
SLÅ 5 ST TÄRNINGAR OCH
FÅ VAD DU SLÅR I PROCENT
RABATT PÅ DITT KÖP

ERBJUDANDET GÄLLER HANDELNS DAG,
27 MARS OCH PÅSKAFTON, 3 APRIL
(EXTRA ÖPPET TILL KL 16 UNDER HANDELNS DAG)

VARMT VÄLKOMMEN!

Öppet: Mån-Fre 10-18, Lör 10-14 - Tele: 0121-21404

**Vi önskar er alla en God & Glad Påsk
Vecka 12-14 har vi påskmackor**

Varmt
välkommen

Mån-fre 8-18, Lör 9-14
Telefon 0121-139 60
Följ oss på Facebook

Fix
konditori

Malmqvists Plåtslageri AB
Tänker du byta tak?
Plåt, tegel eller papptak

Kontakta oss för en
kostnadsfri prisuppgift

Telefon: 0709-56 77 23
info@malmqvistsplatslageri.se
Berga 1 Söderköping

LBM AB

Tillbyggnad, renovering,
Attefallshus, stugor/bodar,
badrum, fönster- och dörrbyten

Välkommen att kontakta
oss för mer information

Håkan 0705-777546 - www.lbmbbygg.se

Din lokala inredningsbutik!

Vi erbjuder ett
brett sortiment
av ljus, lyktor,
kuddfodral,
krukor och
mycket annat

Välkomna!

HEMMA HOS
Elsa

tor-fre 10-18, lör-sön 10-15
Finns på gården
Sörby 2, Ringarum
073-063 04 93
Håll dig uppdaterad

Hemma hos Elsa i Ringarum
hemmahoselsa

Tack för att
du stöttar
våra företag
och väljer
att handla
lokalt!

Söderköpings-Posten
Jag gillar att handla lokalt

Dagens Ros

I samarbete med Ängens Blommor

Du som fått Dagens Ros kan hämta den på Ängens blommor på Ågatan, Söderköping.

Vem vill du ge Dagens Ros? Skicka förslag med max 30 tecken till: dagensros@soderkopingsposten.se eller till Storgatan 2, 614 30 Söderköping. OBS! Ange om du vill synas med signatur eller för- och efternamn. Vi publicerar insända förslag i mån av utrymme.

*Vill du också
ge bort en
Dagens ros?*

Till Kanalmagasinet i Mem för den fantastiska helgkassen 12/2.

Monica och Christer

Dagens ros till Martin Heed för att han alltid hjälper mig med mitt datastrul.

En tacksam Antin

Vill ge dagens ros till Anderssons Däck för snabb och bra service.

SAABen med den spruckna fälgen

Till Inger Karlsson – du är värd en stor ros för alla våra fina stunder i telefon.

Lena

Ett av Sveriges STÖRSTA sortiment till ett av
marknadens BÄSTA priser

- Nya luckor eller ett helt nytt kök **Köksdesign**
Norrköping

Välkommen
att boka ett
kostnadsfritt
hembesök
011-33 11 30

Svensktillverkade

Vårkampanj 20% rabatt
(Gäller t.o.m. 31 mars 2021)

Öppettider tisdag och fredag 14-18, lördag 10-14
Tel 011-331130 Mobil: 072-350 32 25
fredrik@koksdesign-norrkoping.se www.koksdesign-norrkoping.se

50 kr per såld annons går till Guldkants viktiga arbete
Ladda hem Söderköpings-Postens nya app redan idag

JMS
VATTEN
RENING

Branschledande sedan 1994

Är du säker på vad du dricker?

Inte så konstigt om du är osäker.
Vattnet från en egen brunn kan innehålla både det ena och det andra – en av fem brunnar i Sverige har till och med otjänligt vatten. Vår kostnadsfria vattenanalys ger svar på pH-värde, järnhalt, hårdhetsgrad m m och är ett första steg mot rent och friskt vatten.

**Boka kostnadsfritt hembesök på 011-12 70 30
eller träffa oss i våra nya lokaler**

Norrköping: Moa Martinssons Gata 2, 603 72 Norrköping www.jms-vattenrening.se

ALUMINIUM
KLORID
RADON
E-COLIBAKTERIER
ARSENİK

Mars 2021

S:t Anna Skärgård

Skolbussen anslöt vid Mon.

Foto: Boel Holgersson

SANKT ANNA, EN LEVANDE BYGD

Cirka 980 personer bor i Sankt Anna, om man börjar räkna vid Hösterum. Det låter kanske inte så mycket, men glädjande nog sjunker inte den bofasta befolkningen. Istället pågår här en stillsam, men ändå tydlig, utveckling som innebär att vi har en levande skärgård, året runt.

Nu i dagarna går årets Sankt Annafolder till tryckeriet. Till midsommar finns den i brevlådorna i stora delar av Söderköping. För övriga finns den gratis att hämta på turistbyrån och på alla verksamheter ute i Sankt Anna. Foldern är en 50-sidig "uppslagsbok" med mängder av information om skärgårdsaktiviteter, boende, mat och dryck, naturstigar, hamnar och bad... Den som tar del av foldern ser direkt att detta är en ort "På G". Den som vill veta mer på direkten hittar information på vår hemsida www.sanktanna.com.

Näridrottsplats.

Foto: Östergötland i Bilder

Fler barn i Sankt Anna skola

På två år har antalet elever i Sankt Anna skola stigit från 38 till 48 barn! I förskolan finns nu 16 barn, och ytterligare ett barn är på ingång! Undervisningens profil bygger på närhet till naturen och havet. Sjövettskola och projekt ger eleverna skärgårdskunskap och lokal historia. Lägg därtill till duktiga pedagoger, och den fina näridrottsplatsen.

Av skolinspektionen fick skolan högsta betyg, med 100% godkända elever. Det är lätt att förstå att skolan lockar elever både från skärgården och också längre ifrån.

Ingen fiber till öarna?

En levande landsbygd kräver att alla har en bra uppkoppling. Vi har ställt frågan till Tyrislöt Bredband ek förening om hur planerna för fortskrider. Så här svarar föreningen:

"Större delen av vår skärgård är nu ansluten till fibernätet. Det som kvarstår är öar utan fast landförbindelse. Öarna har under hela projektiden varit en del av utbyggnaden. Men Ip-only som utför fiberutbyggnaden, har valt att förslägga öarna i en etapp två för senare utbyggnad. För att nu meddela att utbyggnaden är "ej ekonomisk genomförbart". Att man på detta sätt utesluter delar som hela tiden varit en självklar del av utbyggnaden, är naturligtvis oacceptabelt. Vi förlitar oss nu på att Söderköpings kommun som beställare, tar sitt ansvar. Så att hela kommunen får tillgång, till den infrastruktur man utlovat. Börje Westling ordf. Tyrislöt Bredband ek förening."

Vi gav också Söderköpings kommun möjlighet att reagera på föreningens skrivelse och fick svar från Christian Valgren, IT- och Digitaliseringschef i Söderköping:

"För Söderköpings Kommun så är tillgången till bredband viktig i hela kommunen. PTS kommer att utlysa ytterligare 1,4 miljarder kronor i bredbandsstöd för 2021, utöver de 200 miljoner kronor som var planerat sedan tidigare. Det är regionen som samordnar prioriterade områden och Söderköpings Kommun har i en skrivelse till regionen pekat ut fastigheter i skärgården och Östra Ryd syd som extra prioriterade. Utlysningen öppnar i juni och arbetet med prioriterade områden måste starta under 2021."

Bergströms svävare.

Foto: Lennart Andersson

Åka svävare till skolan eller jobbet!

Hur kommer man till skolan eller jobbet om man bor på en ö i S:t Anna skärgård under vintern? Det går faktiskt riktigt bra. Av de 30-tal hushåll som är fastboende på öarna tar dagligen ett 10-tal personer sig över till fastlandet med Östgotatrafikens svävare.

Skeppare Håkan Bergström är en av dem som byter ut flytetyget mot svävare när isen lagt sig. Med en hastighet på 25-30 knop far den fram på isen, lite långsammare går det när det är öppet vatten. En svävare kan ta max fyra passagerare, det är viktigt att de sitter rätt/lika tyngd på båda sidorna för att få den att gå utan fara. Likaså kan man inte köra svävare om det blåser för hårt, om den ska passera platser där det inte är is utan öppet vatten.

Avslutningsvis - kan alla boka plats för en skärgårdstur med svävare? Låter som ett spännande vinteräventyr. Tyvärr är det inte möjligt, p.g.a. av begränsat utrymme kan bara fastboende boka plats. Övrig tid, när turerna trafikeras med båt, kan alla boka plats, dock krävs litet framförhållning, bokning måste ske senast dagen innan man vill resa.

FAMILJERÄTT

Terese Landin är jurist och svarar gärna på dina frågor. Skicka ett mejl till redaktionen på info@soderkopingsposten.se.

Terese svarar på läsarnas frågor gällande familjerätt

Jag är intresserad av att köpa en sommarstuga av min gamla mamma. Vår pappa är död men jag har en syster. Hon är inte intresserad av stugan. Kan jag köpa den billigt d.v.s. för t.ex. taxeringsvärdet?

- Det kan bli arvsrättsliga konsekvenser.

Din mamma kan medan hon lever avyttra egendom och skaffa ny egendom. Säljer hon fastigheten till dig för marknadspris så har en del av hennes egendom bara bytt form. Det kan dock ses som förskott på arv till dig från henne om hon säljer sommarstugan till ett förmånligt pris till dig.

Om sommarstugan t.ex. har ett marknadsvärde om 1 000 000 kr och du köper den för taxeringsvärdet som är 640 000 kr så skulle man kunna se det som att du fått 360 000 kr av din mor. Detta skulle kunna ses om förskott på arv enligt 6 kap 1§ Ärvdabalken (ÄB). Visserligen kan din mamma i överlåtelsehandlingen samt i sitt testamente skriva in om detta ska ses som förskott på arv eller ej.

Men då din mamma går bort anses hälften av det hon har kvar utgöra arv efter din pappa och det finns då även skyddsregler i Ärvdabalken som kan bli aktuella för att en efterlevande maka inte ska kunna minska arvet efter er pappa till förfång för efterarvingen efter din pappa d.v.s. din syster.

Terese Landin
Jurist

Sportfiske SÖDERKÖPINGS STÖRSTA SPORTFISKEAFFÄR

Konfekthörnan
Glassbar • Fiske

Brett sortiment inom sportfiske

GILLA OSS PÅ: **VI ÖPPNAR FÖR SÄSONGEN 25 MARS**

RÅDHUSTORGET 1, SÖDERKÖPING, 0708-142542

Öppettider
mån-tor 11-21, fre 11-22
lör 12-22, sön 12-21

Lunch serveras
helgfria vardagar 11-14

GREKISKA
grill & bar

Rådhusorget 3A, Söderköping
0121-102 22, www.grekiska.se
Följ oss gärna på Facebook och Instagram

Varmt välkommen

"Jag beskrev vårt projekt, där unga som blivit avvisade från skolan och arbetsmarknaden var med och arbetade fram ett landskap som modell för miljöforskning. Första dagarna satt de passiva, av gammal vana. Sen blev de inspirerade av de andras planering inför dagen och hängde på. De byggde med hjälp av sina verktyglådor och handledning sin framtid. En skolträdgård om 900 kvm, biodammar med bäckar, vattenfall, meandrar och planteringar. Två hus med kurslokaler och vandrarhem för gästande volontärer."

Illustration: Roland Arvidsson

Ett bakslag blir ett framsteg

Har du varit med om att drabbas av trauma, efter ett personligt misslyckande som skapat är av bitterhet, som du äntligen lyckats packa in i ett rött, litet paket och slutligen gömma det i en byrålåda, längst bak? Nästan glömma. Att långt efter detta tvingas gräva fram paketet och riva upp det. Hitta något helt nytt där. En skimrande guldägg. Det kläcks. Ut kommer ett fyrverkeri av goda tankar, som får nytt liv av en entusiastisk skara av innovatörer som sitter runt dig. Det hände mig för exakt ett år sen.

Då var jag kallad till ett möte med en forskare på KTH, om min medverkan i ett projekt. Drog, nervöst, åren med läromedel och projektbyggande. På fråga om vad jag gjorde tidigare, hamnade Naturvärnet/Sveriges största klassrum i Söderköping i fokus. Jag kände mig pressad. Skam. Jag öppnade det lilla paketet och beskrev åren 1993-99 och märkte att traumat efter den tunga utbrändheten efter kraschen var som bortblåst och det kändes bra att prata om det som för mig varit ett misslyckande. Det blev ett offentligt, positivt erkännande för första gången på 20 år.

Jag beskrev vårt projekt, där unga som blivit avvisade från skolan och arbetsmarknaden var med och arbetade fram ett landskap som modell för miljöforskning. Första dagarna satt de passiva, av gammal vana. Sen blev de inspirerade av de andras planering inför dagen och hängde på. De byggde med hjälp av sina verktyglådor och handledning sin framtid. En skolträdgård om 900 kvm, biodammar med bäckar, vattenfall, meandrar och planteringar. Två hus med kurslokaler och vandrarhem för gästande volontärer. Vid EU-inträdet flög jag till Tekniska universitetet i Berlin och föreläste i sex dagar och kom hem med letter of intent från pedagogiska och limnologiska institutionerna. Ett gäng tyska studenter kom hit och de bodde i vandrarhemmet och gjorde sina ex-jobb rörande vattenfrågor här, med assistans från de lokala ungdomarna. Deras forskning och en del kontroversiella upptäckter sågs som positivt hos vissa, men utgjorde ett hot för andra vilka slutligen, satte stopp för alltihop.

Hur som helst, den lilla stadens unga välkomnade berlinarna, som snart blev en del av det sociala livet. Jag kunde se en stolthet över att ingå i detta sammanhang hos de utsträffade från den lokala skolan och funderade ofta över hur dessa fina människor kunde vara utslängda.

En kväll när jag kom dit, gick ett par f.d. skolelever omkring i trädgården. "Ja, det är mycket bus på byn i kväll, så vi vaktar våra byggen, så ingen kommer och sabbar", sa de. Det var kvitto på att det hela hade lyckats.

Åter till nutid: "Vänta nu!" sa intervjuaren. "Det här är unikt. Du måste ha varit före din tid. Här finns många erfarenheter att lära av, för många kommuner. Skulle det vara OK om vi gjorde en forskningsstudie om detta?"

Sen fick jag många frågor under kaffepausen av de övriga deltagarna. Efter mejlväxling beslutade vi att ta itu med detta efter corona. Det som jag hittade i det lilla paketet i byrålådan, kan alltså bli en vetenskapligt utarbetad modell, som ger legitimitet åt många som kämpar i motvind och drabbas av misstänksamhet. Alla goda krafter som behövs i tider, då många unga behöver en positiv syn på framtiden. Ett sätt är att bygga lustgårdar till sig själva och andra. Efter mötet ägnade jag helgen till att leta upp förträngda dokument och anteckningar från den tiden. Nu i ett helt nytt ljus. Äntligen lyfts locket av och allt vädras ut.

Det ska bli intressant att se om de kan beräkna vad skattebetalarna sparar på sådana här projekt. De borde spara in ett antal miljoner på varje person som gör ett bra livsval, jämfört med alternativet. Dessutom får de en fin lustgård på köpet. I gömmorna hittade jag en omvärldsanalys från Hammerth & Boström, beställd av kommunen 1998, som återkommande framhöll Naturvärnets verksamhet som den viktigaste framtidsåtgärden för Söderköping (finns på kommunarkivet). I ljuset av det nytillkomna forskarintresset hade Hammerth & Boström väldigt rätt. Ibland kan det löna sig att öppna små gömda paket.

Roland Arvidsson

Myntet låg intill stenen.

Foto: Privat

"Jag stod stilla med mitt fynd i handen. Hur länge vet jag inte men plötsligt kände jag att benen började darra. Som tur var stod det en trädgårdsstol nära mig. Jag sjönk ner på den. Vad skulle hända nu? Jag insåg att det jag hittat kunde ha stor betydelse för Sveriges historia och för mig!"

Fyndplatsen vid hönsgården.

Foto: Privat

Det indiska myntet

Den här helt sanna historien utspelade sig för en hel del år sedan. På den tiden hyrde vi en lägenhet i skärgården. Det var i början av juli ute i Sankt Anna. Jag hade tagit mitt morgondopp. Sen gick jag till vårt trädgårdsland och drog upp en morot. Allt som växte där blev stort och kraftigt. Det var nämligen en gammal hönsgård vi odlade i. Till min förvåning satt det något i en av rotträdarna. Först tänkte jag att det var en kapsyl som blivit rostig och tillplattad. Men så upptäckte jag att det var ett mynt, troligtvis var det ett mynt. Det var ett runt föremål och till hälften inbäddat i jord. Jag såg att det var ett motiv på den rena icke jordiga delen.

Jag stod stilla med mitt fynd i handen. Hur länge vet jag inte men plötsligt kände jag att benen började darra. Som tur var stod det en trädgårdsstol nära mig. Jag sjönk ner på den. Vad skulle hända nu? Jag insåg att det jag hittat kunde ha stor betydelse för Sveriges historia och för mig! Nu såg jag tydligt att det var ett mynt. Och på det var det en bild av en elefant. Att det var ett indiskt mynt var självklart. Jag visste ju att vårt land haft handelsförbindelser med Indien för länge sen. Fyndplatsen låg nära havet och säkert hade det funnits en väg, som det transporterades varor på. Jag hade alltid undrat över varför det låg stenar som i en sträng utmed hönsgården. Stensatt väg, förstås. Nu fick jag förklaringen. Här, alldeles intill mig, för man till och från hamnen. Då, på den tiden.

Någon erfarenhet av historiska fynd hade jag inte, men jag förstod att det var viktigt att handskas varsamt med myntet. Jag skulle inte försöka tvätta det. Då kanske det skulle bli förstört.

Jag bestämde mig för att uppsöka juvelerare Emanuel Lindström i Söderköping.

När jag öppnade det lilla tygpaketet och visade fyndet, såg jag hur han bleknade.

"Vad vill du jag ska göra?" sa han. "Rengöra", sa jag.

"Jag vill ha en vecka på mig, det gäller att ta det mycket försiktigt", sa han.

Det blev en mycket svår vecka för mig, sömlös, full av grubblerier. Ägde jag det värdefulla myntet, jag som hittat det? Stora summor borde det handla om. Eller jordägaren? Eller staten? Utmattad och spänd för jag in till stan igen för att få se myntet rengjort. Juvelerare Lindström var upptagen av andra kunder, hälsade knappt på mig. När hans blick nådde mig såg han lite stressad ut. Jag funderade på om han hade förstört mitt fynd.

När vi var ensamma i butiken tog han ner en liten ask från en hylla. Jag hann tänka att det var konstigt att han inte gick till kassaskåpet för att hämta dyrgräpet. Det var som om hans händer tvekade att lyfta på locket.

"Jag är ledsen", sa han, "men jag såg efter ett tag att jag kände igen portalen. Portalen med elefanterna. Jag besökte bryggeriet förra året."

Då såg jag ett namn. Carlsberg, på en nyckelbricka i metall.

Marianne Wik

Foto: www.pixabay.com

Var rädd om vår frihet

*Så skönt att njuta av livets behag
En sorgfri klarblå och solig dag
Det är som om motsatsen aldrig fanns
Som med rosenrött skimmer allting bands*

*Så slår vi på TV-n i vår lilla vrå
Och får se hur illa allting kan gå
När mörka makter får grepp om livet
Här uppe i Norden vi tar allt för givet*

*Att livet kan levas behagligt och skönt
Men bevisligen finns de som annat har rönt
När maktlystna herrar fördriver sitt folk
Då ser vi att glädjebägaren också har smolk*

*Vår dagliga dos av övergrepp och strider
Där oskyldiga människor i vanmakt lider
De sitter och gråter på rester av hus
Som bomber och missiler har slagit till grus*

*Låt oss verkligen tacka vår lyckliga stjärna
Och vår frihet med mod och styrka värna
Det gäller att aldrig helt slå sig till ro
Om vi i lycka och fred i vår framtid vill bo*

*Slå vakt om det sköna och fria ordet
Det är nästan lika viktigt som mat på bordet
Se till att vi aldrig släcker det ljuset
Som visar att humaniteten är herre i huset*

*Men njut av var dag du fått att förvalta
Då du din egen lilla värld kan gestalta
Vi ser hur lätt all vår lycka kan brista
Men lev för den skull inte som var dag är den sista*

Hans Fredriksson

Tack för att du stöttar våra företag och väljer att handla lokalt!

Landvägen genom Centralamerika

Genom djungeln i Tikal.

Cancun - Mexiko.

Stranden - Isla Mujeres.

Skolbarn i Belize city.

Reseminnen - Del 1

För den som gillar att resa är vägen ner genom Centralamerika ett gott alternativ. När vi, jag och min fru Kerstin, gjorde denna resa för en antal år sedan kunde vi under en semester på tre veckor besöka sju länder. Jag menar då inte att rusa genom länderna, utan att i lugn och ro ta oss fram med lokala bussar, stanna till på intressanta platser, koppla av vid en sjö, och till och med ta oss tid att söka upp en svensk sjöman, sedan flera år bosatt i trakterna.

Och för de som vill besöka fler länder, utan att behöva flyga tillbaka från samma plats, kan flygbolagens "open jaw" biljetter vara till god nytta. Begreppet innebär att man köper en tur och retur biljett, men med ut- och hemresa från olika platser. För vår del innebar det att vi flög ut till Mexico - Cancun på Yucatánhalvön, och hem från San José i Costa Rica. Däremellan kunde vi besöka Belize, Guatemala, Honduras, el Salvador och Nicaragua.

Platsen vi anlände till, Cancun, är mer känd som badort i det övre skiktet - stora hotellkomplex med pooler, aktiviteter anpassade för turister, och svindyr öl. Fast med fina stränder skall väl tilläggas. Vi valde dock ett enklare budgethotell mitt i stan, långt ifrån sol o bad. Men vi hade fått tips om en ö inte långt från Cancun med det förföriska namnet "Isla Mujeres", kvinnornas ö. Även om jag inte direkt kunde se något överskott på damer, så visade sig ön väl lämpad för backpackers som oss. Hyggligt billiga små hotell och fina stränder med turkosblått vatten. En härlig plats att koppla av på under några dagar.

Trots att vi egentligen är emot företeelsen, kunde vi inte låta bli att söka oss till en arena där det skulle bli tjurfäktning på kvällen. Det var dock en ytterst liten arena, kanske 15 meter i diameter, med ett par tre bänkrader staplade på varandra. Vi ser dock inte till vare sig någon matador eller några pikadorer. Istället springer det runt lite tonårsgrabbar på arenan och busar. Så öppnas en grind och ut kommer en liten tjur och tittar sig yrvaket omkring. Inte direkt någon Ferdinand, men ändå en slags tjur. Grabbarna som sprungit och gömt sig kommer nu försiktigt fram. Till slut vägar en av dem springa fram och rycka tjuren i svansen, någon annan daskar den i rumpen och på olika sätt försöker man få igång den. Det hoppas och springs lite kors och tvärs utan att något egentligen händer. Reta en tjur var väl en mer passande beteckning än tjurfäktning. Och så där höll det på någon timma innan det hela var över. Det mest dramatiska inträffade dock när vi skulle lämna arenan. Vid nedgången från bänkraderna rasar plötsligt trappan ihop och delar av publiken faller handlöst ner mot marken. Men både Kerstin och jag klarar oss utan allvarliga skador, om än lite blåslagna. Slutet gott, allting gott - för både tjur och oss.

Vi lämnar nu Mexiko, det första av våra sju länder. Nästa land på vår lista är Belize, före detta Brittiska Honduras, en brittisk koloni fram till 1981. Ett land som skiljer sig ordentligt från de övriga i Centralamerika. Till skillnad från de spanskinfluerade länderna har det här landet ett lite mer karibiskt stuk. Och språket är engelska vilket

underlättar samvaron. Men framförallt tar sig turister till Belize för att dyka och snorkla i världens näst största korallrev som sträcker sig utmed kusten. Vi övernattar i staden Corozal och ägaren, en hipp typ med rastafrisyr, vill vid ankomsten bjuda mig på vodka. Av artighetsskäl tackar jag inte nej, även om jag tyckt att en rom och cola skulle varit mer passande i sammanhanget. Ett par dagar hade vi nog tänkt stanna för att snorkla på revet, men för lång tid på isla Mujeres gjorde att vi måste stå på. Dessutom var landet dyrare än tänkt, cash i US-dollar, så det får anstå till en annan resa.

Efter ett stopp i Belize city drar vi nu västerut på Yucatánhalvön, mot Guatemala. Tanken är att vi skall ta oss till en av mayaindianernas heliga platser, Tikal, känd för sina pyramider. Utgångspunkten blir den lilla staden Flores, byggd på en ö i sjön Lago de Peten Itza, förbunden med en bro till tvillingstaden Santa Elena. Staden är trevlig, men det är nästan omöjligt att få till något ätbart. På flottare restauranger kanske, men inte på "hål i väggen ställen" vilket passar vår ekonomi bättre. De flesta rätter tycks vara baserade på majs, Guatemalas nationalgröda. Dessutom har Kerstin blivit magsjuk, så vi blir fast några dagar i Flores. Till slut kommer vi ändå iväg till Tikal, en flertusenårig bosättning för urinvånarna, Mayas.

Mayaindianerna hade sin utbredning i stora delar av Centralamerika, med egen högt utvecklad kultur och religion. När sedan spanjorerna på 1500-talet landsteg, invaderade och kristnade mayaindianerna, dog deras kultur efterhand ut. Vi ger oss nu iväg in i djungeln för att söka rätt på den gamla staden Tikal, som är från vår

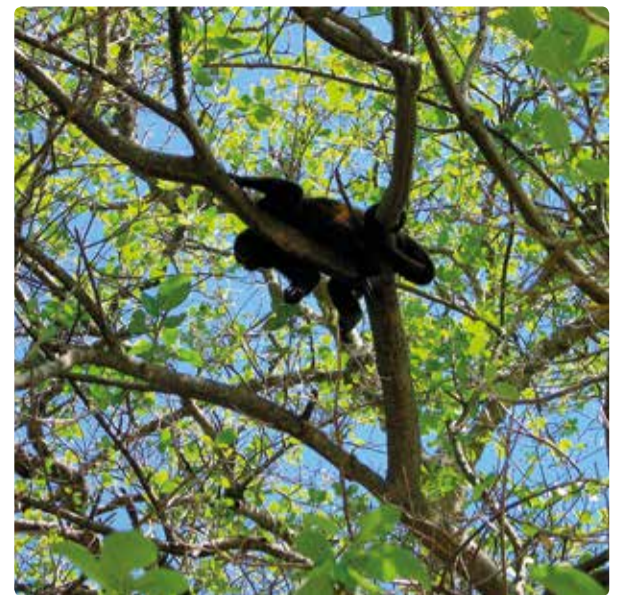
Turistande Mayaindianer, Tikal.

Hotellrum - el Rancho.

Chickenbus.

Vrålapa.

Marknaden Chichicastenango.

Karta över resvägen.

tideräknings början. Staden är sedan länge försvunnen, men kvar står de storslagna pyramiderna, nu upptagna på UNESCO:s världsarvslista. Det är fascinerande att komma in i ett djungelområde och uppleva den kakafoni av ljud, mest från fåglar och apor, som man blir insvept i. Just här är det vrålapor som överröstar det mesta när de varnar för främlingar som är i antågande, alltså Kerstin och jag.

Efter en timmes vandring öppnar sig djungeln och de mäktiga pyramiderna träder fram i all sin prakt. Vi är nu ute på ett fält och det har plötsligt blivit tyst och stilla omkring oss. Hittills har vi heller inte sett till några andra turister, men här på fältet står en liten grupp med kvinnor och betraktar de mästerverk som skapats av mayaindianer för flera tusen år sedan. Kvinnorna är färggrant klädda i vackra dräkter och vi kan förstå att det är turistande indianer som besöker Tikal, platsen där de en gång haft sina rötter. Vi blir förstas nyfikna på varandra, kamerorna åker fram och två helt olika kulturer förenas för fotografering. Pyramiderna är höga men jag tar ändå mod till mig att klättra upp på en av dem. Vissa av de högsta och brantaste är dock avstängda då det hänt allvarliga fallolyckor.

Men vi måste vidare och väl tillbaka i Flores blir det färd söderut, mot Guatemala city - trodde vi! Men oturligt nog har vi hamnat på fel buss och vet inte riktigt vart vi är på väg. Efter åtta timmar, som känns oändliga, blir vi avsläppta i byn "el Rancho". Fast by och by- i våra ögon ser det mera ut som en vägförskning, kantad av skrotbilar.

I byns enda lilla hotell lyckas vi få ett rum för natten. Fast något mer skitigt och nergånget står knappast att finna. Färg som flagnat på väggarna, en toalett utan belysning och en toalettring som låg vid sidan om, samt dusch utan vatten. Men konstigt nog var sängen bekväm och med egna, medhavda lakan gick det ändå att sova hyggligt. I mörkret ger vi oss ut för att få lite mat på byns enda öppna matställe. När jag var liten grabb ville jag så gärna ha en knallpulverpistol med kolv i något som påminde om elfenben. Så får vi syn på honom, mannen med en pistol nedstoppad i byxlinningen, och med kolv i vit elfenben! Och jag lovar, den var inte laddad med knallpulver... Vi måste härifrån snabbast möjligt, hoppar maten och drar oss diskret tillbaka till vårt rum, där vi läser väl om oss.

På morgon kommer vi iväg med en buss till huvudstaden, Guatemala city. Vårt mål är nu Chichicastenango, en plats där mayaindianerna bevarat sin kultur genom århundraden. Vid ett bussbyte i i stan blir jag direkt lurad på fem dollar av en bondfångare. Han påstår att en taxi till en annan busstation, där bussar till Chichi avgår, kostar tio dollar och att han kan ordna resan. Vi känner oss vilsna i denna jättestad, Guatemala city, så det verkar enklast att acceptera priset. Vad gör han då, jo han stoppar en taxi och berättar vart vi skall. När vi satt oss tillrätta ser vi hur han betalar taxichauffören fem dollar medan han stoppar den andra sedeln i egen ficka, suck...

Med en så kallad "chickenbus" åker vi på vackra men svindlande vägar upp till Chichicastenango, 2000 meter ö.h. Bussen är en typ av skolbuss, som USA:s regering skänkt som bistånd, och som nu går som linjebussar över

större delen av Centralamerika. Chichicastenango är en färgsprakande stad med mayaindianer i traditionella dräkter och stora marknader där man säljer hantverk. Tyvärr ser vi också många män som raglar omkring eller ligger utslagna, ordentligt berusade. Om det är ett utslag av att de små männen utför ett hårt arbete, ofta som överlastade bärkarlar, och vill varva ned med alkohol är svårt att säga. Det är i alla fall en sorglig syn.

På hotellet träffar vi en turist från Costa Rica. Han blir överlycklig när han hör att vi är från Sverige och med inlevelse berättar han om fotbolls-VM i Italien 1990. Costa Rica gick då vidare genom att i gruppspelet besegra Sverige med 2-1, landets genom tiderna största fotbollsframgång. För övrigt kan han inte förstå hur vi, på egen hand, vågar resa runt i denna osäkra del av världen. Han lämnar oss sitt mobilnummer och säger att vi måste höra av oss om vi skulle hamna i knipa.

Resan går nu vidare, men mer om detta i nästa nummer av tidningen.

Boy Svedberg
Text och Foto

Huset med den vackra vattenspegeln. Foto: Privat

"- Pappa var lantbrukare och drev vår gård med mjölkproduktion och jag tog över gården 24 år gammal när pappa gick bort. Jag tänkte för mig själv att en dag ska jag bygga en ny mangårdsbyggnad."

Bengt bygger sin drömbostad

Det är en imponerande syn som möter en när man kör vägen fram mot Bengt Mobergs hus. Det första man ser är en vacker sjö som soliga dagar ger en hänförande vattenspegel med huset. Huset är pompöst med två flyglar, en delad trapp och en färgsättning som för tankarna till Ållonö slott.

Jag träffar Bengt som berättar mer om sitt livsverk.

- Pappa var lantbrukare och drev vår gård med mjölkproduktion och jag tog över gården 24 år gammal när pappa gick bort. Jag tänkte för mig själv att en dag ska jag bygga en ny mangårdsbyggnad.

Jag hade sett ut en framtida byggplats. En dag när solen låg på, slog jag mig ned på en kulle och blickade ut över området. Då fick jag plötsligt syn på en ännu vackrare plats intill en ekdunge.

När jag till slut påbörjade byggnationen så var det verkligen från noll. Det enda jag hade planerat för var färgsättningen.

Huset ligger i ett högt söderläge på kullen med sol hela dagen. Nedanför ligger sjön som Bengt låtit anlägga.

- Sjön är som djupast 2,5 meter. Jag har själv grävt, tätat upp med lera och senare rensat den för att kunna åtnjuta den vackra vattenspegeln under fina dagar.

Jag ser sjön och huset som en enhet – en naturpark – och jag blir genuint lycklig av att se huset i solgasset när jag kommer på vägen.

Sjön blev snabbt bebodd efter anläggningen.

- Här bor en svanfamilj sedan nio år tillbaka, tranor

Bengt berättar om byggnationen av hans drömbostad.

och även svarthakedopping. Svanarna går att följa från att de lägger ägg, till kläckning och de små ungarnas utveckling tills de är flygfärdiga. Tranornas ungar växer desto snabbare men är också en fröjd att följa.

Huset har ett vackert ärggrönt plättak, putsad fasad, trapp av storgatsten som kantas av nysatt buxbomshäck som ramar in – vad som ska bli – en fontän med nymfer. Längst ned finns två flyglar med garage, en fortsättning på vattenspelet med valv och stenläggning framför garagen.

- Tanken var att lägga flyglarna på sidorna av huset, men ekdungen i väster påverkade dess placering. Garaget ligger ca 5,5 meter lägre än huvudbyggnaden. Här har jag ordnat med en praktisk lösning.

Bengt öppnar en dörr i det ena garaget.

- Här har jag låtit göra en "oändlig gång" upp till groventrén i husets källarplan. Den är oändlig på det sätt att man inte vid den första anblicken ser hela gången fram, eftersom ljuset styrs genom rörelsedetektorer och tänds vartefter man kommer högre upp i gången. Gången är praktisk ur flera synvinklar. Dels när jag handlat, då jag slipper gå i alla trappor upp till huset, dels för att det blir lätt att slänga in jobbkläderna direkt i grovtvättmaskinen efter jobbet och slippa dra med smutsen in i bostaden.

Bengt bjuder på en rundtur i huset. Vi kommer in i en entréhall – inramad av vackert smide.

- Målsättningen är att insidan ska slå utsidan. Huset är på sex rum och kök fördelat på 350 kvm boyta och 225

kvm biyta. Grundtanken med huset är att det ska vara praktiskt, luftigt och lättstädad.

I hallen möts man av en betjänt som jag låtit en bekant konstnär tillverka. Konstnären heter Olle Larsson och gör många konstverk i metall.

Från entrén kommer vi först in till den stora salongen på 120 kvm med högt i tak, takmålningar, eldstad och två ringlande ektrappor med smidesräcken som tar oss vidare upp till övre plan.

- Takmålningarna har jag låtit bekanta och lokala konstnärer utföra. Här finns flera djurmålningar i olja och i akryl. Idén har sitt ursprung i att sjön drog till sig många olika djur. Jag träffade konservatorn Christer Wildenstam. Jag berättade om idén och han var intresserad av att hjälpa mig med några målningar. De andra har jag låtit Heidi Silberclau (Söderköpings-Postens serietecknare, reds. anm), Sandra Lundqvist och Darina Giliova från Bulgarien måla. Heidi har även målat ett motiv i köket, men det återkommer jag till.

Flera av målningarna är i renässansstil och ska verka som motpoler till varandra. Dessa fick jag hjälp av Lovisa Lesse som är duktig på det digitala med att anpassa verken till respektive plats. Här finns "Skolan i Aten" – som symboliserar vetenskapen, "Sakramentet från Gud" – mytologin, "Venus" – födelsen, "Floden Styx" – som skiljer livet från dödsriket.

Över entrén har jag övergått till fornnordisk mytologi. Här kan man se "Tor i strid med hat i blicken", "Venus tillsammans med mars" – kärleken, "Morfeus" – sömnen och drömmarnas gud och så "Sisyfos" – som dömdes till

Den pampiga salongen om 120 kvm.

Vacker kristallkrona och smidesräcke.

Vackra takmålningar.

Jag köper mycket begagnat till huset – både vad gäller byggnadsmaterial och inredning. Jag fyndar mycket på Blocket och på olika auktionshus. Jag brukar säga att det är ett "Blockethus".

Ett rejält allmogekök som stimulerar matglädjen.

Här finns rum för gemenskap och middagar.

Bengt serverar kaffe medan jag beundrar utsikten.

Master bedroom med två vackra målningar.

arbete i dödsriket tills han lyckats bära upp ett stort stenblock upp för berget. Det sägs att han håller på än idag. I salen finns även verket "pigana" av Leila Lagrén (som vi berättade om i vårt tidigare nummer, reds. anm).

Vidare finns:

Fyra sovrum, två på entréplan och två på övre plan. Ovanför ena dörren till sovrummet på entréplan står det Convivae (gäster) och över den andra Domino (herre). Det senare är Bengts egna sovrum med tillhörande blivande walk-in-closet och duschrum. I sovrummet pryds väggarna av väggmålningar av Leila Lagrén. Sovrummen på övre plan är försedda med blivande badrum med Carrarmarmor.

Ett stort och rymligt allmogekök. På golvet ligger det ett tegelgolv. Ovanför en av bänkskivorna finns ett motiv målat av Heidi Silberclau – med ett midsommarfirande som för tankarna till Carl Larsson. Framtida projekt är installation av en mathiss och smidig källsortering via rör till groventrén.

Duschrum med tvättställ av valnöt, frästa väggspegel och väggar av bland annat Carraramarmor.

-Poolrum som är under färdigställande, med en pool om 32 kvm, och i taket finns en stor och vacker takmålning av Leila Lagrén.

Ett arbetsrum och en tvättstuga.

I källarplan finns; en blivande vinkällare, blivande biosalong, tidigare nämnda groventré och under resterande del av huset finns en oinredd källare, för att lätt kunna komma åt alla rördragningar.

Ännu mer imponerar huset då Bengt berättar att han gjort merparten av allt arbete själv.

- Från gjutning till tak. Viss del av elinstallationen och monteringen av tunga takstolar och dubbeldörrar har jag fått hjälp med. Den i särklass största utmaningen för egen del var att lägga taket med takkuporna och skorstenarna.

Jag köper mycket begagnat till huset – både vad gäller byggnadsmaterial och inredning. Jag fyndar mycket på Blocket och på olika auktionshus. Jag brukar säga att det är ett "Blockethus".

Men vissa saker får han tillverka själv.

- Fasadlamporna var svårt att hitta då jag skulle ha 15 lampor och det skulle bli på tok för dyrt att köpa nya då styckpriset på de jag tänkt låg på 5-7000 kr / styck. Jag vill inte göra några kompromisser så det landade i att jag helt enkelt fick tillverka dem själv.

Elsystemet är ett svagströmssystem där Bengt kan tända och släcka hela huset på en gång med en "god morgon" respektive "god natt" knapp eller bara tända speciella rum när så önskas.

Med tanke på huset så måste jag fråga - vad arbetar du med?

- Jag arbetar inom byggbranschen, tidigare var jag mekaniker. Jag brukar inte längre gården, det är för mycket arbete och för lite pengar idag som lantbrukare.

Vad är det för arbete som kvarstår med huset och har du räknat efter hur mycket tid du har lagt på huset?

- Utvändigt ska det på framsidan sättas pelare med entrétak, på ena sidan ska det bli en uteplats utanför poolrummet och på den andra en uteplats med utomhuskök. Det ska sättas räcken på murarna, trapporna ska kläs in med granit och det ska sättas upp en rosenportal på vardera sida av gångarna. Vattenfallet ska färdigställas vid de stenlagda gångarna, ett trädgårdsland ska anläggas och så ska jag foga mellan stenläggningen.

Invändigt så ska jag färdigställa poolrummet som kommer ha inspiration från antikens Grekland. Här ska jag bygga ett par pelare som jag ska låta marmorera. Vidare ska ett bubbelbad installeras, bastu och duschplats ska iordningsställas samt ett teknikrum byggas. Dessutom ska jag göra en väggmålning som ger väggarna djup. Kvarstår gör också tidigare nämnda rum.

För mig är det resultatet som är det viktigaste, inte den nedlagda tiden. Huset är ett tioårsprojekt och budgeten är satt till 4,5 miljoner kronor, så jag låter byggnationen ta sin tid och varvar mellan de olika projekten. Vissa projekt i huset har jag nu slutfört - fem år efter min första tanke på dom och det ger mig otroliga dopaminkickar.

Det avslutande citatet från Bengt får också avsluta reportaget: "Tänk om man skulle behöva spela golf bara för att ha något att göra".

Daniel Serander
Text

Magnus Johansson, Husfoto
Foto

Gamla butiken vid f.d. Wallbergs skobutik på Storgatan.

Tidigare butiksskylt från Storgatan.

Bröderna Andreas och Adam Larsson driver företaget idag.

Djurbergs Järnhandel har fått bygget att snurra i 150 år!

Jag träffar bröderna och ägarna Andreas Larsson, VD, och Adam Larsson, vice VD och Byggchef, som driver företaget idag. Vi slår oss ned på husets andra plan, i ett stilrent showroom som stod färdigt förra året. I lokalen finns en bråkdel av de totalt 19 000 artiklar som företaget saluför. Andreas och Adam tar till orda och bjuder med mig på en promenad längs minnenas allé.

- För 150 år sedan öppnade Djurbergs järnhandel upp i Wallbergs skors tidigare lokal på Storgatan. Men historien började egentligen redan 1869 då järnhandlarna Sandborg och Djurberg bildade gemensamt bolag. De kom dock att gå skilda vägar 1871 och då öppnade Djurberg upp sin egen butik. Kassaboken från första arbetsdagen 1871 finns fortfarande bevarad hos oss.

Några årtal som utmärker sig är:

1907 flyttade Djurbergs till den tidigare speceriaffären Henning Högbergs lokaler på Storgatan.

1948 köpte man handelsträdgården (innanför Storgatan/Gamla skolgatan) och kunde utöka med ett stort jordbruksortiment. Då var hantverkare och jordbrukare de största kundsegmenten och man sålde bland annat 10-15 ton hästskor. Man sålde även traktorer och hade fem anställda mekaniker.

1961 moderniserade man utmed Storgatan med stora skyltfönster och utökade butiksytan till 350 kvm.

1967 förvärvade man bröderna Nilssons järnaffär som låg i huset Kasten Hof på Ågatan.

1971 omsatte företaget tre miljoner kronor och man hade växt ur lokalerna på Storgatan. Faktum är att man var osäker på om man skulle fortsätta med verksamheten. Men de kom på bättre tankar och 1978 stod den nya järnhandeln klar på dess nuvarande plats. I en intervju berättade den dåvarande ägaren Nils Djurberg att man tvingades hyra ut stora ytor och att man ämnade ändra inriktning till att satsa mer på byggnadsmaterial.

- 2003 togs företaget över av vår familj, berättar brö-

derna. Därefter har huset byggts ut i omgångar. Idag är vi störst i Söderköping och anser oss vara ett komplett byggvaruhus. Vi har en unik butik med stort utbud från skruvar till kök.

Hur ser verksamheten ut idag?

- Vi är 33 anställda och omsatte under förra året 109 miljoner kronor. Vi har bland annat anställda utesäljare, konceptförsäljare och mekaniker.

Vi förvaltar det som är bra från den tidigare verksamheten och har utvecklat och moderniserat oss löpande. Vårt mål är att erbjuda produkter till proffs och medvetna konsumenter inom bygg, färg, industri, lantmän och jakt.

Vi erbjuder tjänsterna

Monterat och klart – där kunden kan köpa produkter i butiken som vi bär ut/kör ut, monterar och installerar hos kunden.

Beräkningshjälp – där kunden kan få en bra uppfattning om hur mycket material som går åt till det planerade bygget.

Vi installerar och servar även robotgräsklippare och trädgårdsmaskiner.

Hur har det gått för er verksamhet under pandemin?

- Vi har fått ett rejält uppsving då många har passat på att renovera och fixa hemma. Det har varit en generell ökning inom alla våra varusegment.

Hur ser konkurrensen ut idag inom er bransch?

- Den är tuff. Framförallt från Norrköping där de flesta aktörerna inom branschen finns representerade. Sedan är näthandeln en tuff puck som för så många andra inom detaljhandeln.

Vi vill erbjuda söderköpingsborna möjligheten att handla lokalt och slippa ta bilen in till Norrköping.

Hur kan ni erbjuda ett så brett produktutbud?

- För att kunna erbjuda ett komplett byggvaruhus så är vi med i: Woody bygghandel, Colorama färgfackhandel, Interjakt för jakt och fiske och Elon för vitvaror.

Vi kommer utöka vårt produktutbud från Elon då vi till påsken kommer att börja sälja produkter inom ljud och bild. Vi kommer börja med att se hur det fungerar och planerar att öka produktutbudet om det blir framgångsrikt.

Vi följer löpande vad som saknas i Söderköping.

Vi var exempelvis snabba på att ta in heltäckningsmattor och produkter inom belysning då verksamheterna som saluförde dessa produkter försvann från orten.

Våra kunder ger oss möjlighet att vara med att stötta lokala klubbar för barn och ungdom inom idrott och i samhället. Vi bidrar till deras aktiviteter, vinster till lotterier, pengar till sponsring, utrustning och kläder.

Är det svårt att hitta personal inom er bransch?

- Nej det är det inte, men det gäller att hitta bra personal som blir kvar. Vi har låg personalomsättning och vi hittar löpande på aktiviteter för att öka trivselen hos oss.

Hur planerar ni att fira ert stora jubileum?

- Det kommer att märkas under året. Bland annat genom löpande kampanjer och så planerar vi att ha en fest för personalen i höst.

Slutligen, hur är det att arbeta ihop som bröder?

- Det funkar bra att arbeta ihop. Vi har alltid gjort det inom familjeföretaget, så vi vet inget annat.

Daniel Serander
Text och Foto

Kolmårds**kök**

Vårkampanj i Söderköpings-Posten

**Ring 011-10 71 10
för kostnadsfritt
hembesök!**

Erbjudande

Motsvarande 50% rabatt på monteringskostnad. 30% ROT-avdrag. Du som kund betalar bara 20% av monteringskostnaden. Erbjudandet gäller till 2021-04-30

**20% rabatt
på vitvaror
vid köp av
kök**

Butängsgatan 44 Norrköping

kolmardskok.se 011-10 71 10

Dags för nytt avlopp?

Boka ett kostnadsfritt hembesök!

Kontakta oss så hjälper vi er vidare.

Ecobox är robusta, kemikaliefria minireningsverk som ersätter markbäddar och infiltrationer. De klarar reningskraven vid normal och hög skyddsnivå och fungerar lika bra för villan som för fritidshuset.

Ecobox är utvecklad och tillverkad i Sverige. Vi tycker som våra kunder: Avloppsrening ska vara enkelt och pålitligt.

Pelle Frisk
070 685 89 06
info@friskentreprenad.se

ecotech
Svenskstillverkade reningsverk

0927 775 75 | www.ecot.se

ÖSTKUSTENS

PLATTSÄTTNING • MUR & PUTS AB

Vi är ert lokala och trygga alternativ till våtrumsentreprenör i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet.

Välkomna att kontakta oss för en kostnadsfri offert.

Vikingagatan, Söderköping
Niklas Israelsson: 0730-647060
ostkustens@outlook.com

Solklara lösningar

OPM levererar den bästa solskyddslösningen för villan, företaget, kontoret, butiken och restaurangen!

Under mars månad erbjuder vi 10% rabatt på all Selev Elektronik till markiser

Kontakta oss:
Telefon: 0121-10240
opm.soderkoping@gmail.com
Fixpunkten, Söderköping

OPM har egen tillverkning av:

- Markiser
- Pergola
- Plisségardiner
- Lamellgardiner
- Effektgardiner
- Screenridå
- Persiennor
- Ridå med kassett och sidoskenor, 100 % mörkläggning!
- Insektsnät till fönster/dörrar
- Dukbyte - Markisväv

LUNDQVIST EL & CDS

I ÖSTERGÖTLAND AB

Vi är ditt lokala och trygga alternativ av elektriker i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet.

Varmt välkommen att kontakta oss för en kostnadsfri offert.

Slussporten, Söderköping
www.lundqvistelocds.se

Kjell Lundqvist: 0701-451 511
Tommy Svensson: 0705-775 251

Dags att byta bostad?

Ska du köpa hus, lägenhet eller vill du ändra ditt bolån? Vi hjälper dig med bostadslån!

Välkommen att höra av dig till oss! Nu erbjuder vi även digitala möten.

Du bokar enkelt din tid genom att ringa 0121-197 00 eller mejla på soderkoping@swedbank.se.

Swedbank

Kasper formar med motorsågen.

En utsmyckning gjord av snö och is.

I baren kan man utan problem få något svalkande.

"Ett annorlunda arbete då man bara använder is, snö och fäster snön med vatten. Något som var lite extra häftigt var att få arbeta med gjutningen. Vid en vanlig villagjutning har man en form som man fyller, här var det en stor kupol som man packade snö utanpå för att sedan dra ut kupolen och genom det åstadkomma en jättestor igloo."

Stora isblock krävs vid byggnationen.

Kasper från Söderköping har varit med och byggt "Icehotell Jukkasjärvi"

Kasper Bjerselius bor i Söderköping. Han inledde sin gymnasieutbildning i Norrköping inom samhäll med inriktning ekonomi, men saknade det praktiska med att få arbeta med händerna. Därför kom han att byta inriktning till Bygg på Norrköpings Lärlingsgymnasium - en intressant utbildning med mycket praktik som passar Kasper bra. Nu är Kasper inne på sitt tredje och avslutande år och till sommaren kan han titulera sig student.

En dag presenterade deras lärare ett spännande uppdrag. Ni kommer att få åka till Jukkasjärvi och vara med i byggandet av det kända ishotellet.

Kasper berättar:

- Vi fick åka i sex omgångar, två elever i taget. Vi fick ta tåget till Arlanda och därifrån flyg upp till Jukkasjärvi.

Väl på plats blev vi hämtade av vår lärare Jonas, som brukar vara med och bygga på ishotellet.

Vi kom fram på en söndag, så vi fick börja med att göra oss hemmastadda i stugan där vi skulle bo tillsammans med vår lärare och en dansk hantverkare.

Hur var det att arbeta på ishotellet?

- Vi fick dagligen en snabb genomgång om hur arbetsdagen skulle se ut. Det blev snabbt hektiskt då det hade varit plusgrader under de senaste veckorna, så vi fick använda oss av presenningar för att förhindra smältning i den mån det var möjligt. Det tog ett tag innan man fann sig på arbetsplatsen. Efter några dagar kunde vi påbörja det "riktiga" arbetet.

Ett annorlunda arbete då man bara använder is, snö och fäster snön med vatten. Något som var lite extra häftigt var att få arbeta med gjutningen. Vid en vanlig villagjutning har man en form som man fyller, här var det en stor kupol som man packade snö utanpå för att

sedan dra ut kupolen och genom det åstadkomma en jättestor igloo.

Arbetet gick snabbt när tak och väggar väl var på plats. Jag sågade bland annat isblock i några timmar med motorsåg för att därefter säga ut dörrhål. Därefter kunde vi börja bygga rummen genom att fixa till väggarna som vi fick slipa till nedtill.

För att få en snygg design hackade vi ut fiskfjällsliknande mönster på väggarna.

Det häftigaste var ändå att se slutresultatet. Det kändes som ett simpelt arbete när man var igång men blev exklusivt när det var färdigt.

Det var det roligaste jag gjort och jag skulle gärna göra det igen om jag fick chansen.

Vad var det jobbigaste under din tid på bygget?

- Det tyngsta var att skotta snö på taket. Man blev fasthållad i en säkerhetslina för att inte ramla ned och fick en stor "tackräv" att skotta med för att jämna ut taket som besprutas av snökanoner. Så vi fick liksom ducka och skotta samtidigt. En försvärande omständighet var att walkie-talkien hade dött, så det var svårt att kommunicera med den som manövrerade snökanonen med tanke på ljudvolymen, då den har 600 hästkrafter.

En annan sak som var tuff var då jag hjälpte till att fästa en ispelare i korridoren. Botten vägde 150 kg. En fick hålla pelaren i nederkant och två lyfte pelaren på plats.

Var det inte kallt att arbeta "ute" hela dagarna?

- Jo, det var riktigt kallt även om vi fick bra arbetskläder. Vi arbetade från kl 07:00 - 16:00. Om man tog av sig handsken så fräste det ordentligt när man tog på sig den igen. En dag gick solen inte upp alls utöver lite solstrålar över bergen och då var det väldigt kallt. Man

märkte att det påverkade en mycket. Det var en av de längsta dagarna som jag upplevt.

Hur många var ni som arbetade på plats?

- Vi var mellan 10-15 stycken i teamet som arbetade med "snis" (snö och is). Det var ett härligt gäng där alla var glada och positiva. Det var ett gott arbetsklimat och jag fick goda vitsord. Jag arbetade mycket tillsammans med en kanadensare och jobbade ibland över lite för att inte lämna honom i sticket. Arbetet var väldigt roligt också, så det var lätt att glömma bort tiden, skrattar Kasper.

Fick ni "provbo" när hotellet var färdigt?

- Det fick vi faktiskt och det var häftigt! Man fick en sovsäck att sova i och det är som i en igloo, att värmen bevaras i rummet.

Vet du hur länge hotellet står kvar?

- Det står kvar tills det blir för varmt. Då brukar de låta hotellet smälta ned och riva delar så att inte taket ska rasa in.

Nu har du bara knappt ett halvår kvar på utbildningen, vad är dina framtidsplaner?

- Tanken är att åka och säsongsarbeta efter utbildningen för att få så mycket kunskap som möjligt och förhoppningsvis kunna arbeta utomlands därefter, avslutar Kasper.

Daniel Serander
Text

Kasper Bjerselius
Foto

Gammalt kitt avlägsnas i ett av arbetsstegen.

Vad innebär fönsterrenovering?

Numera så talas det ofta om fönsterhantverk men vad innebär fönsterrenovering?

Ofta ser man när hus ska målas om, att även fönstren behöver ny färg. Det kan se fint ut och fungera en stund, men är i praktiken ofta bara en illusion, om inte det som finns under färgen är i bra skick. I värsta fall målas färgen dessutom utvändigt i tjockt lager så att det tätar, limmar igen, fönstret och försämrar dess funktion.

Första frågan som jag tycker man bör ställa sig är om det har fungerat och hållit i 50, 100 eller till och med 150 år är det då dålig kvalitet?

Njae, knappast. Material och hantverk i äldre fönster är ofta fantastiskt. Lite beslag som rostade eller någon skada kan behöva åtgärdas. Till skillnad från dagens moderna fönster har de funktion och kvalitet som är gjorda för att hålla länge; fönster var exklusivt förr!

Idag görs ofta fönster med märkliga materialkombinationer såsom snabbvuxet trä som kläs med aluminium och plastfärg, vilket skapar fukt som läses in i träet som ruttar fort. Man monterar aluminiumbleck i bottenstycken på fönsterbågar där fukt ställer sig under, vilket gör att dessa bottenstycken ruttar, jättfort... Även moderna färger som bildar en tät hinna, som aldrig är helt tät, gör att fukt stängs in och skapar röta. Plastfönster då? Om man bortser från det estetiska i att de ofta är väldigt fel i proportioner på äldre hus så åldras ju plasten väldigt snabbt. De går inte att renovera eller underhålla så, jo de är underhållsfria, vilket kan vara kortsiktigt praktiskt.

Men nu fokuserar vi på kvalitet och dessa äldre fönster som det ännu finns så många kvar av i vår vackra stad och landsbygd.

När fönster utsatts för väder och vind börjar torka och kittet släpper så är det dags för lite omsorg och renovering.

Först kontrolleras om fönstren sitter bra, kärvar eller skevar, så vi är förberedda på vilket jobb som behöver göras. Ofta är det mest gammal färg som gör att de kärvar. Så kallade paraplyer med eller utan isolering täcker fönstret under tiden arbetet utförs.

Sedan lossar vi försiktigt glaset genom att värma kittet med en speciell kittlampa som inte värmer upp glaset och på så sätt skonar det. Vi vill ju inte spräcka gamla fina glas. Förhoppningsvis har ingen använt silikon i kittfalsen... silikon är oerhört svårt att få bort och bör bara användas på båtar och i badrum. Inte på fönster!

Glaset märks och görs rena.

Därefter tar vi bort beslag, haspar och gångjärn som kokas rena från färg och rost i såplösning. Gamla skruvar

kan ge oss en match men det finns bra trix. Skrapning med hjälp av speedheater följer, om vi inte har turen att fönstren endast är målade med fin linoljefärg för då räcker det att slipa lite lätt.

Fönster torkar ut! Sol, vind och väder torkar ut träet och det behöver olja, riktigt bra olja som tränger in väl på djupet, d.v.s. med små molekyler och lite hjälp av värme. Ibland så får dörrar och fönsterbågar stå i tråg med rå linolja och suga åt sig. Detta moment är nog det viktigaste. Oljan gör att träet håller i många många år till och står emot väder och vind.

Glasning: kittfalsen får en strykning med shellacklösning för att hindra träet från att torka ur oljan ur kittet. Linoljekitt i falsen efter det och så glasning, små stift håller glaset på plats. Momentet efter är det som utmärker en van fönsterhantverkare: kitta glaset och få det jämnt och snyggt!

Med linoljekittet kan vi börja måla direkt efter det är monterat. Beslagen kommer på och krokarna för upphängning i vår "torkavdelning" monteras. Tre strykningar är normalt med linoljefärg av god kvalitet. Vi använder aldrig farliga lösningsmedel dels för att de är onödiga och dels naturligtvis för att de är väldigt ohälsosamma för oss som jobbar med dem. Varför blanda i något som bara dunstar ut i luften och hamnar i våra lungor eller tränger genom vår hud? Men det finns olika skolor. Myten att linoljefärg inte torkar är både sann och falsk; linoljefärg torkar inte den oxiderar. Normalt så kan vi vid låg luftfuktighet, rumstemperatur över 20 grader och dagsljus måla var 24:e timme. Ljus är en väldigt viktig faktor för att färgen skall torka/oxidera. Låt lampan vara tänd när du målat med linoljefärg! Ofta väntar vi någon dag extra efter andra och framförallt tredje strykningen innan vi jobbar med fönstren igen.

Viktigt är att måla väl ut över kittfalsen, 2-3 mm så att den är noga täckt.

När bågarna hängt för att torka så skrapar vi bort färgkladd, gör snygga kanter mot kittfalsen och putsar rutorna.

Väl tillbaka i huset där kanske även nymålade karmar väntar så hänger vi bågarna och monterar haspar, lister med nya tätningslister och sätter dit vädringsbeslag.

Nu håller det väl i 100 år till. Lite linolja kan strykas på om det ser matt och torrt ut men underhållet är minimalt de närmaste 25-30 åren. Är inte det god ekonomi och miljöhänsyn? Och tänkt så bekvämt och vackert...

Oavsett om man gör det själv eller anlitar hjälp, byt inte ut gamla fönster utan renovera och underhåll.

Annika Altnäs
Text och Foto

HÅKANSSONS BYGG AB
× ALLT INOM BYGG ×
0761-15 58 84

Vi utför nybyggnation, renovering,
byggnadsvård, timring och tillbyggnad

Kontakta oss för en kostnadsfri offert!

hakanssonsbygg.se - info@hakanssonsbygg.se - Följ oss gärna på Facebook

TG'S PLÅTSLAGERI

Vi utför alla slags plåtarbeten
till takrenoveringar

Välkommen att kontakta oss: 076 199 73 96

Mekonomen
Bilverkstad

Fordonsteknik
Söderköping

Du kan
dela upp dina
kostnader med
mekonomenkortet
räntefritt.

Vi utför service, reparationer & hjulinställning

Telefon: 0121-21760

ELCENTER
i Söderköping AB

Virkesgatan • Söderköping • 0121-131 70

Din lokala installatör sedan 1989

Företaget som leder strömmen

www.elcenter.se

**Vi säljer, monterar
och reparerar
luftvärmepumpar**

Energi & Service
specialist på kylta och värmepumpar

Telefon: 0704-508 929

Hemsida: www.energiochservice.se

SÖKES HUS ATT HYRA
Liten, enkel stuga/hus för
åretruntboende önskas
hyras i Söderköping
Tfn: 0709 89 61 22

"Ola var här en gång i veckan och gjorde färgprover och skissade. Han gjöt huvud, svans och tassar i lera. Slutresultatet blev ett fantasidjur, räv, hund, urdjur? Något slags mellanting."

Ett konstverk av Ola Niklasson från Söderköping.

Färger från köksarmatur finns i verket.

En helt vanlig blommig rävhund...

Tycker du att din luftvärmepump ser tråkig ut? Det tyckte i alla fall Ulf Axelson och hans fru Karin. Ulf berättar - Jag och min fru blev väldigt inspirerade av den trevliga konstpromenaden med målade elskåp utmed ån. I synnerhet av Ola Niklassons verk "Mouse hotel".

Ulf fortsätter, när vi kom hem från en promenad poängterade min fru att vi alltid har klagat på vår luftvärmepump. Den är så himla ful. Kan vi inte göra något åt den, kanske måla över den? Karin kom att tänka på dessa elskåp och jag lyfte på luren och ringde till Ola Niklasson. "Kan inte du göra något vackert med den?" Ola blev väldigt förtjust i idén!

Redan dagen därpå kom han förbi. Han bestämde helt och hållet motivet. Han fick fria händer – allt vi gav honom var instruktionerna att transformera värmepumpen till något roligt och trevligt. Han tyckte det var jättespännande och blev väldigt engagerad. Ola var här en gång i veckan och gjorde färgprover och skissade. Han gjöt huvud, svans och tassar i lera. Slutresultatet blev ett fantasidjur, räv, hund, urdjur? Något slags mellanting. Det blev jättefint och roligt tycker vi. Ola var väldigt mån om att vi för det första skulle delta i processen, för det andra har Ola en väldigt känsla för färg. Han observerade genast att verket skulle harmoniera med vår taklampa och en tavla som sitter nära intill. Vi tycker resultatet blev väldigt lyckat!

Åke Serander

Kjell, Nicke, Robin och Robban vid byggarbetsplatsen.

Nya flerfamiljshuset i Eriksvik

Jag åkte till Eriksvik för att få veta mer om det nya flerfamiljshuset, beläget nära Gilleskullen. På plats möts jag av projektchef Kjell Ottosson, Ramunderstaden och produktionsledare Simon Hunt, byggtreprenören Åhlin & Ekeroth AB. Det är en kylig och blåsigt dag så vi går in och sätter oss på platskontoret.

När startade byggnationen och hur går det?

- Vi startade produktionen i oktober, säger Kjell. Pålning och markarbeten har gått enligt planerna. Sen hade vi turen att få bottenplattan gjuten före jul, vilket innebar att den hann härda och vila under juledigheten.

Efter jul satte vi igång med stommen. Innerväggarna gjuts på plats, det vill säga de lägenhetsskiljande väggarna. Sen kommer "ytterskalet" färdigt från en leverantör i Vagnhärad. Det känns bra med korta avstånd av miljöhänsyn. Företaget producerar egentligen ofta för hela hus, men här blev det alltså endast aktuellt med leverans av ytterväggarna. Övriga delar, mellanväggar, gjuts på plats.

Ytterväggarna består av o-organiskt material. På trä kan det ofta bli påväxt, men inte på denna konstruktion. Det handlar om stålreglar med en ytterskiva av betong på 25 mm. Det blir lätta väggar jämfört med att helt bygga i betong. Sedan finns det installationsschakt i väggarna, varigenom man drar el, V/A osv. Grundmålningen är redan gjord, för att inte få genomslag av betongen. Senare sker slutmålning som ger mer kulör.

Tidsplanen säger att vi bygger ett våningsplan i månaden. I maj står huset med tak klart. Sedan kommer uttorkningsfasen, vilken måste slutföras innan man kan börja med inredning och badrum.

I inredningsfasen ingår flera moment – badrum, kakel och klinker, uttorkning – det blir en lång process. Köket ska in på plats och väggar ska målas och golv ska läggas. Vi förväntar oss att vara klara framåt december. Det blir eventuellt inflyttning först nästa år, men vi hoppas på december.

Totalt rör det sig om 24 lägenheter: En etta, fyra tvåor, 15 treor samt fyra fyror.

Vi har precis börjat bearbeta intressekön för att skriva kontrakt, med över 100 intresseanmälningar! Hyran blir ca 1 650 kr per år och kvadrat. Ju högre upp i huset, desto högre hyra, så är principen.

Ambitionen är att få ut hyreskontraktsförfrågningar till intressenter under andra kvartalet, och förhoppningsvis ska då alla lägenheter vara tecknade.

Allt har på det stora hela flutit på mycket bra, säger Kjell. Vi har bra samarbeten med alla inblandade företag och ett rent och bra arbetskoncept.

Vad kostar bygget, håller ni budgeten?

- Budgeten håller. Vi har gjort en projektbudget, där vissa bitar är fasta, såsom mark och anslutning. Sedan finns det lite mer osäkra delar. Vi har i nuläget någon

miljon i tilläggskostnader. Vissa delar av detta kommer av att vi höjt standarden. Andra delar kan komma som ett resultat av frågor som uppkommit under projektets gång, och som på ett eller annat sätt resulterar i en bättre produkt. Budgeten ligger på 55 mkr.

Vad är det för speciellt med dessa lägenheter?

- Det blir balkonger i söderläge, uteplatser i markplan, öppna planlösningar, genomgående lägenheter med ljus från båda hållen, egen tvättmöjlighet med tvättmaskin och torktumlare och stora kök.

Vad gäller parkeringar så finns det tio platser i carport och 14 parkeringsplatser, platser för handikapp samt för gäster. Vi förbereder för laddningsspolpar men vet ännu inte vad hyresgästerna vill ha. Det handlar om att göra hyresgästerna nöjda.

Varje lägenhet har egen klädkammare, vilken i sig fyller normen på förvaring per lägenhet, men det blir också ett utomhusförråd till varje lägenhet, med plats för cykel och kanske däck till bilen.

Lekplats finns inritad i planen. Vi planerar för en egen lekplats, även om det sannolikt snarare lär bli barnbarn än barn som kommer leka där, sett till spekulanternas hyresgästernas åldersfördelning.

Just det här huset har inte byggts någon annanstans?

- Nej, det här har ritats för just denna tomt. Staffan Jansson, på Jansson & Sedhin är arkitekten och han har ritat ett ljust och fint hus anpassat till miljön.

Hur finansieras bygget?

- Vi lånar upp beloppet hos något kreditinstitut efter konkurrens utsättning. Idag får bra nivåer med räntan som ligger mellan 1-2 procent, vilket är en bra förutsättning för att hyresnivån ska hållas.

Slutligen vänder jag mig till produktionsledaren Simon Hunt.

Hur tycker du att byggnationen har gått?

- Bygget har flutit på bra, trots lite skiftande väder. Vi på Åhlin och Ekeroth har egen personal som är rutinerad, trevlig och intresserad, sådant som gör bygget bättre. Vi bygger mycket i Östergötland, både bostäder och andra byggnader, men det här bygget är det första i Söderköping. Vi har en bra dialog med Ramunderstadens representanter i allt från mindre till större frågor.

Nu blir det skyddshjälm och reflexväst på. Via byggstegar tar vi oss upp på golvet till våning två. Här får man gå försiktigt mellan armeringsjärn och ledningar. Kjell och några av byggjobbarna Nicke, Robin samt Robban ställer upp sig för en gruppbild.

Åke Serander
Text och Foto

Kai, Anne och sonen Martin visar upp exempel av 3D-modeller.

"Vi gjorde även en modell av Stegeborgs slottsruin på prov. Vi tog 300-400 bilder med drönare, satte ihop bilderna och byggde en 3D-modell."

3D-modell av Stegeborgs slottsruin.

Bara fantasin sätter gränserna för företaget Kaproco från Söderköping

Kaproco arbetar med 3D-print, 3D-scanning och drönartjänster. Företaget startade i familjen Heeds hem i Söderköping. Idag har de även ett kontor i Norrköping.

Jag tycker mig efter att ha tittat på deras hemsida ha fått en bra känsla av vad jag kan förvänta mig att få se för exempel på produkter vid besöket. Väl på plats imponeras jag ändå av utbudet.

Jag träffar Kai, Anne och sonen Martin. Vi slår oss ned vid ett bord i ett väl tilltaget sammanträdesrum för att höra mer om företaget och dess produktutbud.

Berätta om starten av ert företag?

- Jag har bakgrund som konstruktör på bland annat Volvo och SKF där jag ritade och byggde olika prototyper, berättar Kai. Så man kan väl säga att det var där och då grundintresset startade. Senare drev vi en båttillbehörsbutik i Söderköping och runt 2007/2008 började vi titta närmare på 3D och dess möjligheter. Vi köpte en skrivare och började efter en testperiod att skriva ut några prototyper. Vi sålde båttillbehörsbutiken och började marknadsföra våra 3D-tjänster mot HSB, Riksbyggen och Skanska.

Jag och Martin gick på kurser i starten av företaget men lärde oss också väldigt mycket på egen hand.

Nu har familjen drivit företaget i tolv år. Men om det inte hade varit för Martin så hade vi säkert fortfarande sålt båttillbehör, skrattar Kai.

Hur många skrivare har ni och vad erbjuder de för möjligheter?

- Vi har tio olika 3D-skrivare, i olika storlek och med tekniska skillnader. Några av dem skriver ut i färg. Det största vi kan printa är en gång en meter och en halv meter högt. Vill man ha större utskrifter än så får man limma ihop delarna. Vi kan tillverka skalenska modeller som kunderna sedan kan utgå ifrån och mäta på.

Vi kan skriva ut i plast - komposit (pulver) - hårdplast (PETG) som är samma material som i PET-flaskor och i gummilignande material.

Modellerna som skrivs ut i komposit doppas efter utskrift i ett epoxilim som härdar modellen. Som alternativ kan man vaxa modellen.

Vad har ni för kunder?

- Det är en bred kundstock. Stora byggbolag som bygger flerfamiljshus. Vi gör områdesmodeller inför nyproduktionsprojekt till alla stora byggföretag här bland JM, Ikano, Skanska, HSB och Riksbyggen.

Husfabrikanter såsom Eksjöhus, A-hus, Västkoststugan med flera och då antingen i form av husets exteriör, eller hela hus där man kan lyfta av våningsplanen och se planlösningen inuti husen.

Konstnärer som vill ha sitt blivande alster som prototyp.

Kommuner - här bland Stenungsunds kommun som vi gjort en modell på av hela innerstaden, där de vita husen är nya tilltänkta huskroppar. Åt Bergen i Norge har vi gjort en modell som även har med de olika höjdnivåerna på de omkringliggande bergen.

Har ni gjort några modeller av hus som uppförts lokalt?

- Ja, ett åt Riksbyggen på ett projekt i Åby och ett i Sandtorp (i Norrköping) åt Skanska.

Vi har även gjort föremål till olika museer såsom schackpjäser till Bergmans museum på Färö, Gotland och till Medelhavsmuseet.

Det senare är en spännande historia. De fick en sarkofag skickad till Linköping som skiktröntgades på plats. I röntgen hittade man en brosch i form av en falk. De skickade röntgenmaterialet till oss och vi gjorde en prototyp efter materialet och skrev ut den i plast. Den utskrivna modellen lämnades till en guldsmed som tillverkade den i mässing. Slutresultatet blev en avbildning av falkbroshen som guiderna på museet hade på sig och som såldes i museets butik.

Åt produktionsbolaget Crazy Pictures printade vi en helikopter som användes till filminspelningen av Den blomstertid nu kommer.

Sjöfartsverket har beställt sjökort där man ser de olika djupen i farlederna.

Vi har även medverkat i musikhjälpen där vi 3D-skannade och printade modeller av de tre programledarna som vi sålde. Modellerna drog in 10 000 kr till Radiohjälpen.

Till privatpersoner har vi gjort husmodeller (nämn-

da ovan) och bland annat täcklock till domkraften till SAAB 93 som idag är svåra att få tag i.

Vi hjälper gärna privatpersoner med printade prototyper av sina projekt och med uppstart av deras 3D-skrivare.

3D-skannade modeller av människor

- Under Science Week, som anordnades på Södertälje Science Park/KTH i Södertälje, erbjöd vi mässdeltagarna att få sig själva som 3D-printade modeller. Detta genomfördes genom att vi 3D-skannade besökarna på plats. Vi har hört att det finns planer på att de ska bygga en paviljong och ställa in alla modeller i.

Vi har även 3D-skannat lokalt i Söderköping. Bland annat Gabriella och Stig Wallman på Guldmakeriet som ibland kan beskådas i deras skyltfönster.

Har ert företag drabbats av pandemin?

- Vi kände av en liten minskning i vissa branscher under den första tiden, då mässor och fysiska möten minskade. Men nu har det inte märkts av på orderstocken. Däremot är det ett problem att vi inte kan resa fritt då vi är beroende av att leverera våra modeller personligen.

Vi har bland annat under pandemin fått in ett uppdrag på den största modellen hittills, nämligen en 3D-printning av nyproduktionsprojektet "Ebbepark" i Linköping. Modellen innehåller fyra olika delprojekt som byggs under olika tidsperioder av olika byggherrar. Modellen är en och en halv meter lång och tog ca två månader att printa plus tid för efterbehandling, såsom limning av fönster (då skrivarna inte klarar av att printa transparent) och byggnation av balkonger som vi får bygga för hand.

Under pandemin har vi printat 60 visir som vi skänkt till Söderköpings kommun.

Ni erbjuder även drönartjänster?

- Precis, till lite olika användningsområden. Här bland takbesiktning.

Vi gjorde även en modell av Stegeborgs slottsruin på prov. Vi tog 300-400 bilder med drönare, satte ihop bilderna och byggde en 3D-modell, avslutar Martin.

Daniel Serander
Text och Foto

"Nyligen gjordes en effektanalys av Sweco på uppdrag av Energimyndigheten vilken visade att hälften av alla som söker rådgivning hos kommunens energi- och klimatrådgivare sen också gör en insats för att spara energi."

Solceller syns på många tak.

Foto: Privat

Per har arbetet som energi- och klimatrådgivare sedan 2006.

Foto: Privat

Energi- och klimatrådgivaren ger dig oberoende konsultation

År 2020 blev en utmaning för kommunala energirådgivningen. Ett år som handlade om att ställa om verksamhet för att ändå nå invånarna i samma omfattning trots pandemin.

Fram tills nyligen har det varit osäkert om rådgivningen skulle få finnas kvar. År 2020 var nämligen sista året rådgivning hade klart med finansiering. Rådgivningen finansieras bara med statliga medel från Energimyndigheten. Mycket glädjande besked kom nyligen då Energimyndigheten tycker att rådgivningen gör ett bra jobb i Söderköping och att de därför vill finansiera rådgivningen ytterligare två år framåt.

Kontaktperson och rådgivare kommer vara Per Sjöström. Per har jobbat sedan år 2006 med kommunal energirådgivning i olika kommuner i Östergötland.

Rådgivningens syfte är att öka kunskapen om hur man sparar energi

Hur gör jag om jag vill installera solceller och hur kan jag sänka mina uppvärmningskostnader? Det är två av de vanligaste frågorna från söderköpingsborna som Per Sjöström får i sitt jobb som energi- och klimatrådgivare i Söderköping. Per är även kommunal energirådgivare i Norrköping och Valdemarsvik.

Nyligen gjordes en effektanalys av Sweco på uppdrag av Energimyndigheten vilken visade att hälften av alla som söker rådgivning hos kommunens energi- och klimatrådgivare sen också gör en insats för att spara energi.

- Det är glädjande att rådgivningens insatser ger så bra resultat. Förra året träffade vi flera hundra personer och gav råd till dem, säger Per Sjöström.

Att få oberoende, kostnadsfri och personlig rådgivning har stor betydelse för den som står inför ett större ekonomiskt investeringsbeslut och behöver stöd i beslutsfattandet.

De främsta anledningarna för att vända sig till en kommunal energi- och klimatrådgivare visar sig enligt Energimyndighetens studie vara att vilja spara pengar, få en oberoende part som bekräftar det man kommit fram till på egen hand, och att kunna prata med en kunnig person som kan ge inspel till ens egen specifika situation.

Den sista punkten är en av den kommunala energi- och klimatrådgivningens stora styrkor.

Många rådgivningstillfällen kring en specifik fråga utvecklas ofta till att den som söker råd får ett helhetsperspektiv på sin energiförsörjning och energianvändning.

- Rådgivning får folk att sluta vara förvirrade. Om man inte förstår hur saker och ting fungerar så blir man ofta bara handlingsförlamad. När pusselbitarna faller på

plats och man slutar vara förvirrad kommer besluten. Det kan röra sig om beslut att investera i en solcellsanläggning eller beslutet att tilläggsisolera eller liknande, säger Per Sjöström.

Vilken är den vanligaste frågan ni får?

- Just nu är det solel - är det något för mig? Och på vintern när el- och värmebehovet är stort brukar folk höra av sig för att få hjälp att sänka sina uppvärmningskostnader. "Hjälp, ska det kosta så här mycket, jag vet inte vad det beror på." Då kan vi hjälpa till att brotta ned den frågan. Är det verkligen så mycket du gör av med, eller är det normalt?

Sedan kan vi göra hembesök och komma med tips och råd, kostnadsfritt.

Fakta

Energi- och klimatrådgivningen har funnits i snart 40 år i Sverige.

En kostnadsfri, opartisk och oberoende rådgivning för allmänhet, företag och föreningar.

Energi- och klimatrådgivningen finansieras av Energimyndigheten.

Per Sjöström
Energi- och klimatrådgivare

Nytt nummer ute
den 24 april

50 kronor per såld annons går till
Guldkants viktiga arbete för
ensamma och äldre i Söderköping

"Nästa bil blir med all säkerhet en ren elbil. Jag ser framför mig hur den står här på grusplanen vid sin laddstolpe och solpanelen förser oss med allt både den och vårt boende behöver på årsbasis. Det är i alla fall min solskensvision."

Det blir nog sol...

För ett par år sedan flyttade vi till ett hus strax utanför Söderköping. Ett 70-talshus med direktverkande el, luftvärmepump och en braskamin som uppvärmning. Direktverkande el känns inte så bra, när man blir mer och mer medveten om allvaret i klimatfrågan. Jag har konstaterat att vi förbrukar mellan 13 000 och 16 000 kWh per år och det mesta av det är uppvärmning. Utan att kunna ett dugg om alternativen började jag fråga runt om förnyelsebara möjligheter.

Kunde man ha en vindsnurra på tomten? Nja, vindkraft är bara ekonomiskt försvarbart i stora anläggningar. Berg- eller jordvärme då? Även detta blir kostsamt, utan system för vattenburen värme i huset. Jag vände mig till vår elleverantör för att kolla upp detta med solceller. Det var ett par år sedan och de tittade på flygfoton över vår tomt och konstaterade att vårt hus hade taken i öst och väst, och att vi hade en del träd som skuggade, så solpaneler var inget som rekommenderades då.

Läget kändes lite dystert. Jag försökte med allt möjligt. Kan man inte ha en solpanelspark på backen? Nej då kan den lätt skadas av djur och försäkringskostnaderna blir skyhöga. Varför finns det inte enkla system att montera in för vattenburen värme, behöver det vara så komplicerat? Då finns det några varianter, men de är alla dyra för det vi kan spara.

I år tog jag åter kontakt med elleverantören för detta med solcellspanel. Det har varit en hel del reklam för detta i mina flöden på sociala medier och på andra ställen. Vi lät dem räkna på en liten anläggning på en gäststuga vi har med tak i söderläge. Anläggningen skulle bli dyr och det var inte mycket el som skulle komma ur den. I alla fall hittade jag på nätet erbjudanden om att få fler offerter, och i samtal med de nya leverantörerna såg jag plötsligt möjligheter på vårt stora tak i västlig riktning. Genom att ta ner ett par träd skulle vi komma upp i vår årsförbrukning! Teknik med optimerare till solpanelerna skulle göra att viss skuggning inte var så allvarligt. Vi skulle också kunna följa varje solcells produktion över året så det gick att avgöra vilka träd som borde bort. Jag tog in tre offerter. En offert från vår elleverantör och två från mer specialiserade företag.

Det är inte alldeles enkelt att tolka och jämföra de olika offerterna. Man får många olika siffror, men mycket av dem bygger på rena gissningar över hur mycket man kan

Västtaket på Sofieberg.

producera; årlig produktion, årlig besparing, kalkylerad avkastning, återbetalningstid och totalbesparing under 30 år som de förväntas hålla. Här har varje säljare sin modell och det är rena "killgissningar". Vad som går att jämföra är utrustningen, hur mycket anläggningen kostar per installerad effekt och olika garantier och garantitider. Jag konstaterade att de två specialiserade företagen låg nära varandra, men elleverantören blev i mitt fall både dyrare och sämre. De två var också ute och tittade och gjorde mätningar av taket, medan elleverantören skickade offert osett och var dessutom dåliga på att svara på följdfrågor.

Säljare är ju säljare, och de vet verkligen hur man ska få kunden att känna sig trygg. Svaren på alla mina frågor kändes självklara. Anläggningen skulle kosta knappt 160 000 kr (efter grönt avdrag som från årsskiftet är 15 procent), producera drygt 13 500 kWh per år, den årliga besparingen skulle bli drygt 16 000 kr och på tio år skulle anläggningen vara betald och de efterföljande 15-20 åren skulle det vara ren vinst. Men som sagt, det är bara gissningar och förutsättningarna kan definitivt ändra sig. Bra då att det finns mer neutrala rådgivare i kommunen.

Jag kontaktade Per Sjöström, som är energi- och klimatrådgivare i Söderköping och Norrköpings kommuner. Han berättade om alternativ men bekräftade att på senare år har åsikter om optimal riktning på taket för solpaneler svängt lite. Visst ger rent sydläge fortfarande cirka 15 procent högre årsproduktion, men kanske är det inte mitt på dagen som vi förbrukar mest? Vi funderade också på de kalkyler som presenterades. De 60 öre per kWh som man idag får i statligt bidrag för den el man producerar bygger ju på politiska beslut. Hur det blir i framtiden beror ju på så mycket. Just detta att man producerar el under det halvåret man förbrukar minst, gör ju alla kalkyler osäkra, liksom att vi kommer producera bara dagtid. Att få till ett bra el-avtal för både konsumtion och produktion blir nästa fråga som är svår att räkna på. I framtiden kommer det kanske finnas lönsamma batterier eller andra sätt att lagra energi i bränsleceller, vätgas etc, som ytterligare förändrar förutsättningarna till det bättre.

- Installatörer som räknar med tio års återbetalningstid är optimistiska, tio till tretton år är nog mer relevant och en årlig avkastning på fem-tio procent, menar Per Sjöström.

Min fundering är att så mycket bättre avkastning än

så har jag nog svårt att få vad jag än gör med pengar. Dessutom är ändå vår viktigaste drivkraft att få ett boende som är klimatsmart.

Husets tak oroar mig en del. Det blir ju faktiskt 43 år i år. Hur länge håller betongplattorna och vad kostar det att ta ner anläggningen om jag bara efter några år måste byta pannorna? Finns det bra solcellstak framme som alternativ? Kanske inte riktigt än.

Vi är ju inte ensamma i det här. Jag tankade hem årsredovisningarna för de två företagen jag tittat på. De har båda ökat omsättningen enormt de sista åren och verkar stora och trygga leverantörer som installerat många tak. Jag tror det finns både för- och nackdelar med att välja stora nationella eller mindre lokala leverantörer. Frågor som effektivitet, erfarenhet och ansvarskänsla påverkar valet.

Då dök ytterligare en aspekt upp, det finns fall där optimerare har stört mobilnätet och man har av detta skäl tvingas ta ner anläggningar. Vems ansvar är det och hur stor är risken? Per Sjöström skickade en länk till tidningen Elinstallatören, maj 2020. Där skriver man att "Elsäkerhetsverket borde sätta upp regler om större störningsavstånd eller bättre avskärmade komponenter för solceller som installeras i närheten av mobilmaster." Det är inte långt till närmaste mast från oss.

- Det pågår arbete med tester inom EU som ska se till att det bara är godkända optimerare/paneler som inte stör mobilnätet som får säljas, berättar Per Sjöström. Han hävdar också att tekniken med optimerare inte nödvändigtvis ger så mycket bättre resultat för mig.

Båda de offerter jag trott på har optimerare till sina solpaneler. Jag tittar vidare bland leverantörer. En sådan, som har både med och utan optimerare, erbjuder en undersökning med drönare som filmar vårt läge och bedömer vad som är bäst för mig. Är det kanske nästa steg?

Nästa bil blir med all säkerhet en ren elbil. Jag ser framför mig hur den står här på grusplanen vid sin laddstolpe och solpanelen förser oss med allt både den och vårt boende behöver på årsbasis. Det är i alla fall min solskensvision.

VÄRMER DU UPP DITT HUS EFFEKTIVT?

Välkommen att kontakta vår energi- och klimatrådgivare med frågor.

Per Sjöström
011-15 16 44

Fix 23-25 april Textildagar

i Söderköping

Besök årets digitala version med
Fix utställning - TEXTIL-LOPPIS
workshops - aktiviteter - erbjudanden

www.fixtextildagar.se

Hushållsnära tjänster inspirera

Rot-
och Rut

Solen skiner och himlen är blå, trädgårdsarbetet passar bra då

Fönsterputsning - Storstädning - Kontorsstädning
Trädbeskrning - Trädgårdsservice

www.inspireraomsorg.se - info@inspireraomsorg.se
Linda Wallman: 070-618 02 31

Öppettider i påsk:
Långfredagen stängt
Påskafton 8:00-15:00
Påskdagen 10:00-16:00
Annandag påsk stängt

Välkommen in till oss på en fika!

Mån - Fre 7:30 - 18:00
Lör 8:00 - 15:00
Sön 10:00-16:00

JANNES HEMBAGERI

Påsktallrik 75:-

Förboka gärna på
telefon 0761-38 31 56

Öppet lördagar och söndagar 10-15

Välkomna till
Café Jägmästargården
Söderköping

www.cafejagmastargarden.se

0761-38 31 56 • Söderköping
Gilla oss på

Ladda hem vår nya
app redan idag

Månadens nystartare: **Bottna Lanthandel** I samarbete med NyföretagarCentrum

Åsa har tagit över lanthandeln i Bottna.

Foto: Privat

En artikelserie om nystartade företag i Söderköping i samarbete med NyföretagarCentrum.

Bottna Lanthandel i ny regi

Jag startade företag och köpte Bottna lanthandel som länge varit till salu. Jag ser stora möjligheter att väcka nytt liv i verksamheten och i bygden. Det är viktigt att vara nära kunden och leverera en god service. Det behövs en lanthandel på landsbygden med hemleverans till de äldre och sjuka som inte kan handla själva, och som med god service underlättar vardagen för stressande barnfamiljer, med flexibla öppettider och ett bra sortiment. Mitt motto är en god service och ett positivt bemötande. Kunden skall stå i fokus, en gammal klyscha men som fortfarande är aktuell.

Jag heter Åsa Björketidt och har bott i Bottna i snart 20 år, och älskar St:Annas Skärgård med den fina naturen och lugnet. Jag och min man har skapat ett hem med tre underbara barn som alla växt upp i denna fina lugna miljö som gett dem trygghet och en bra start i livet med en fungerande landsortsskola.

Jag kommer ursprungligen från Norrköping där jag utbildade mig till undersköterska och under många år arbetade inom äldreården. Stressen och det tunga arbetet gjorde att jag valde att skola om mig till behandlingspedagog varpå jag direkt fick arbete inom ungdomsvård på HVB- och behandlingshem. När coronapandemin kom ändrades allt. Man fick en helt ny insikt om hur skört livet är. Man måste våga att ta chansen när den kommer. Helt enkelt göra slag i saken, ta steget och förverkliga sina drömmar. Jag är inte ensam i satsningen den kommer att inkludera flera familjemedlemmar. Vi bygger ett familjeföretag, eller snarare en familjekoncern.

Jag och min man startade var sitt företag. Vi tog kontakt med NyföretagarCentrum för att få råd och deltog i nyföretagarkursen Steget till eget. Det gav en bra grund för att ta steget.

Under februari slår Handlarna i Bottna upp portarna igen till nya Lanthandel i Bottna, St:Annas Skärgård. Jag kommer att ha lanthandeln öppen under hela året med ett bra sortiment inklusive café under sommaren. Vi kommer ha flera verksamheter i lokalen för att utnyttja alla resurser. Ett café kommer att växa fram under våren med både servering inne och ute. Mitt intresse för natur och miljön kommer speglas i mitt sortiment med både närproducerat och ekologiskt så långt det är möjligt. Jag kommer även att kunna lokalproducera affärens egen el via solceller.

Lanthandel är för mig en knutpunkt för samhället där man kan träffas under handlingen och ta en fika.

Vi kommer också kunna informera turister och ortsbor om aktiviteter och resmål på orten och närområdet.

Jag och min man har rest mycket med husbil och har många goda tips och råd kring resor och vill få mer turister med husbil ut i St:Annas skärgård.

Vårt mål är att verka för en friskare människa och bidra till ett minskat avtryck på miljö och natur. Man ska inte behöva åka långt för att handla eller tanka, vi erbjuder en mötesplats där man kan kombinera vardagssysslor med en fika, träffa grannen, ta en liten paus i det gröna och därmed få ett litet andrum i tillvaron.

Åsa Björketidt

Hjälp oss att utveckla Söderköpings-Posten!

Du bidrar enkelt genom att betala in valfritt belopp via swish till: 1234 294 666

Pengarna gör det möjligt för oss att nå ut med ännu fler lokala nyheter och att förverkliga nya lokala projekt.

Storgatan 2, Söderköping
www.soderkopingsposten.se

Söderköpings-Posten

ETABLERA DIG I SÖDERKÖPING

Vi söker dig som vill etablera en tandläkarpraktik eller annan vårdverksamhet. Vi har också lokaler som kan passa till gymverksamhet eller utbildning.

Kontakta oss för mer information på telefon 011-18 13 40 eller maila till anders@westerbergfastigheter.se

www.westerbergfastigheter.se

I behov av lokaler?

Lokal centralt belägen på Margaretagatan 23.

Fin kontorslokal med tre kontorsrum samt en större öppen kontorsyta. Kök, mindre konferensrum, två wc, den ena med dusch, två förrådsutrymmen samt ytterligare ett förråd med varuintag. Flera parkeringsplatser samt laddningsstation för elbilar. Lokalen är på 265 kvm. Hyresledig omgående.

Lokal belägen nära grönområde på Kullborgsgatan 1 C.

Källarlokal (suttermått) med egen ingång, används idag till gym och rehab. Lokalen är på 143 kvm. Träningsutrymme, behandlingsrum, omklädningsrum med dusch och wc, mindre kök och fyra parkeringsplatser. Hyresledig den 1 juli 2021.

Intresserad? Kontakta Ramunderstaden

Caroline Ring 0121-19606, caroline.ring@ramunderstaden.se
Jessica Ohlsson 0121-19619, jessica.ohlsson@ramunderstaden.se

Vi älskar lokala nyheter

*Gör som vår kära läsare
Janne Forsman och
ladda hem nya appen*

Ladda hem vår nya app från App Store eller Google Play utan kostnad, för att ta del av dagliga lokala nyheter, se dagens luncherbjudanden, väderlek, bostäder till salu, erbjudanden från lokala företag, busstider, hemestertips och mycket mer.

Söderköpings-Posten

HANDELNS DAG

Söderköping

Lördagen
den
27 april

Handla & vinn!

Visa upp dina kvitton hos Livsenergi ekobutik, Galleri Hassel eller Bettifix.

Kvitton på minst 150kr hos våra medlemmar och du är med i den digitala dragningen som presenteras på hemsidan

Shoppa, äta & njuta!

Det kan du göra hos våra medlemmar på ett säkert & tryggt sätt.
Många butiker håller **EXTRA ÖPPET till kl.16** så att du hinner göra ett besök utan trängsel.

Under lördagen är butikerna, restauranger, caféer laddade med fina erbjudanden.
Vill du inte besöka butiken/restaurangen fysiskt? Kontakta företaget för att höra efter vilken extra service de erbjuder, som ex. avhämtning, digital visning.

i samarbete med

Söderköpings-Posten

Välkommen!

Välkommen att äta påskmiddag på Söderköpings Brunn

Påskmiddagen är ett dignande smörgåsbord med påskens alla klassiska rätter och frestande desserter. Servering sker vid bordet. Mellan kl.12.30-15.30 på Påskafton och Påskdagen har ni även möjlighet att njuta av vacker pianomusik framförd av Roland Engdahl under er middag.

<p>Serveras 12.00-16.00: Långfredag 2 april Påskafton 3 april Påskdagen 4 april</p>	<p>Pris: 425 kr / person Barn 3-8 år 100 kr Barn 9-12 år 150 kr</p>	<p>Vill ni övernatta? Läs mer om påskweekend på vår hemsida.</p>
--	--	---

Välkommen att kontakta oss
0121-109 00
info@sbrunn.se
Följ oss gärna på Facebook

Välkommen till Österns Stjärna

Vi erbjuder: A la Carte • Dagens rätt (En wokad och en friterad rätt)
Husmanskost • Vegetariskt

Öppettider: Måndagar Stängt • Tisdagar-torsdagar kl 11-15, 17-21
Fredagar kl 11-15, 17-21:30 • Lördagar kl 12-21:30 • Söndagar kl 13-20

— All mat serveras på plats eller finns för avhämtning —

Ågatan 21, Söderköping, 0121-134 44
www.osternsstjarna.se

— Fullständiga rättigheter —

På Fri Fot

Dipl. Med. Foterapeut & Dipl. Nageltherapeut
CHRISTINA FORSMAN NILSSON

Rådhusorget 3, 614 34 Söderköping
 0121-26 00 60 • 070-482 62 15
 kicki-forsman@telia.com • www.påfrifot.se

Söderköpings lokala Kommunikationsbyrå
 med marknadsjuridisk kompetens

- Logotyper & Grafiska profiler
- Tryckt marknadsföring
- Sociala medier
- Copywriting/Journalistik
- Hemsidor
- Annonsproduktion
- Marknadsföringsrådgivning

Hjarteresse

Tel. 0738-13 33 60 • www.hjarteresse.com
 Rådhusorget 3, Söderköping

Påkerbjudande till släkt och vänner

Dubbelrum 2 pers/
 alt. enkelrum 1/pers inkl. frukost på Åängen eller Mangelgården
 Dubbelrum 995 kr/natt
 Enkelrum 695 kr/natt

Välkommen att kontakta oss för bokning och ange kod "påsk-21" för att ta del av erbjudandet

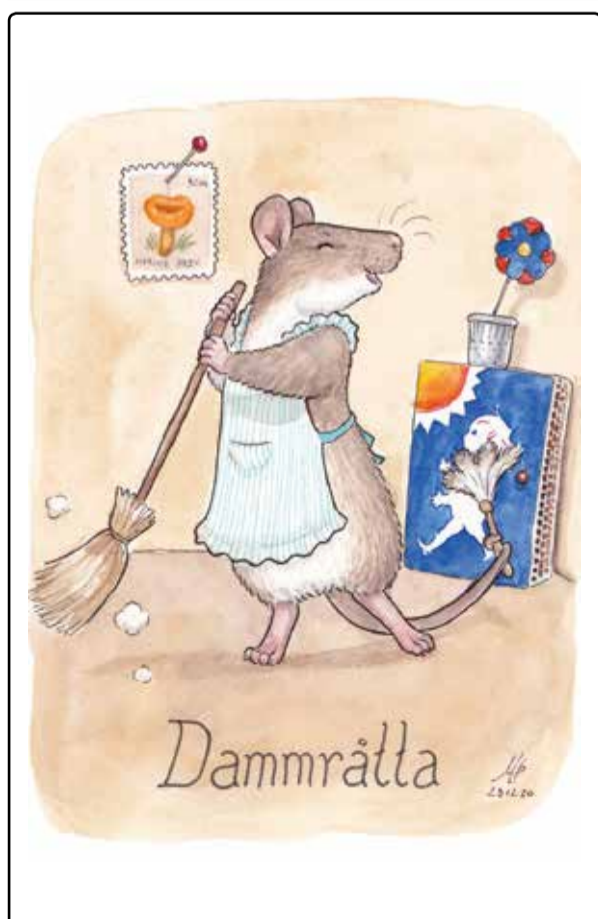
Erbjudandet gäller mellan 22/3 - 18/4 2021

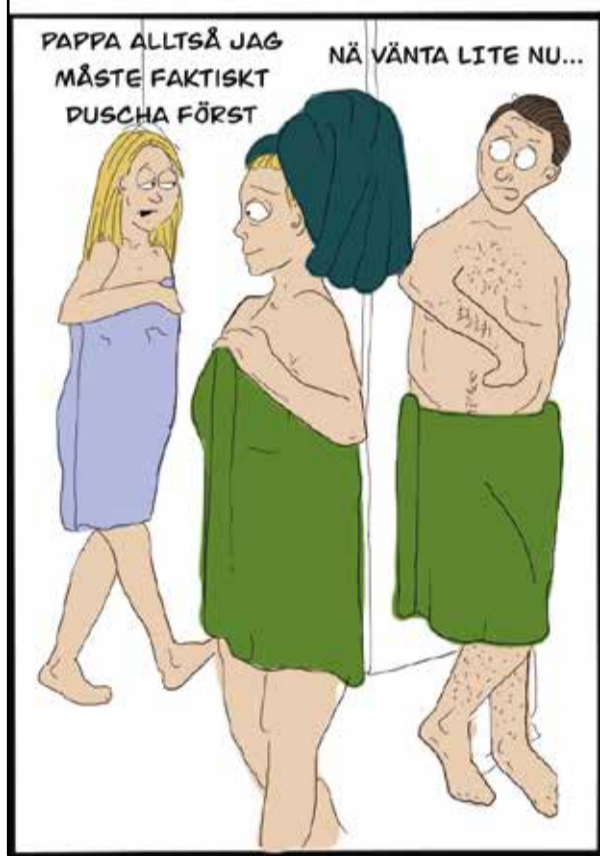
Ångens B&B

Åängen 2, Söderköping,
 Tel 0707-80 21 98
 aangensbedandbreakfast.com

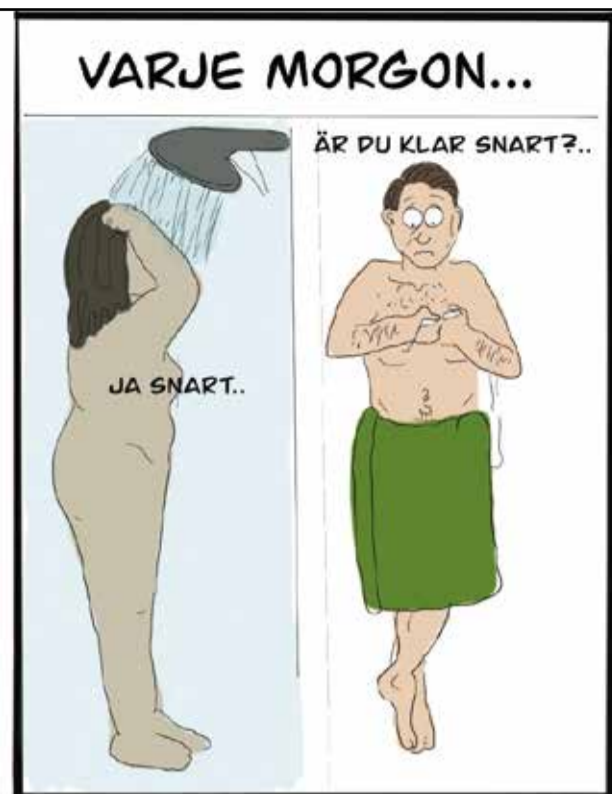
Ladda hem Söderköpings-Postens nya app kostnadsfritt från App Store eller Google Play

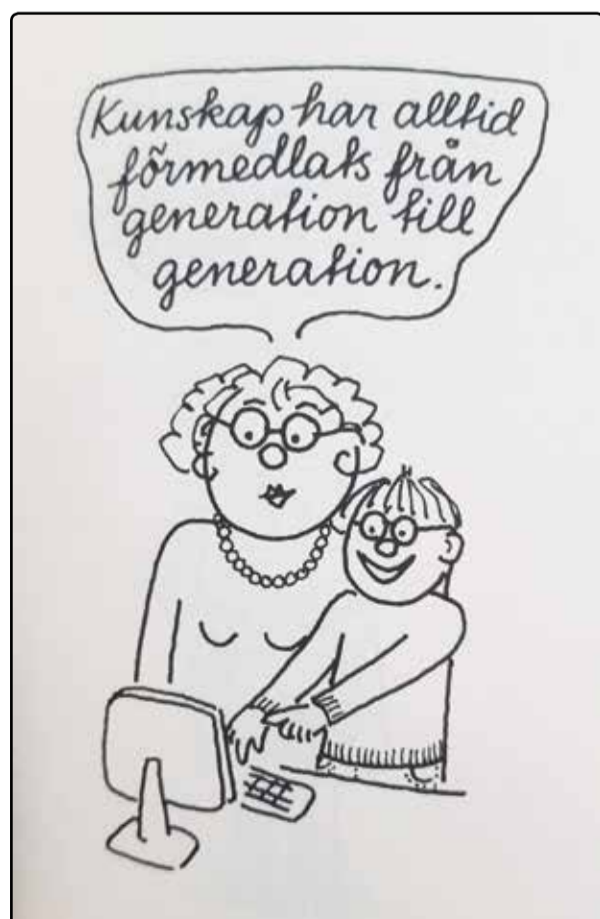
Teckning från bokstavligtmatat.se. Maria Hellqvist

Heidis lokala serie.

Heidi Silberclau

Från boken "Lilla Fruntimret". Gunilla Dahlgren

En målning från Ola Art.

Ola Niklasson

Shoppa, äta & njuta gör du säkert och tryggt hos våra medlemmar i påsk

Påskaktiviteter pågår mellan
27 mars och 5 april

Äggjakt för barnen i stadskärnan och vid Fixområdet

Påskkärringen och Påskharen busar på ett coronavänligt sätt under dymmelonsdagen

Vi sprider ut påskägg med Söderköpingsmynt runt om i stan i samarbete med Söderköpings-Posten

I Söderköping skapar vi möjligheter tillsammans och erbjuder extra service
Våra medlemmar vill att du ska känna dig trygg och säker när du handlar. Fråga dem gärna om dina önskemål. Exempel på service kan t.ex. vara avhämtning, hemkörning, handla digitalt i webbshop och sociala media, boka egentid i butiken, betala med swish eller blippa ditt kort. Tack för att du följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer och hör av dig till oss, så vi kan hjälpa dig, om du har symptom.

www.isoderkoping.se

Shoppa, ät & njut hos oss!

Ovriga medlemmar

#shoppaätanjuta #isoderköping
#påskharen #visitsöderköping
#händerisöderköping
#supportyourlocalsöderköping

STADSKÄRNAN I
Söderköping

Annonsering i samarbete med

Söderköpings-Posten